

การรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจาก
มุมมองของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์

รุจิวัฒน์ ตระกูลทอง

การศึกษารายงานบุคคลนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ.2561

**Perceptions of Facebook Live's Characteristics of Innovations and of
Individual Adopters in News Reporting from the Views of
Spring News Digital Television's News Personnel**

Rujiwat Trakulthong

Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Communication Arts

Department of Communication Arts

Faculty of Communication Arts, Dhurakijpundit University

20018

ใบรับรองการศึกษารายบุคคล
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ปริญญาโทนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อเรื่อง การรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมและผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์
ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล
สปริงนิวส์

เสนอโดย นายรุจิวัฒน์ ตระกูลทอง

สาขาวิชานิเทศศาสตร์ กลุ่มวิชา การสื่อสารมวลชนและวารสารศาสตร์ยุคสื่อหลอมรวม
อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษารายบุคคล ดร.ชนัญสราร อรนพ ณ อยุธยา

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบการศึกษารายบุคคลแล้ว

.....ประธานกรรมการ
(ดร.โสภัทร นาสวัสดิ์)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร.ชนัญสราร อรนพ ณ อยุธยา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ศักดิ์ ทิศาภาลัย)

คณะนิเทศศาสตร์รับรองแล้ว

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(อาจารย์ กอบกิจ ประดิษฐ์ผลพานิช)

วันที่ 20 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2561

หัวข้อการศึกษารายบุคคล	การรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์
ชื่อผู้เขียน	รุจิวัฒน์ ตระกูลทอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.ชนัญสราร อรนพ ณ อยุธยา
สาขาวิชา	การสื่อสารมวลชนและวารสารศาสตร์ยุคสื่อหลอมรวม
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์กลุ่มต่างๆ และศึกษาการรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์จากมุมมองของโต๊ะข่าวที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับบุคลากรข่าวของสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์ ประกอบด้วย ผู้บริหาร บรรณาธิการข่าว และผู้สื่อข่าว จากโต๊ะข่าวที่ใช้และไม่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

ผลการศึกษา การรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรข่าวระดับกลยุทธ์กับระดับปฏิบัติการสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์ เห็นว่า 1) คุณลักษณะประโยชน์เชิงเปรียบเทียบของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ นวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์มีประโยชน์กว่าการรายงานข่าวทางโทรทัศน์รูปแบบเดิมด้วยความรวดเร็ว สดทันเหตุการณ์ และสามารถสื่อสารได้ การใช้นวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในรายงานข่าวนั้นไม่มีต้นทุนแต่สามารถรายงานได้ตลอดเวลา และมีคนดูจำนวนมาก 2) คุณลักษณะที่เข้ากันได้ของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ เป็นการผสมผสานการทำงานกับสื่อในรูปแบบเดิมๆ ช่วยทำให้การนำเสนอข่าวสารมีความน่าสนใจมากขึ้น มีความสะดวกทำให้ผู้ชมสามารถติดตามการรายงานข่าวได้หลากหลายช่องทาง 3) คุณลักษณะความยุ่งยากซับซ้อนของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนในเชิงเทคโนโลยี หากได้ศึกษาเพิ่มเติมก็จะเข้าใจ แต่การคิดรูปแบบการนำเสนอของผู้สื่อข่าวที่ต้องมีความน่าสนใจ เป็นลำดับชัดเจน 4) คุณลักษณะสามารถทดลองใช้ได้ของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ ทางสถานีฯ ไม่ได้มีนโยบายให้มีการทดลองใช้ก่อน เพราะหากเกิดการสื่อสารที่ผิดพลาด อาจมีมาตรการลงโทษผู้สื่อข่าวจากทางสถานี 5) คุณลักษณะสามารถสังเกตได้

ของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ เมื่อใช้แล้วสามารถสังเกตเห็นผลตอบรับจากผู้ชมได้ทันทีจากยอดรับชม (View) รวมถึงการกดไลค์คอมเมนต์และแชร์ได้ทันที การไลฟ์ยังดึงดูดให้ผู้ติดตามของเฟซบุ๊กเพจ กลับเข้ามาเยี่ยมชมเพจมากยิ่งขึ้น ช่วยให้เกิดการรับรู้แบรนด์ของสปริงนิวส์เพิ่มมากขึ้น

บุคลากรข่าวที่ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ ส่วนใหญ่จะมีบุคลิกภาพที่กล้าแสดงออก และกระตือรือร้นเสมอ พร้อมเปิดรับสิ่งใหม่ๆ และปรับตัวกับการทำงานให้เร็ว รวมถึงกล้าแสดงออก มีไหวพริบมีทักษะในการรายงานข่าวสด เพื่อที่จะสามารถเรียบเรียงและนำเสนอได้อย่าง ถูกต้อง เป็นขั้นเป็นตอน ไม่นำความรู้สึกส่วนตัวของนักข่าวมาปะปนข่าวที่นำเสนอจะต้องเสนอ เฉพาะข้อเท็จจริง มีประสิทธิภาพสูงในการรายงานข่าวสด รวมถึงมีสมาธิและวุฒิภาวะในการ ออกไปรายงานข่าวนั้นๆ มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์หรือมีทัศนคติที่รักการเรียนรู้สิ่ง ใหม่ ต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อรองรับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงเป็นการเตรียมพร้อม สำหรับงานที่กำลังจะได้รับมอบหมาย

Independent Study	Perceptions of Facebook Live's Characteristics of Innovations and of Individual Adopters in News Reporting from the Views of Spring News Digital Television's News Personnel
Author	Rujiwat Trakulthong
Advisor	Dr. Chanansara Oranop na Ayutthaya
Department	Mass of Communication Arts
Academic Year	2017

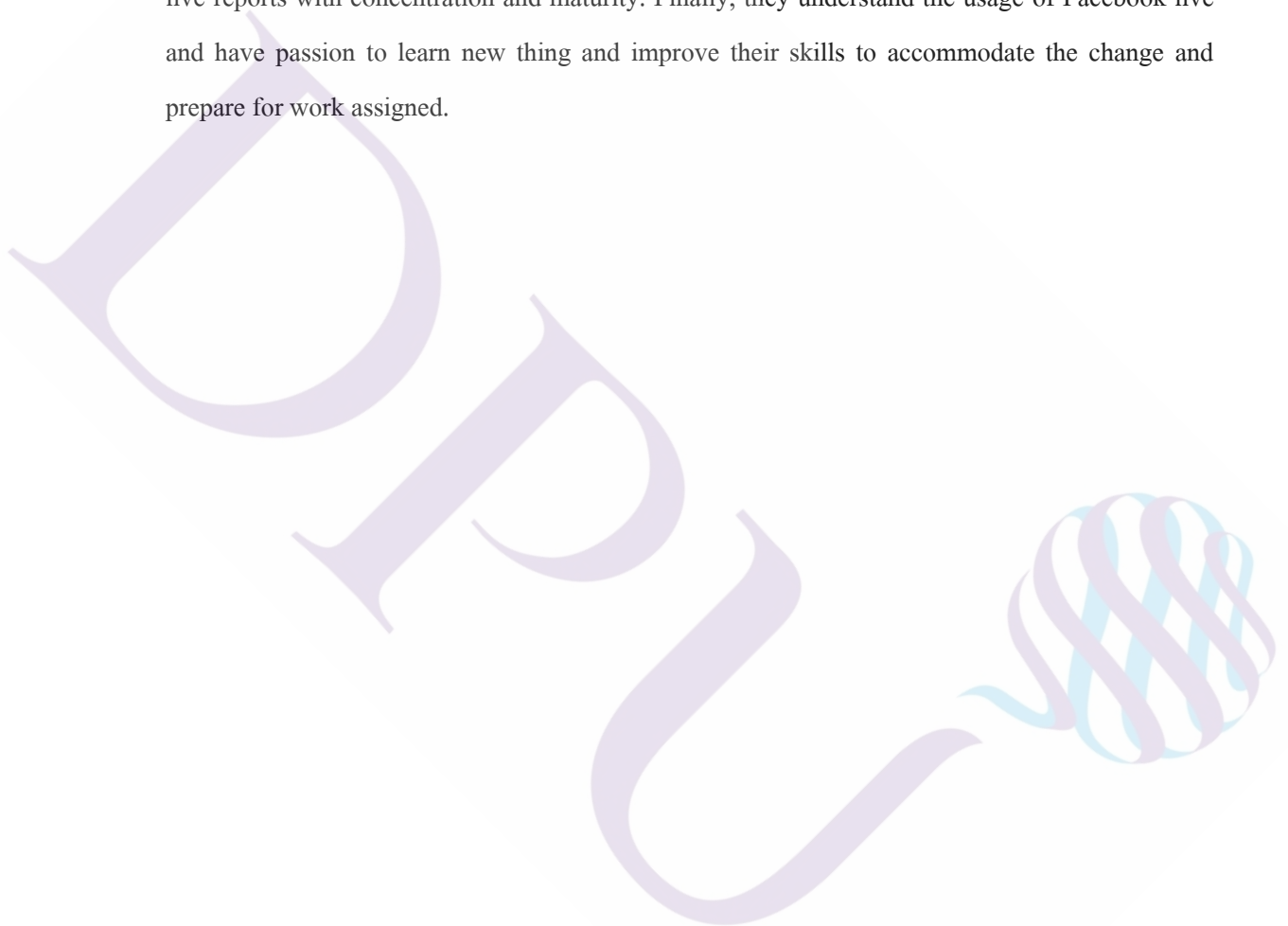
ABSTRACT

The purpose of this research aimed to study. The perceptions of Facebook Live's Characteristics of Innovations and of Individual Adopters in News Reporting from the Views of Spring News Digital Television's News Personnel . The perceptions of Facebook Live's Characteristics of Innovations and of Individual Adopters in News Reporting from the views of Spring News Digital Television's News Personnel. The study was a qualitative research conducted by using in-depth interviews method on Spring News Digital Television's News Personnel, including executives, news editor, and reporters using Facebook live and not using

The result from the perspective of executives and operation crews found that 1) Relative Advantage of Facebook Live innovation. Comparing to broadcasting news on TV, Facebook Live is more useful than the traditional one because of its rapidly up-to-date and communicable nature. Facebook Live also has no cost and can be use everywhere and every time with lot of viewers. 2) Compatibility of Facebook Live Innovation Facebook Live is the combination of traditional media and technology; therefore news reporting can be more interesting and convenience for the viewers to track the news cast. 3) Complexity of Facebook Live Innovation. Facebook Live is not complicated in term of technology even amateur users can learn to use it. However, the news report format has to catch the viewers' interest and respectively present. 4) Trialability of Facebook Live Innovation. Spring News channel has no policy to try using Facebook Live because if the error occurs there may be the punishment for the reporters from the channel. 5) Observability of Facebook Live Innovation. Facebook Live reaching is noticeable instantly by the view from viewers including the comment liking and sharing video

live. The video live also attract the followers to Facebook page which increasing Spring News's brand awareness.

Moreover executives and operation crews of Spring News perceived that, the personalities of the news crews who adopt Facebook live innovation are mostly courageous and active. They tend to open to new thing and adapt to it fast. Moreover, they commonly have high skill in live reporting to report news respectively with no bias. They also highly experienced in live reports with concentration and maturity. Finally, they understand the usage of Facebook live and have passion to learn new thing and improve their skills to accommodate the change and prepare for work assigned.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษารายบุคคลฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจากหลายท่าน โดยเฉพาะ ดร.ชนัญสราร อรณพ ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้ให้ความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้การศึกษารายบุคคลฉบับนี้ถูกต้อง มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์ที่ได้รับ จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่เกี่ยวข้อง ที่ช่วยประสิทธิประสาทความรู้ และถ่ายทอดประสบการณ์อันมีค่าให้ ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนทางการศึกษามาโดยตลอด รวมถึงเพื่อนๆ ทุกคนที่มีส่วนให้คำแนะนำ

ขอขอบพระคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลาในการให้ข้อมูล ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือจนทำให้จนทำให้การศึกษารายบุคคลฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี

รุจิวัฒน์ ตระกูลทอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 คำถามงานวิจัย.....	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 ทฤษฎีการยอมรับนวัตกรรม.....	6
2.2 แนวคิดองค์กรธุรกิจข่าว.....	18
2.3 แนวคิดกระบวนการรายงานข่าว.....	21
2.4 แนวปฏิบัติเรื่องการนำเสนอการถ่ายทอดสดเหตุการณ์ข่าวทางเครือข่ายสื่อ สังคมออนไลน์.....	28
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	36
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
3.1 ประเภทของงานวิจัย.....	37
3.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants).....	37
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิจัย.....	40
4.1 การรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมเฟชบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวของบุคลากร ข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์.....	40
4.2 การรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟชบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวของ บุคลากรข่าว สถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์ใน โຕะที่ใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ในการ รายงานข่าว.....	52
5. สรุป และอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	56
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	56
5.2 อภิปรายผล.....	61
5.3 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา.....	65
5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	65
บรรณานุกรม.....	67
ภาคผนวก.....	71
ประวัติผู้เขียน.....	80

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับนวัตกรรม.....	15
5.1 การรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว จากมุมมองของบุคลากรสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์กลุ่มกลยุทธ์ และปฏิบัติการ.....	56
5.2 การรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว จากมุมมองของบุคลากรสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์โต๊ะที่ใช้ และโต๊ะที่ไม่ใช่เฟซบุ๊กไลฟ์.....	58
5.3 การรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว จากมุมมองของบุคลากรสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์โต๊ะที่ใช้ และโต๊ะที่ไม่ใช่เฟซบุ๊กไลฟ์.....	59

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	36

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการสื่อสารเปลี่ยนแปลงไป องค์กรข่าวต้องมีการปรับตัวโดยการนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการรายงานข่าว เพื่อความอยู่รอดขององค์กร เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทต่อการรับรู้และนำเสนอข้อมูลข่าวสารของประชาชนอย่างกว้างขวาง และรวดเร็วกว่าสื่อกระแสหลักอย่างวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ รวมถึงวิธีการนำเสนอข่าวทางสื่อสังคมออนไลน์ใช้ทุนในการผลิตที่ต่ำ โดยเทคโนโลยีได้เข้ามาเป็นอีกหนึ่งช่องทางให้คนในองค์กรได้เรียนรู้เพื่อเกิดการปรับตัวและนำไปใช้ การโฆษณาหรือการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ ยังคงมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและยังขยายตัวไปจนถึงปี 2561 การโฆษณาบนสื่อเคลื่อนที่อย่างโทรศัพท์มือถือ โฟนหรือแท็บเล็ตจะเป็นสื่อที่มียอดการลงโฆษณาออนไลน์สูงสุด คาดว่าปี 2561 โฆษณาออนไลน์บนสื่อเคลื่อนที่ไ้จะมีมูลค่าถึงสองในสามของการโฆษณาออนไลน์อื่นๆ และมีมูลค่า 9,100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สื่อสังคมออนไลน์ที่ครองสัดส่วนตลาดโฆษณาออนไลน์ของโลกมากที่สุดยังคงเป็นเฟซบุ๊ก (นเรศ เหล่าพรรณราย, 2557)

การรับชมข้อมูลข่าวสารจากช่องทางสื่อสารต่างๆ ของผู้ชมมีความหลากหลายมากขึ้น มีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น และด้วยระบบและเทคโนโลยีที่ทันสมัยได้พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากผลการวิจัยพฤติกรรมกรรับข่าวสารและความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อสื่อมวลชนคนเสพบว่า จากสื่อสังคมออนไลน์มาก แต่ยังคงเชื่อถือสื่อกระแสหลัก ช่องทางที่ประชาชนรับข้อมูลข่าวสาร พบว่า สื่อออนไลน์บ้อยที่สุดคิดเป็น 4.13 คะแนน (จากคะแนนเต็ม 5) รองลงมาคือโทรทัศน์ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.81 และเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันข่าว คิดเป็น 3.15 คะแนน ประชาชนส่วนใหญ่เลือกอ่านข่าวแชร์มาจากคนใกล้ชิด คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.53 และสื่อที่เป็นสำนักข่าวอย่างเป็นทางการ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.33 (มานะ ตรีรยาภิวัฒน์, 2559)

เฟซบุ๊กไลฟ์ เป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมจากองค์กรข่าว และประชาชนทั่วไปเป็นการเปิดให้ผู้ให้บริการนำเข้าสู่ข้อมูลในรูปแบบของภาพและเสียงส่งผ่านทางอินเทอร์เน็ตในรูปแบบการถ่ายทอดสด (Real Time Streaming) ที่ผ่านมาองค์กรข่าวหลายแห่งได้ใช้ช่องทางดังกล่าวถ่ายทอดสดเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อนำเสนอแก่ผู้รับชมข่าวหรือผู้ใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์

เนื่องจากการเข้าถึงผู้ใช้ได้ครอบคลุมทั้งหมด มีผู้ใช้เฟซบุ๊ก 1,654 ล้านคนต่อเดือน โดยเป็นคนไทยใช้เฟซบุ๊ก 41 ล้านคน เติบโตขึ้น 17% คิดเป็น 60% ของประชากรไทย ส่วนเฟซบุ๊กเพจไทยมีมากถึง 7 แสนเพจ ประเทศไทยใช้เฟซบุ๊ก มากเป็นอันดับ 8 ของโลก และเป็นอันดับ 3 ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พฤติกรรมคนใช้เฟซบุ๊กส่วนใหญ่ คือ เพื่อความบันเทิง งานอดิเรกและกิจกรรมเทคโนโลยี กิจกรรมที่คนไทยนิยมใช้อินเทอร์เน็ตเข้าถึงมากที่สุด ยังคงเป็นการใช้เพื่อใช้งานเข้าสื่อสังคมออนไลน์สูงถึง 82.7% รองลงมาเพื่อการค้นหาข้อมูล 56.7% และการใช้เพื่ออ่านข่าว 52.2% เป็นต้น (ภาวฐ พงษ์วิทย์พานู, 2559)

ในกระบวนการรายงานข่าวมีการนำเทคโนโลยี เฟซบุ๊กไลฟ์ มาใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารเพื่อการนำเสนอข่าว เป็นช่องทางการนำเสนอข่าวเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชม เพราะมันมีประโยชน์ในสื่อธุรกิจโทรทัศน์ดิจิทัล และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรข่าวในอนาคต องค์กรจึงมีความจำเป็นและเห็นประโยชน์ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ คนในองค์กรก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนด้วยการนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการรายงานข่าวด้วย เนื่องจากสื่อประเภทนี้ใช้งบน้อยกว่า แต่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้รวดเร็วและมากกว่าสื่ออื่น นอกจากนี้ ลูกเล่นใหม่ๆ บนสื่อสังคมออนไลน์อย่างการรับสื่อแบบไลฟ์กำลังได้รับความนิยม อีกทั้งยังเพิ่มความน่าสนใจให้แก่ลูกค้ายิ่งด้วย ทั้งนี้ จากข้อมูลของสมาคมโฆษณาดิจิทัล (ประเทศไทย) พบว่า ปัจจุบันไทยมีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต (Internet users) จำนวนทั้งสิ้น 38 ล้านคน คิดเป็น 56% ของจำนวนประชากรทั้งหมด และมีผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social network users) สูงถึง 41 ล้านคน โดย 3 อันดับเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่คนไทยนิยมสูงสุด ได้แก่ เฟซบุ๊ก 92.1% ไลน์ 85.1% และทวิตเตอร์ 67% (ณัฐพร พันธุ์อุดม, 2559) การรายงานข่าวโดยใช้เฟซบุ๊กไลฟ์มีประโยชน์ของต่อองค์กรข่าวและการรายงานข่าว และทำให้กระบวนการรายงานข่าวมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปจากการรายงานข่าวแบบสื่อดั้งเดิม จึงถือเป็นอีกกลยุทธ์หนึ่งขององค์กรในการนำเฟซบุ๊กไลฟ์มาใช้ในการรายงานข่าว ทำให้ผู้เสพข่าวได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหว และเรื่องราวต่างๆ จากสถานที่จริงได้อย่างรวดเร็ว

ในส่วนของคุณลักษณะของนวัตกรรม การนำนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์มาใช้จะทำให้การรายงานข่าวมีความโดดเด่น การตัดสินใจที่จะนำนวัตกรรมนั้นไปใช้เนื่องจากนวัตกรรมนั้นเป็นวิธีที่ดีที่สุดและมีประโยชน์มากกว่าการสื่อข่าวแบบเดิม นอกจากนี้การสร้างสื่อไลฟ์ผ่านอินเทอร์เน็ตนั้นไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นนักข่าวเท่านั้น เพราะการไลฟ์เรื่องราวต่างๆ นั้นทุกคนมีโอกาสสามารถสื่อสารได้เช่นกันผ่านทางโทรศัพท์สมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ต ในการสร้างข่าวของฝ่ายโปรดักชันนั้นการสร้างสื่อไลฟ์ต้องมีการปรับตัวโดยใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการถ่ายทอดสด ในการวางแผนการผลิตต่างๆ ต้องมีการวางโครงเนื้อหาในการไลฟ์ให้มีความน่าสนใจ ส่วนของบรรณาธิการต้องทำหน้าที่สรุปข่าว คัดข่าวที่น่าสนใจมาแชร์ต่อ รวมถึงเสนอความคิดเห็นที่ถูกต้องน่าติดตามจึง

จะได้รับความสนใจจากผู้ใช้เฟซบุ๊ก ดังนั้นการปรับตัวตามกระแสของเทคโนโลยีจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการรายงานข่าวในปัจจุบัน (เอกพล ชูเชิด, 2559)

พฤติกรรมการสื่อสารของแต่ละบุคคลย่อมมีการยอมรับนวัตกรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้นคุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรม ตัวนักข่าวเองนั้นต้องมีคุณลักษณะบุคลิกภาพแบบเปิด เป็นผู้ที่มีความสนใจเรียนรู้คิดต่อกับงานที่กว้างขวาง ไม่รังเกียจการติดต่อสัมพันธ์กับคน จะเป็นผู้ที่รับรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมได้เร็ว ผู้ที่มีความรู้เรื่องนวัตกรรมไม่จำเป็นต้องยอมรับนวัตกรรมนั้นมาใช้เสมอไป เพราะการยอมรับนวัตกรรมยังขึ้นอยู่กับคุณลักษณะอย่างอื่น เช่น ทักษะคติและความเชื่อ นอกจากผู้ที่มีความรู้เรื่องนวัตกรรม ถ้าไม่ได้พิจารณาเห็นว่านวัตกรรมนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อตนก็จะตัดสินใจไม่ยอมรับนวัตกรรม อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับสถานภาพทางเศรษฐกิจและการศึกษา การเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทางสังคม จะเป็นผู้ที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมได้เร็วกว่าผู้ที่มีลักษณะตรงกันข้าม การยอมรับนวัตกรรมมีความสำคัญที่จะทำให้องค์กรข่าวสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาและส่งเสริมบุคลากรให้มีการยอมรับนวัตกรรมในการรายงานข่าวให้มีมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่ความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage) ขององค์กรข่าวในธุรกิจโทรทัศน์ดิจิทัลต่อไป

ปัจจุบันนี้มีการนำเฟซบุ๊กไลฟ์ใช้ในกระบวนการรายงานข่าว ทั้งสปริงนิวส์และหลายช่องก็มีการนำเอามาใช้ เพื่อให้การรายงานข่าวรวดเร็วขึ้น เมื่อมีการนำเฟซบุ๊กไลฟ์มาใช้ก็มีผลทำให้กระบวนการรายงานข่าวแบบเดิมนั้นเปลี่ยนแปลงไป จึงนำมาสู่การรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ ไปใช้ในการพัฒนากระบวนการรายงานข่าวให้ดีขึ้น และให้พนักงานมีความเข้าใจในการเลือกข่าวสารที่จะไลฟ์และปรับปรุงให้มีการพัฒนาและกระตุ้นให้การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์มากขึ้น และทำความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์และคุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์กลุ่มต่าง ๆ

1.2.2 เพื่อศึกษาการรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์จากมุมมองของ โตะข่าวที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

1.3 คำถามงานวิจัย

1.3.1 การรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์เป็นอย่างไร เปรียบเทียบมุมมองระหว่างกลุ่มบุคลากรระดับกลยุทธ์กับบุคลากรระดับปฏิบัติการ และ มุมมองระหว่าง โด๊ะที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวกับ โด๊ะที่ไม่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว

1.3.2 การรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์จากมุมมองของ โด๊ะข่าวที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวเป็นอย่างไร

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 เพิ่มพูนความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์และคุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์

1.4.2 เข้าใจถึงข้อจำกัดของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ที่อาจนำไปสู่การไม่ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

บุคลากรข่าว หมายถึง บุคลากรวิชาชีพสื่อที่มีหน้าที่หลักทางด้านการเผยแพร่ข่าวถึงผู้รับฟังข่าวด้วยวิธีการต่างๆ บุคลากรข่าวในงานวิจัยนี้ ประกอบด้วย 1) บุคลากรข่าวระดับกลยุทธ์ของสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์ และ 2) บุคลากรข่าวระดับปฏิบัติการของสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์

เฟซบุ๊กไลฟ์ หมายถึง ช่องทางที่ผู้ใช้แอปพลิเคชันเฟซบุ๊กสามารถถ่ายทอดสดภาพวิดีโอให้คนในเครือข่ายในบัญชีเฟซบุ๊กของตนได้เห็น เป็นช่องทางที่ผู้สื่อข่าวในองค์กรข่าวในสปริงนิวส์นำมาใช้ในการรายงานข่าวด้วย

คุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ ประกอบด้วย คุณลักษณะ 5 ประการ ได้แก่

คุณลักษณะประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ (Relative Advantage) หมายถึง นวัตกรรมการสื่อสารผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์ที่ผู้สื่อข่าวในองค์กรข่าวในสปริงนิวส์นำมาใช้ในการรายงานข่าวนั้นดีกว่ามีประโยชน์กว่าการรายงานข่าวในรูปแบบเดิมๆ ของโทรทัศน์ดิจิทัล

คุณลักษณะที่เข้ากันได้ (Compatibility) หมายถึง การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสปริงนิวส์ที่แสดงการรับรู้ถึงการติดตามข่าวสารว่าสอดคล้องกับความจำเป็น ค่านิยม และความต้องการของ

ผู้สื่อข่าว รวมถึงมีความทันสมัยและเข้ากับค่านิยม ลักษณะของการรายงานข่าวในรูปแบบเดิมในระบบโทรทัศน์ดิจิทัลวิธีการติดตามข่าวสารในแบบเดิมของผู้ชมที่ใช้อยู่

คุณลักษณะความยุ่งยากซับซ้อน (Complexity) หมายถึง การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวของสปริงนิวส์มีความความสะดวก ง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน

คุณลักษณะสามารถทดลองใช้ได้ (Trainability) หมายถึง การนำเฟซบุ๊กไลฟ์ไปใช้ในการรายงานข่าวของสปริงนิวส์ หากใช้แล้วเกิดประโยชน์ก็จะนำไปสู่การนำเฟซบุ๊กไลฟ์ไปใช้ส่วนตัวได้ด้วย

คุณลักษณะสามารถสังเกตได้ (Observability) หมายถึง การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสปริงนิวส์สามารถได้รับรู้และเห็นถึงถึงประโยชน์จากการใช้งาน และผลกระทบต่างๆ อย่างชัดเจน ที่เกิดขึ้นหลังการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สื่อข่าวที่ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ที่แตกต่างกันทางด้านเศรษฐกิจสังคม บุคลิกภาพ และพฤติกรรมการสื่อสาร

ผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ คือ ผู้ที่นำนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ไปใช้ในการรายงานข่าว เพื่อประโยชน์ในแง่มุมของการรายงานข่าวที่รวดเร็ว

การยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ คือ การตัดสินใจที่จะนำนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์นั้นไปใช้อย่างเต็มที่ ในการรายงานข่าวโดยคิดว่านวัตกรรมนั้นเป็นวิธีที่ดีที่สุดและมีประโยชน์มากกว่า

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง การรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์กลุ่มต่าง ๆ และศึกษาการรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์จากมุมมองของโต๊ะข่าวที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ โดยผู้วิจัย ได้นำทฤษฎี แนวคิดตลอดงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้เป็นแนวทางในการวิจัย

- 2.1 ทฤษฎีการยอมรับนวัตกรรม
- 2.2 แนวคิดองค์การธุรกิจข่าว
- 2.3 แนวคิดกระบวนการรายงานข่าว
- 2.4 แนวปฏิบัติเรื่องการนำเสนอการถ่ายทอดสดเหตุการณ์ข่าวทางเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 ทฤษฎีการยอมรับนวัตกรรม

2.1.1 ความหมายของนวัตกรรม

คำว่า “นวัตกรรม” หรือ “นวัตกรรม” (innovation) Rogers (1983, อ้างถึงใน ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2546, หน้า 284) กล่าวว่าไว้ว่าหมายถึง ความคิด การกระทำ หรือสิ่งของซึ่งเห็นว่าเป็นของใหม่ ไม่ว่าจะความคิดนั้นจะเป็นของใหม่โดยนับเวลาตั้งแต่แรกพบหรือไม่ แต่ขึ้นอยู่กับการที่บุคคลรับรู้ว่ามันเป็นของใหม่หรือไม่ โดยความเห็นของบุคคลเองจะเป็นเครื่องตัดสินการตอบสนองของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้น ถ้าเห็นว่าอะไรเป็นสิ่งใหม่สำหรับเขา สิ่งนั้นก็จะเป็นวัตกรรม คำว่า “ใหม่” ในเรื่องของนวัตกรรมไม่จำเป็นจะต้องเป็นความรู้ใหม่ของบุคคล บุคคลอาจมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นมาช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้วก็ได้ แต่ยังไม่ได้พัฒนาทัศนคติที่ชอบและจะรับ หรือ

ปฏิเสธความใหม่ของนวัตกรรม จึงอาจเป็นความใหม่ในเรื่องของความรู้ ทักษะ หรือเกี่ยวกับการตัดสินใจที่จะใช้นวัตกรรม

กิดานันท์ มลิทอง (2536) ได้ให้ความหมายของ นวัตกรรมว่า หมายถึง สิ่งประดิษฐ์ที่คิดค้นขึ้นมาใหม่ ปฏิบัติการใหม่ๆ หรือสิ่งใดก็ตามที่พัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิมที่มีอยู่ เมื่อนำมาใช้ในการทำงานแล้วสามารถช่วยให้การทำงานนั้นมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ได้ประสิทธิผลสูงขึ้นกว่าเดิม ทั้งยังประหยัดเวลาและแรงงานด้วย นวัตกรรมที่เกิดขึ้นนี้ย่อมต้องอาศัยเทคโนโลยีในการคิดค้นสิ่งใหม่ หรือพัฒนาศักยภาพของเก่าให้ดียิ่งขึ้น นวัตกรรมและเทคโนโลยีจึงเป็นสิ่งที่ควบคู่กันเสมอ

ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2521) ได้ให้เกณฑ์การพิจารณาว่าสิ่งใดเป็นนวัตกรรมไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. จะต้องเป็นสิ่งใหม่ทั้งหมดหรือบางส่วน
2. มีการนำวิธีการจัดระบบมาใช้ โดยพิจารณาองค์ประกอบทั้งส่วนข้อมูลที่ใส่เข้าไป กระบวนการ และผลลัพธ์ให้เหมาะสมก่อนที่จะทำการเปลี่ยนแปลง
3. มีการพิสูจน์ด้วยการวิจัย หรืออยู่ระหว่างการวิจัยว่าจะช่วยให้การดำเนินงานบางอย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น
4. ยังไม่เป็นส่วนหนึ่งของระบบงานในปัจจุบัน กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบงานที่ดำเนินอยู่ในขณะนี้ ไม่ถือว่าสิ่งนั้นเป็นนวัตกรรม

กฤษมันต์ วัฒนารงค์ (2536) นวัตกรรม หมายถึง ความคิดใหม่ เทคนิควิธีการใหม่ หรือสิ่งใหม่ที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ นวัตกรรมนั้นเป็นสิ่งที่สร้างความรู้สึกว่าเป็นของใหม่สำหรับกลุ่มผู้มีศักยภาพในการยอมรับนวัตกรรม ได้เสนอแนวทางการกำหนดค่าอะไรเป็นนวัตกรรมดังนี้

1. เป็นสิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน
2. เป็นสิ่งที่มีอยู่แล้วแต่ไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ ต่อมาได้มีการนำมาใช้ประโยชน์
3. เป็นสิ่งที่มีอยู่แล้วและเคยนำมาใช้ในช่วงเวลาหนึ่งแต่ไม่ได้รับความนิยม ต่อมานำมาใช้ใหม่ภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขใหม่ที่เปลี่ยนไป
4. เป็นสิ่งที่มีอยู่แล้วและใช้ได้ดีในสังคมอื่น หรือประเทศอื่น แล้วนำมาใช้ในอีกสังคมหนึ่งหรืออีกประเทศหนึ่ง
5. เป็นการพัฒนาปรับปรุงจากของเดิมที่มีอยู่ให้มีลักษณะต่างจากต้นแบบเพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

เมื่อนวัตกรรมได้รับการยอมรับนำไปใช้งานเป็นปกติวิสัยแล้วไม่มีความรู้สึกว่าเป็นของใหม่อีกต่อไป

นวัตกรรมนั้นจะกลายเป็นเทคโนโลยี ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปแบบของ อุปกรณ์ (Hardware) วัสดุ (Software) และเทคนิควิธี (Techniques)

จากที่ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ข้างต้นนั้นสรุปได้ว่า นวัตกรรม หมายถึง ความคิด การปฏิบัติ สิ่งประดิษฐ์ที่คิดค้นขึ้นมาใหม่ หรือสิ่งที่พัฒนาขึ้นให้ดีกว่าของเดิม เมื่อนำมาใช้ทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าเดิม

2.1.2 ความหมายของการยอมรับ

Rogers (1983, อ้างถึงใน ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2546, หน้า 284) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า การยอมรับนวัตกรรม หมายถึง การตัดสินใจที่จะนำนวัตกรรมนั้นไปใช้อย่างเต็มที่ เพราะนวัตกรรมนั้นเป็นวิถีทางที่ดีกว่า และมีประโยชน์มากกว่า การยอมรับของบุคคลเกิดขึ้นเป็นกระบวนการ เริ่มตั้งแต่บุคคลได้สัมผัสนวัตกรรม ถูกชักจูงให้ยอมรับนวัตกรรม ตัดสินใจยอมรับ หรือปฏิเสธ ปฏิบัติตามการตัดสินใจ และยืนยันการปฏิบัตินั้น กระบวนการนี้อาจจะใช้เวลาช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ คือ ตัวบุคคลและลักษณะของนวัตกรรม

Rogers (1995, อ้างถึงใน ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2546, หน้า 285) เป็นบุคคลที่คิดค้นและได้พิสูจน์ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (Diffusion of Innovation Theory) โดยทฤษฎีนี้เน้นความเชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรมเกิดขึ้นจากการแพร่กระจายของสิ่งใหม่ๆ จากสังคมหนึ่งไปยังอีกสังคมหนึ่งและสังคมนั้นรับเข้าไปใช้สิ่งใหม่ๆ นี้คือ นวัตกรรม ซึ่งเป็นทั้งความรู้ ความคิด เทคนิควิธีการ และเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยได้อธิบายทฤษฎีกระบวนการแพร่กระจายนวัตกรรมนี้ว่ามีตัวแปรหรือองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 4 ประการ (Four main element in the diffusion of innovations) คือ

1. นวัตกรรม (Innovation) หรือสิ่งใหม่ที่จะแพร่กระจายไปสู่สังคม นวัตกรรมที่จะแพร่กระจายและเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมนั้น โดยทั่วไปประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นความคิดและส่วนที่เป็นวัตถุ นวัตกรรมใดจะถูกยอมรับหรือไม่นั้น นอกจากจะเกี่ยวกับตัวผู้รับ ระบบสังคม และการรับการสื่อสารแล้ว ตัวของนวัตกรรมเองก็มีความสำคัญ

นวัตกรรมที่ยอมรับได้ง่ายควรจะต้องมีลักษณะ 5 ประการ โดยนวัตกรรมที่มีลักษณะตรงกันข้ามกันกับ 5 ประการ ต่อไปนี้มักจะเป็นที่ยอมรับได้ยาก

- 1) ได้ประโยชน์มากกว่าเดิมที่เข้ามาแทนที่ (Relative Advantage)
- 2) มีสอดคล้องกับวัฒนธรรมในสังคมที่จะรับ (Compatibility)
- 3) ไม่มีความสลับซับซ้อนมากนัก (Complexity)
- 4) สามารถแบ่งทดลองครั้งละน้อยได้ (Triability)
- 5) สามารถมองเห็นหรือเข้าใจได้ง่าย (Observability)

2. การสื่อสารโดยผ่านสื่อทางใดทางหนึ่ง (Types of Communication) เพื่อให้คนในสังคมได้รับรู้ระบบการสื่อสาร การสื่อสาร คือ การติดต่อระหว่างผู้ส่งข่าวสารกับผู้รับข่าวสาร โดยผ่านสื่อหรือตัวกลางใดตัวกลางหนึ่งทีนวัตกรรมนั้นแพร่กระจายจากแหล่งกำเนิดไปสู่ผู้ใช้หรือผู้รับ นวัตกรรม อันเป็นกระบวนการกระทำระหว่างกันของมนุษย์ การสื่อสารจึงมีความสำคัญต่อการรับ นวัตกรรมมาก

3. เกิดในช่วงเวลาหนึ่ง (Time or Rate of Adoption) เพื่อให้คนในสังคมได้รู้จัก นวัตกรรม แนวความคิดใหม่หรือมีการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้วมาใช้ในรูปแบบใหม่ เพื่อทำให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจและกระบวนการแพร่กระจายนวัตกรรมต้องอาศัยระยะเวลาและมี ลำดับขั้นตอนเพื่อให้บุคคลปรับตัวและยอมรับนวัตกรรมหรือแนวความคิดใหม่ (a given time period)

4. ระบบสังคม (Social System) โดยการแพร่กระจายเข้าสู่สมาชิกของสังคม ระบบ สังคมจะมีอิทธิพลต่อการแพร่กระจายและการรับนวัตกรรม กล่าวคือ สังคมสมัยใหม่ระบบของ สังคมจะเอื้อต่อการรับนวัตกรรม ทั้งความเร็วและปริมาณที่จะรับ (Rate of Adoption) เพราะมี บรรทัดฐานและรับค่านิยมของสังคมที่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ดังนั้น เมื่อมีการแพร่กระจายสิ่งใหม่เข้ามา สังคมก็จะยอมรับได้ง่าย ส่วนสังคมโบราณหรือสังคมที่ยึดติด กับความเชื่อต่างๆ ซึ่งเป็นสังคมล้าหลังจะมีลักษณะตรงกันข้ามกับสังคมสมัยใหม่ ความรวดเร็วของ การแพร่กระจายและปริมาณที่จะรับนวัตกรรมจึงเกิดได้ช้ากว่าและน้อยกว่าหรืออาจจะไม่ยอมรับ เลยก็ได้ ฐานะทางเศรษฐกิจของคนในสังคมโดยรวม และกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่ แตกต่างกัน สามารถยอมรับนวัตกรรมได้แตกต่างกัน การเมือง การปกครอง มีอำนาจต่อการยอมรับ นวัตกรรมเป็นอย่างมาก การศึกษาถึงอิทธิพลของระบบสังคม จะช่วยให้เข้าใจและหาวิธีการที่ เหมาะสมในการเผยแพร่ นวัตกรรมได้

2.1.3 คุณลักษณะของนวัตกรรม

Roger (2003, อ้างถึงใน วิยะดา ไทยเกิด, 2558, หน้า 9) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการ ยอมรับนวัตกรรม คือ การตัดสินใจที่จะนำนวัตกรรมนั้นไปใช้อย่างเต็มที่โดยคิดว่านวัตกรรมนั้น เป็นวิธีที่ดีที่สุดและมีประโยชน์มากกว่า ซึ่งอาศัยคุณลักษณะของนวัตกรรมที่มีผลต่อการยอมรับ ดังนั้นสามารถแยกคุณลักษณะได้ 5 ประการ ดังนี้

1. คุณลักษณะประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ (Relative Advantage) คือ การรับรู้ว่ นวัตกรรมดีกว่ามีประโยชน์กว่าวิธีการปฏิบัติเดิมๆ เช่น สะดวกกว่า รวดเร็วกว่า มีผลตอบแทนที่ ดีกว่าอื่นๆ เป็นต้น ในส่วนที่ดีกว่าถ้าเห็นว่ามีประโยชน์มากกว่าเสียประโยชน์ก็จะทำให้การยอมรับ นวัตกรรมมีแนวโน้มในการยอมรับมากขึ้น

2. คุณลักษณะที่เข้ากันได้ (Compatibility) คือ การที่ผู้รับนวัตกรรมรู้สึกหรือคิดว่าเข้ากันได้หรือไปด้วยกันได้กับค่านิยมที่เป็นอยู่เดิมด้านนวัตกรรมใดมีลักษณะสอดคล้องกับความคิดเดิมๆ ก็จะให้การยอมรับมีแนวโน้มสูงขึ้น จากประสบการณ์ในอดีตตลอดจนความต้องการของผู้รับความคิดใหม่ๆ การเข้ากันได้ของนวัตกรรมกับสิ่งต่างๆ ทำให้ผู้ยอมรับรู้สึกมั่นใจและไม่ต้องเสี่ยงภัยมาก ทำให้เกิดความรู้สึกที่มีความหมายมากขึ้น

3. คุณลักษณะความยุ่งยากซับซ้อน (Complexity) ด้านนวัตกรรมที่นำมาใช้มีความยุ่งยากซับซ้อนมาก การยอมรับก็จะน้อยลง โดยเฉพาะถ้าบุคลากรที่นำนวัตกรรมเหล่านั้นมาใช้มีความยุ่งยากก็ยิ่งทำให้เกิดการต่อต้าน ดังนั้นการนำนวัตกรรมมาใช้จึงมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับการยอมรับ ด้านนวัตกรรมมีความซับซ้อนมากอัตราการยอมรับจะลดลง แต่ถ้านวัตกรรมมีความซับซ้อนน้อยอัตราการยอมรับก็จะเพิ่มขึ้นตรงกันข้าม

4. คุณลักษณะสามารถทดลองใช้ได้ (Trainability) โดยการนำเอานวัตกรรมส่วนย่อยๆ ไปทดลองใช้โดยใช้ระยะเวลาไม่มากนัก ซึ่งอาจจะแบ่งเป็นส่วนเล็กเมื่อนำไปทดลองและประสบความสำเร็จตามที่ต้องการก็จะทำให้เกิดการยอมรับมากขึ้นในนวัตกรรมนั้นๆ

5. คุณลักษณะสามารถสังเกตได้ (Observability) คือ ผลของนวัตกรรมเป็นสิ่งที่มีมองเห็นได้หมายความว่า ด้านนวัตกรรมทำให้เกิดการมองเห็นได้ก็จะทำให้การยอมรับมีน้ำหนักมากขึ้น ซึ่งอาจมองไปถึงด้านรูปธรรม ในที่นี้ถ้าสามารถทำให้เป็นรูปธรรมได้ก็จะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการยอมรับมากขึ้นกว่าที่เป็นนามธรรมหรือเป็นแค่จินตนาการ

Rogers and Shoemaker (1971) ได้สรุปคุณลักษณะของนวัตกรรมที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมได้ 5 ประการ ดังนี้

1. ความได้เปรียบสัมพัทธ์ (relative advantage) คือ ระดับที่นวัตกรรมที่นำมาใช้ไม่ถูกรับรู้ดีกว่าความคิดที่มีอยู่เดิม ระดับของความได้เปรียบสัมพัทธ์มักจะถูกวัดในความหมายเชิงเศรษฐกิจ แต่ปัจจัยด้านศักดิ์ศรีทางสังคม ความสะดวกสบายและความพึงพอใจ มักจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญด้วย ความได้เปรียบสัมพัทธ์จะไม่มี ความหมายมากนัก แม้ว่าจะปรากฏจำนวนนวัตกรรมอันใหม่จะมีข้อได้เปรียบเชิงวัตถุวิสัยมากกว่านวัตกรรมเดิม ถ้าปราศจากการรับรู้ของบุคคลว่านวัตกรรมนั้นมีข้อได้เปรียบ ดังนั้นยิ่งบุคคลมีระดับการรับรู้ว่าการนวัตกรรมมีข้อได้เปรียบมากกว่าเครื่องมือที่ใช้อยู่เดิมมากเท่าไร บุคคลย่อมมีอัตราการยอมรับรวดเร็วมากขึ้นเท่านั้น

2. ความเข้ากันได้ (compatibility) คือ ระดับของการที่นวัตกรรมที่ถูกรับรู้นั้นมีความสอดคล้องกับค่านิยมเดิมที่มีอยู่ ประสบการณ์และความต้องการของผู้รับนวัตกรรม ด้านนวัตกรรมใหม่ไม่สามารถเข้ากันได้กับค่านิยมและบรรทัดฐานของระบบสังคมที่มีอยู่ก่อนแล้ว ความคิดนั้นจะไม่ได้รับการยอมรับอย่างรวดเร็วเท่ากับนวัตกรรมที่เข้ากันได้กับค่านิยม และบรรทัดฐานของระบบ

สังคมดังกล่าว การยอมรับนวัตกรรมใหม่ที่ไม่สามารถเข้าถึงได้กับค่านิยม และบรรทัดฐานของระบบสังคม ตัวอย่างหนึ่งก็คือนวัตกรรมการคุมกำเนิดซึ่งใช้ในประเทศที่มีความเชื่อทางศาสนาที่ไม่สนับสนุนการใช้เทคนิคการคุมกำเนิด เช่น ในประเทศที่นับถือศาสนาอิสลาม หรือศาสนาคริสต์นิกายแคทอลิก เป็นต้น

3. ความซับซ้อนของนวัตกรรม (complexity) คือ ระดับของการที่นวัตกรรมได้ถูกรับรู้ นั้นมีความยากต่อการทำความเข้าใจและการใช้ นวัตกรรมบางชนิดสามารถที่จะทำความเข้าใจได้โดยง่ายสำหรับคนทั่วไป แต่นวัตกรรมบางชนิดมีความซับซ้อนมากและยากต่อการทำความเข้าใจ จึงได้รับการยอมรับช้า เช่น คนในหมู่บ้าน Los Molinos ไม่สามารถที่จะเข้าใจทฤษฎีเชื้อโรคได้ (Germ Theory) ซึ่งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขพยายามที่จะอธิบายให้แก่พวกเขาฟังถึงเหตุผลของการดื่มน้ำดื่ม ดังนั้น โดยทั่วไปยิ่งนวัตกรรมใดที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจจะได้รับการยอมรับเร็วกว่า นวัตกรรมที่ผู้รับต้องมีการพัฒนาทักษะและการทำความเข้าใจแบบใหม่

4. ความสามารถในการทดลองใช้ (trialability) คือ ระดับของการที่นวัตกรรมอาจจะถูกทดลองบนพื้นฐานอันจำกัด นวัตกรรมที่สามารถทดลองได้จะได้รับการยอมรับเร็วกว่านวัตกรรมที่ไม่สามารถนำมาทดลองก่อนได้

5. ความสามารถในการสังเกตเห็นได้ (observability) คือ ระดับของการที่ผลลัพธ์ของนวัตกรรมหนึ่งสามารถเป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลอื่นในระดับสังคมได้ ถ้าบุคคลสามารถเห็นถึงผลของนวัตกรรมนั้น ได้ง่ายมากเท่าไร โอกาสที่เขาจะยอมรับนวัตกรรมก็มีมากขึ้นเท่านั้น ความสามารถในการสังเกตเห็นได้นี้จะกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายกันในระหว่างกลุ่มเพื่อนฝูง (peer discussion) เกี่ยวกับนวัตกรรมนั้น โดยที่เพื่อนและเพื่อนบ้านของผู้ที่รับนวัตกรรมจะถามข้อมูลข่าวสารการประเมินนวัตกรรมของผู้รับนั้นว่าเป็นอย่างไร

เมื่อสรุปรวมทั้งหมดแล้วนวัตกรรมใดที่ถูกรับรู้ข่าวสารว่า นวัตกรรมนั้นมีความได้เปรียบสัมพันธ์ ความสามารถเข้าถึงได้ ความสามารถในการทดลองได้ ความสามารถในการสังเกตเห็นได้มากกว่า และมีความซับซ้อนน้อยกว่าจะได้รับการยอมรับในอัตราที่รวดเร็วกว่า นวัตกรรมอื่นๆ สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่เพียงคุณสมบัติที่มีอิทธิพลต่ออัตราการยอมรับเพียงเท่านั้น แต่ งานวิจัยที่ผ่านมาได้ชี้ว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญมากที่สุดของนวัตกรรมในการอธิบายอัตราของการยอมรับ

จากแนวความคิดนี้ ต่อมา Rogers (1983, อ้างถึงใน ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2546, หน้า 284) ได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบกระบวนการในการตัดสินใจเกี่ยวกับการยอมรับนวัตกรรมใหม่ โดยสร้างแบบจำลองของ กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม (A model of the innovation decision process) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 ขั้นความรู้ (knowledge) กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมเริ่มต้นเมื่อบุคคลได้สัมผัสนวัตกรรม และเริ่มศึกษาหาข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจถึงหน้าที่ของนวัตกรรมนั้น ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมที่บุคคลได้รับในขั้นนี้สามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ความรู้จักนวัตกรรม (awareness knowledge) เป็นความรู้ที่ทำให้เกิดการตื่นตัวเกี่ยวกับนวัตกรรม เป็นความรู้ที่รู้ว่านวัตกรรมเกิดขึ้นแล้ว และนวัตกรรมนั้นสามารถทำหน้าที่อะไรได้บ้าง

ด้านที่ 2 ความรู้วิธีการใช้นวัตกรรม (how-to knowledge) ความรู้ประเภทนี้ได้จากการติดต่อสื่อสารกับสื่อมวลชน การติดต่อกับหน่วยงานราชการที่ทำการเผยแพร่วัตกรรม หรือเข้าร่วมประชุม ความรู้ประเภทนี้จะช่วยให้ใช้นวัตกรรมได้อย่างถูกต้อง นวัตกรรมยังมีความซับซ้อนมากขึ้นเท่าใด ความจำเป็นที่ต้องมีความรู้นั้นก็ยิ่งมากขึ้น การขาดความรู้ด้านนี้จะทำให้เกิดการปฏิเสธนวัตกรรมได้มาก

ด้านที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับหลักการของนวัตกรรม (principles knowledge) ความรู้ประเภทนี้ เป็นความรู้ถึงเกณฑ์เบื้องหลังของนวัตกรรม ซึ่งจะช่วยให้เห็นนวัตกรรมบรรลุผล

ขั้นที่ 2 ขั้นการจูงใจ (persuasion) ในขั้นนี้บุคคลจะสร้างทัศนคติชอบหรือไม่ชอบนวัตกรรม กิจกรรมในสมองของบุคคลในขั้นความรู้ เป็นเรื่องของความคิด หรือการรู้ ส่วนกิจกรรมในสมองในขั้นการจูงใจเป็นเรื่องของอารมณ์ หรือความรู้สึก โดยบุคคลจะมีพฤติกรรมสำคัญ คือ แสวงหาข่าวสารข้อมูล ข้อมูลที่ได้รับมาเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้นว่าเหมาะสมกับตัวเขาทั้งในสภาพปัจจุบัน และในอนาคตหรือไม่ อย่างไร บุคคลจะมีการพัฒนาแนวคิดเชิงประเมินเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้น ซึ่งเป็นการพิจารณาคูณค่าของนวัตกรรมว่า เมื่อรับนวัตกรรมมาใช้จะมีผลติดตามมาในด้านใด มีประโยชน์ต่อตัวเขามากน้อยเพียงใด ถ้ามีประโยชน์มากจะมีความรู้สึกทางบวก แต่ถ้าคิดว่าไม่มีประโยชน์ หรือมีประโยชน์น้อยต่อตัวเขา จะพัฒนาความคิดทางลบ

ขั้นที่ 3 ขั้นการตัดสินใจ (decision) ในขั้นนี้บุคคลจะทำกิจกรรมซึ่งนำไปสู่การเลือกที่จะยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม การจะตัดสินใจยอมรับหรือไม่ยอมรับนวัตกรรมนั้นขึ้นอยู่กับ 2 ขั้นตอนที่ผ่านมาด้วย ถ้าบุคคลมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม มีความรู้สึกชอบ และเห็นประโยชน์ของนวัตกรรมนั้น บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมนั้น นอกจากนี้การตัดสินใจที่จะยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมยังขึ้นอยู่กับลักษณะของนวัตกรรม ถ้านวัตกรรมนั้นสามารถแยกส่วนย่อยๆ ได้ ให้มีการทดลองใช้ได้ บุคคลจะมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมนั้น ในขั้นนี้มีความสำคัญมาก การที่บุคคลจะเลือกทางใดเป็นผลมาจากขั้นความรู้และขั้นการจูงใจ และการพิจารณาลักษณะนวัตกรรมว่าสอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางสังคม และขนบธรรมเนียมประเพณี

ขั้นที่ 4 ขั้นการนำไปใช้ (implementation) กระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมในขั้นต้นๆ เป็นเรื่องของความรู้ ความคิด แต่ในขั้นนี้เป็นขั้นของการปฏิบัติ เมื่อบุคคลตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมไปใช้ เขาจะต้องรู้ว่าจะสามารถหาวัตกรมนั้นมาจากไหน นำไปใช้อย่างไร และเมื่อนำไปใช้จะเกิดปัญหาอย่างไร และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างไร บุคคลจึงพยายามแสวงหาสิ่งต่างๆ เกี่ยวกับนวัตกรรม ดังนั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลง และวิธีการสื่อสารจึงมีบทบาทที่จะช่วยบุคคลให้ได้รับสิ่งที่เขาต้องการ ในขั้นนี้รวมถึงขั้นคัดแปลงแก้ไขด้วย การใช้นี้จะดำเนินไปเรื่อยๆ ขึ้นอยู่กับลักษณะของนวัตกรรมนั้น ซึ่งอาจไปถึงการที่นวัตกรรมใหม่นี้ได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันนั้น

ขั้นที่ 5 ขั้นการยืนยัน (confirmation) ขั้นตอนนี้เกิดขึ้นเป็นขั้นสุดท้ายของกระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมในบุคคลส่วนใหญ่ กล่าวคือ เมื่อบุคคลได้ตัดสินใจที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับไปแล้ว บุคคลจะแสวงหาข้อมูลข่าวสาร แรงเสริม เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของแต่ละบุคคล เมื่อยอมรับนวัตกรรมแล้ว เขาจะพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้เกิดความมั่นใจ การรับข่าวสารข้อมูล การได้รับคำแนะนำและได้เห็นความสำเร็จของการใช้นวัตกรรม จะมีอิทธิพลต่อการยืนยันมาก

กระบวนการตัดสินใจนี้สามารถนำไปสู่การยอมรับ หรือการปฏิเสธได้ ผู้ที่หยุดยอมรับ (discontinuance) เป็นผู้ที่ตัดสินใจปฏิเสธนวัตกรรมหลังจากได้ยอมรับไปแล้ว ผู้ที่หยุดนี้อาจเกิดขึ้นได้เพราะบุคคลนั้นเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจต่อวัตกรมนั้น หรือเพราะวัตกรมนั้นเกิดถูกแทนที่ด้วยความคิดใหม่กว่า และมีความเป็นไปได้ว่าบุคคลจะยอมรับนวัตกรรมหลังจากการตัดสินใจปฏิเสธไปแล้ว

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมแต่ละขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการยอมรับของบุคคล คือ ช่องทางการสื่อสาร ถ้าบุคคลได้รับความรู้และข่าวสารจากช่องทางการสื่อสารเหล่านี้เป็นจำนวนมากในขั้นความรู้ ขั้นการสนใจ ขั้นการตัดสินใจ ขั้นนำไปใช้ และขั้นยืนยันจะมีผลทำให้บุคคลนั้นมีพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรม ในขณะที่บุคคลที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นจำนวนน้อยมีแนวโน้มที่จะไม่ยอมรับนวัตกรรม

2.1.4 คุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้ยอมรับนวัตกรรม

Rogers 1983, อ้างถึงใน ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2546, หน้า 284) ได้อธิบายคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้ยอมรับนวัตกรรมในระดับต่างๆ โดยพิจารณาจากค่านิยมคุณลักษณะส่วนตัว พฤติกรรมการสื่อความรู้ และความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งสามารถแบ่งประเภทบุคคลออกได้เป็น 5 ประเภท

โดย Rogers ได้อธิบายถึงคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้ยอมรับนวัตกรรมข้างต้นไว้ดังนี้

1. ผู้นำการยอมรับ (innovators : venturesome) คุณสมบัติของคนกลุ่มนี้ คือ ความกล้าเสี่ยง และกระหายที่จะทดลอง อันเป็นเหตุให้ต้องขวนขวายหาความรู้ และพบปะกับบุคคลอยู่เสมอ มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีรายได้สุทธิสูง และมีทรัพย์สินพอที่จะเสี่ยงกับการได้เสียอันเนื่องจากการทดลองทำ และกล้าที่จะยอมรับความล้มเหลวอันอาจเกิดขึ้นได้ มีความสามารถและความรู้ดีพอที่จะเข้าใจ และตามทันแนวความคิดนวัตกรรม มีความกระตือรือร้น คล่องแคล่ว ชอบสังคมกับพวกเดียวกัน แม้จะอยู่คนละแห่งและห่างไกลกันก็ตาม กลุ่มนี้มักจะถูกหาว่าเป็นพวกหัวก้าวหน้า และไม่ยอมตามสังคม

2. ผู้ยอมรับเร็ว (early adoptors : respectable) กลุ่มนี้จะช่วยพัฒนาสังคมดีกว่ากลุ่มแรก เป็นที่ยอมรับนับถือของสมาชิกในกลุ่ม เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านการยอมรับนวัตกรรม เพราะเป็นกลุ่มที่ไม่ก้าวหน้าไปในด้านความคิดจนในกลุ่มเดียวกันตามไม่ทันเหมือนกลุ่มแรก ผลงานของกลุ่มนี้มักจะประสบผลสำเร็จเสมอ เพราะได้กระทำด้วยความระมัดระวัง และได้ตรวจสอบอย่างรอบคอบ ทั้งนี้เพื่อรักษาไว้ซึ่งการยอมรับนับถือของบุคคลในชุมชน กลุ่มคนในกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีการศึกษาดีฉลาด ชอบแสดงความคิดเห็น และชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม

3. ผู้ยอมรับปานกลาง (early majority : deliberate) กลุ่มนี้มักจะพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนที่จะยอมรับวิทยาการแผนใหม่ หรือนวัตกรรมใด ๆ การตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมของคนกลุ่มนี้ใช้เวลานานกว่า 2 กลุ่มแรก แต่ก็ยังเป็นกลุ่มที่ยอมรับวิทยาการแผนใหม่เร็วกว่าบุคคลที่จัดอยู่ในกลุ่มยอมรับระดับค่อนข้างช้า ลักษณะของคนกลุ่มนี้เป็นผู้มีความสัมพันธ์สูงกับสมาชิกในกลุ่ม แต่ไม่ได้เป็นผู้นำกลุ่ม

4. ผู้ยอมรับค่อนข้างช้า (late majority : skeptical) กลุ่มนี้ยอมรับนวัตกรรมก็ต่อเมื่อจำนวนคนมากกว่าครึ่งได้ยอมรับไปแล้ว นั่นคือวิทยาการแผนใหม่ หรือนวัตกรรมได้รับการทดลองและประเมินผลจากคนในสังคมเดียวกันแล้วว่าดีจริง การยอมรับของคนกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจ อีกส่วนหนึ่งมาจากแรงผลักดันทางสังคม ไม่ชอบแสดงความคิดเห็น

5. ผู้ยอมรับช้า (laggards : traditional) เป็นกลุ่มสุดท้ายที่ยอมรับ กลุ่มนี้มีลักษณะชอบยึดถือของเก่า ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ชอบทำตามรุ่นเก่า พบปะสังสรรค์เฉพาะกับคนที่มีความนิยมเหมือนกัน ไม่สนใจโลกภายนอก สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุสำคัญที่ชะลอการยอมรับ

2.1.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับนวัตกรรม

Rogers (1983, อ้างถึงใน ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2546, หน้า 284) ได้แบ่งคุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมที่สัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม (Socioeconomic Characteristics)
2. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (Personality)
3. ปัจจัยด้านพฤติกรรมสื่อสาร (Communication Behavior)

ตารางที่ 2.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับนวัตกรรม

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม (Socioeconomic Characteristics)
อายุ
ระดับการศึกษา
ความรู้ความสามารถ
สถานะทางสังคม
ชนชั้นทางสังคมชั้นสูง
หน่วยงาน
แนวทางเศรษฐกิจ
การมีทัศนคติที่ดี
การมีอำนาจสั่งการ
ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (Personality)
ความเอาใจใส่
ความหยิ่งยโส
ความสามารถในการจัดการสิ่งที่เป็นนามธรรม
ความมีเหตุผล
ความมีสติปัญญา
การมีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลง
ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (Personality)
ความสามารถในการรับมือกับความไม่แน่นอน
การมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษา
การมีทัศนคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์
การเชื่อโชคกลาง
แรงจูงใจในการประสบความสำเร็จ

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม (Socioeconomic Characteristics)
ความทะเยอทะยานด้านการศึกษา อาชีพ
ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสื่อสาร (Communication Behavior)
การมีส่วนร่วมต่อสังคม
การสื่อสารอย่างมีปฏิสัมพันธ์กับคนในองค์กร
ความเป็นสากล
การเป็นตัวแทนการติดต่อ
การเปิดรับสื่อมวลชน
การเปิดรับช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล
การแสวงหาข้อมูล
การมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม
การเป็นผู้นำด้านความคิด
การมีระบบเชื่อมโยง

สรุปความคิดเห็นปัจจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม (Socioeconomic Characteristics) ซึ่งเป็นลักษณะการยอมรับนวัตกรรมของบุคคล ดังนี้ Rogers (2003, อ้างถึงใน วิยะดา ไทยเกิด, 2558, หน้า 12)

1. ผู้ยอมรับนวัตกรรมก่อนมีอายุไม่แตกต่างจากผู้ยอมรับนวัตกรรมในภายหลัง
2. ผู้ยอมรับนวัตกรรมก่อนมีจำนวนระยะเวลาในการศึกษามากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมในภายหลัง
3. ผู้ยอมรับนวัตกรรมก่อนมีความสามารถในการเรียนรู้ และการอ่านออกเขียนได้ดีกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมในภายหลัง
4. ผู้ยอมรับนวัตกรรมก่อนมีสถานะทางสังคม รายได้ ระดับความเป็นอยู่ ลักษณะอาชีพ เศรษฐกิจสูงกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมในภายหลัง
5. ผู้ยอมรับนวัตกรรมก่อนมีการเคลื่อนย้ายสถานภาพทางสังคมมากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมในภายหลัง

6. ผู้ยอมรับนวัตกรรมก่อนเป็นผู้ที่ยอมรับสิ่งใหม่ ๆ มากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมในภายหลัง

7. ผู้ยอมรับนวัตกรรมก่อนมีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมในสังคมมากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมในภายหลัง

8. ผู้ยอมรับนวัตกรรมก่อนมีความชำนาญเฉพาะทางมากกว่าผู้ยอมรับนวัตกรรมในภายหลัง

ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (Personality) เป็นลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลที่ได้รับการส่งเสริมมาตั้งแต่เล็กจนโต จากการหล่อหลอมของครอบครัว ขนบธรรมเนียมประเพณี จนกระทั่งถึงสถาบันการศึกษา เป็นส่วนที่ทำให้เกิดบุคลิกภาพ เช่น อาจจะเป็นคนที่อ่อนโยน แข็งกระด้าง การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีเหตุผล มีสติปัญญา มีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลง การต่อต้านสังคม การมีแรงจูงใจในการประสบความสำเร็จ เป็นต้น บุคลิกภาพของแต่ละคนจะเป็นสิ่งประจำตัวของคนคนนั้น ที่ทำให้แตกต่างจากคนอื่น และมีหลายสิ่งหลายอย่างที่จะประกอบกันทำให้คนแต่ละคนมีบุคลิกภาพเป็นของตัวเอง ลักษณะทางบุคลิกภาพย่อมเป็นส่วนที่เกื้อหนุนหรือต่อต้านการยอมรับนวัตกรรมก็เป็นได้

ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสื่อสาร (Communication Behavior) พฤติกรรมการสื่อสารเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการทางจิตวิทยา สังคม และวัฒนธรรม พฤติกรรมการสื่อสารเป็นสิ่งที่ไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เกิดจากสัญชาตญาณและการเรียนรู้ทางสังคม เนื่องจากพฤติกรรมการสื่อสารของมนุษย์เป็นผลมาจากการกระทำซึ่งเป็นการแสดงออกทางความรู้สึกรู้สึกคิด ความต้องการของจิตใจที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้า ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยหลักการทางจิตวิทยา พฤติกรรมการสื่อสารของมนุษย์ส่วนใหญ่เป็นพฤติกรรมทางสังคมที่ต้องเกี่ยวข้องกับผู้อื่นเสมอ ในเรื่องการมีส่วนร่วมต่อสังคม การสื่อสารอย่างมีปฏิสัมพันธ์กับคนในองค์กร การแสวงหาข้อมูล การมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและวัฒนธรรมเป็นสิ่งกำหนดวิถีชีวิตซึ่งรวมถึงพฤติกรรมการสื่อสารของมนุษย์สังคม ดังนั้นพฤติกรรมการสื่อสารของแต่ละบุคคลย่อมมีการยอมรับนวัตกรรมที่แตกต่างกัน

บุคคลจะมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของบุคคลในด้านต่างๆ สรุปได้เป็น 3 ด้านดังนี้ Rogers (1983)

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจและการศึกษา ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีสถานภาพทางสังคมสูง มีรายได้ดี จะเป็นผู้ที่รับความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมได้เร็วกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ มีสถานภาพทางสังคมต่ำ และมีรายได้ต่ำ

2. บุคลิกภาพแบบเปิด ผู้ที่มีความสนใจเรียนรู้ติดต่อกับงานที่กว้างขวาง ไม่รังเกียจการติดต่อสัมพันธ์กับคน จะเป็นผู้ที่รับรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมได้เร็ว ผู้ที่มีความรู้เรื่องนวัตกรรมไม่จำเป็นต้องยอมรับนวัตกรรมนั้นมาใช้เสมอไป เพราะการยอมรับนวัตกรรมยังขึ้นอยู่กับคุณลักษณะอย่างอื่น เช่น ทักษะคิดและความเชื่อ นอกจากผู้ที่มีความรู้เรื่องนวัตกรรม ถ้าไม่ได้พิจารณาเห็นว่านวัตกรรมนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อตนก็จะตัดสินใจไม่ยอมรับนวัตกรรม

3. พฤติกรรมการเปิดรับสาร ผู้ที่เปิดรับสื่อมวลชน และเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทางสังคม จะเป็นผู้ที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมได้เร็วกว่าผู้ที่มีลักษณะตรงกันข้าม

ในงานวิจัยครั้งนี้ศึกษาคุณลักษณะของผู้รับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์เฉพาะตัวแปร 1) อายุ 2) ตำแหน่งงาน ซึ่งเป็นปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม และได้นำมาเป็นกรอบความคิดในการศึกษา / แบบสัมภาษณ์ ในส่วนของคุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ ผู้วิจัยนำมาตั้งเป็นคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อให้ใช้ในการเก็บข้อมูลทั้ง 5 ด้านที่กล่าวมาข้างต้น และข้อมูลที่ได้มาจะส่งผลต่อการวิเคราะห์การรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์และผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้นั้นมาวิเคราะห์ว่าสอดคล้องกับการตั้งสมมติฐานของผู้วิจัยหรือไม่ พร้อมทราบถึงผลกระทบต่อ การปรับเปลี่ยนตัวที่มีเทคโนโลยีมาเกี่ยวข้องมีอะไรบ้าง

2.2 แนวคิดองค์กรธุรกิจข่าว

ข่าวกลายเป็นสินค้ามาตั้งแต่การสื่อสารของมนุษย์ยุคการพิมพ์เรื่อยมาถึงยุคสื่อไฟฟ้า นั่นเนื่องจากได้พิจารณาลักษณะของข่าว พบว่าข่าวมีลักษณะของสินค้า หรือเป็นธุรกิจดังนี้ เดนิส แมคเคลเวล (Denis McQuail, 2005)

1. ผลิตในปริมาณมาก ข่าวมีลักษณะเหมือนสินค้าอุปโภคบริโภคทั่วไป คือผลิตออกมากจำนวนมากหรือผลิตคราวละมากๆ ในแต่ละวันมีหนังสือพิมพ์รายวันวางจำหน่ายหลายฉบับ ขณะที่รายการข่าวทางวิทยุและโทรทัศน์ ผลิตเพื่อออกอากาศทุกชั่วโมงและออกอากาศตลอดทั้งวัน บางสถานีที่เป็นสถานีข่าวต้องผลิตออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง

ในการผลิตสินค้าจำนวนมากเพื่อให้เพียงพอที่จะจำหน่ายในแต่ละวัน และวันละหลายครั้ง อุตสาหกรรมข่าวจำเป็นต้องใช้วัตถุดิบ เครื่องมือในการผลิต และบุคลากรในการผลิตจำนวนมากตามไปด้วย องค์กรด้านข่าว ไม่ว่าจะเป็นสถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์หรือสำนักข่าว ต่างก็ใช้บุคลากรจำนวนมาก เช่น ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ พนักงานตัดต่อภาพและเสียง ฯลฯ รวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการผลิตสินค้าในอุตสาหกรรมต่างๆ ไป

2. การทำให้เป็นวิชาชีพ สิ่งที่เป็นเครื่องบ่งชี้ว่าข่าวเป็นธุรกิจหรือสินค้าประการหนึ่งคือ การเกิดขึ้นของสาขาวิชาวารสารศาสตร์ ซึ่งผลิตคนเพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมข่าว การทำข่าวกลายเป็นหลักสูตรที่ต้องศึกษาและส่งเสริมทักษะบางประการ ไม่ว่าจะเป็นทักษะการเขียนข่าว การผลิตรายการข่าว การประกาศข่าว การบรรณาธิการข่าว ฯลฯ ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนและเรียนรู้หลักการปฏิบัติด้านข่าว เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญและนำไปประกอบวิชาชีพในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับวารสารศาสตร์ได้ เช่นเดียวกับวิชาชีพอื่นๆ ที่ต้องเรียนรู้และฝึกปฏิบัติเพื่อให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน เช่น แพทย์ พยาบาล ครู เป็นต้น

นอกจากมิติด้านการศึกษาแล้ว เดนิส แมคควอล (Denis McQuail, 2005) อธิบายว่าข้อกำหนดด้านวิชาชีพยังรวมถึงการควบคุม หรือกำหนดมาตรฐานผู้ที่เข้ามาประกอบวิชาชีพด้านข่าว เช่น ต้องมีทักษะในงานข่าว การมีจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ รวมทั้งคำนึงถึงหน้าที่ที่มีต่อสังคมด้วย

3. การสร้างคุณค่าของตนเอง ข่าวเป็นสินค้าที่ถูกทำให้มีคุณค่าขึ้นโดยผู้ประกอบวิชาชีพเพื่อให้ข่าวนั้นขายได้ และมีราคาสูงขึ้น เหตุการณ์จะมีคุณค่าพอที่จะเป็นข่าว (newsworthiness) หรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจขององค์กรหรือสถาบันทางด้านข่าว ซึ่งกำหนดมาตรฐานขึ้นเอง (Franklin et al., 2005) หากผู้ผลิตรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์หรือผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์กำหนดว่าเหตุการณ์นั้นจะกลายเป็นที่สนใจของสาธารณชนจำนวนหนึ่งทันที แม้ว่าแท้จริงแล้วอาจจะมีเรื่องที่สำคัญหรือควรคุณค่าแก่การรับรู้มากกว่าเหตุการณ์ที่ผู้ผลิตข่าวเลือกมาก็ได้

โดยทั่วไป คุณค่าของข่าว (News Values) อยู่ในตัวของเหตุการณ์ คุณค่าข่าวซึ่งเป็นองค์ประกอบอยู่ในเหตุการณ์ที่ได้รับการรายงานมีดังนี้ (Franklin et al., 2005)

3.1 ความมีชื่อเสียง (Prominence) เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่มีชื่อเสียง มักได้รับการเสนอข่าวไม่ว่าเหตุการณ์นั้นจะมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด นอกจากชื่อเสียงของบุคคลจะทำให้เหตุการณ์มีคุณค่าข่าวแล้ว สถานที่ที่มีชื่อเสียง ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยว โบราณสถาน แหล่งประวัติศาสตร์ รวมทั้งโบราณวัตถุ ได้เช่นกัน

3.2 ความใกล้ชิด (Proximity) โดยทั่วไปมนุษย์มักให้ความสนใจกับตัว คนใกล้ชิด ครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง เช่น ถ้าเกิดเหตุไฟไหม้ห้างสรรพสินค้ากลางเมือง ย่อมเป็นเรื่องที่ผู้อ่านสนใจมากกว่า ข่าวไฟไหม้ต่างประเทศ แต่ถ้าเหตุการณ์ไฟไหม้ต่างประเทศมีคนไทยเกี่ยวข้องก็ย่อมได้รับความสนใจด้วยเช่นกัน

3.3 ความทันต่อเวลา (Timeliness) ตามธรรมชาติของคนมักสนใจกับสิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นสดๆ ร้อนๆ ต่อเหตุการณ์ที่ทันสมัยเสมอ เช่น เหตุการณ์ที่ค้นพบโครงกระดูกมนุษย์โบราณ อายุ

ประมาณ 6,000 ปี แต่ถือว่าเป็นข่าวที่เกิดขึ้นใหม่มีคนสนใจและทันต่อเวลาอยู่ ข่าวการเมืองที่เกิดขึ้นมีขอบตามพื้นที่ต่างๆ ทั้งในกรุงเทพ และต่างจังหวัด เป็นต้น

3.4 ปุณชนสนใจ (Human Interest) ข่าวที่ก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนจิตใจ ที่ผู้อ่านแล้วเกิดอารมณ์โศกเศร้า เห็นอกเห็นใจ ดีใจ รัก เกลียด โกรธ กลัว อิจฉาริษยา ขบขัน ตื่นเต้น ฯลฯ

3.5 ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งและการแข่งขัน เป็นความสัมพันธ์พื้นฐานระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ครอบครัว ไปจนถึงระดับชาติ เช่น การทะเลาะวิวาท การสู้รบ ฆ่าฟัน การแข่งกีฬา การเลือกตั้ง การประท้วง การอภิปรายในรัฐสภา เป็นต้น

3.6 ผลกระทบ (Consequence) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือกำลังจะเกิดขึ้น แล้วมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ ของผู้คนจำนวนมาก เช่น การรับจำนำข้าวราคาถูก ราคาแพง การขึ้นราคาแก๊ส และน้ำมัน เป็นต้น

3.7 ความมีเงื่อนงำ (Suspense) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว ไม่สามารถที่จะคลี่คลายหรือตีแผ่หาสาเหตุได้ข้อมเป็นที่สนใจ เช่น การเสียชีวิตของนักธุรกิจชื่อดัง เหตุการณ์สลายการชุมนุม เมื่อ ปี 2553 เป็นต้น

3.8 ภัยพิบัติและความก้าวหน้า (Disaster and Progress) เหตุการณ์ที่ไม่ปกติธรรมดา ที่ไม่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เช่น แผ่นดินไหว เกิดพายุใหญ่ หรือเกิดอุทกภัยที่ทำให้ผู้บาดเจ็บล้มตายรวมทั้ง การประดิษฐ์คิดค้น ความก้าวหน้าทางวิชาการ เป็นต้น

3.9 เพศ (Sex) ความสัมพันธ์ของมนุษย์เพศชายเพศหญิง ทั้งในรูปแบบปกติ และไม่ปกติ ไม่ว่าจะเป็นความรัก การแต่งงาน การหย่าร้าง เรื่องเกย์ และเลสเบียน ความผิดทางเพศ รวมทั้งการประกวดความงาม เป็นต้น

3.10 ความแปลกประหลาดพิสดาร (Oddity or Unusualness) เรื่องราวที่ผิดแปลกจากธรรมชาติ เรื่องที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน เช่น แม่หมาให้นมลูกหมูกิน หมาสวมหัว วัวแปดขา หรือเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นให้ผิดปกติ เช่น แต่งงานได้น้ำ หากเหตุการณ์ใดเข้าลักษณะดังกล่าวก็หมายความว่าเหตุการณ์นั้นอาจมีคุณค่าพอจะรายงานเป็นข่าวได้

การกำหนดคุณค่าของข่าว ในแง่หนึ่งคือการสร้างมาตรฐานเพื่อให้ผู้ประกอบการวิชาชีพมีสูตรหรือมาตรฐานในการทำงาน ขณะเดียวกัน การกำหนดคุณค่าของข่าวคือความพยายามของผู้ผลิตที่จะสร้างคุณค่าให้สินค้า เช่น การที่ผู้ผลิตกำหนดว่าความสดใหม่เป็นองค์ประกอบสำคัญของข่าวเมื่อสถานีโทรทัศน์รายงานเหตุการณ์เพิ่งเกิดขึ้นสดๆ ร้อนๆ ทำให้ผู้ชมรับรู้เหตุการณ์ดังกล่าวอย่างรวดเร็ว ผู้ชมย่อมรู้สึกรู้ว่าโทรทัศน์นำเสนอข่าว หรือสินค้าที่มีคุณค่า หรือมีคุณภาพสูง เพราะโทรทัศน์ได้สร้างมูลค่าสินค้าของตนเอง สถานีข่าวซีเอ็นเอ็น เคยมีสโลแกนว่า “Be the First to Know” หมายความว่า หากผู้ชมเปิดดูซีเอ็นเอ็น ก็จะได้ทราบรายงานเหตุการณ์ก่อนใคร เป็น

สร้างราคาสินค้าให้สูงขึ้นโดยผู้ผลิต แล้วตั้งวิธีคิดดังกล่าวให้ผู้ชมว่า ข่าวที่มีคุณภาพคือข่าวที่ รายงานอย่างรวดเร็ว ทั้งที่จริงๆ แล้ว ความสดใหม่หรือความรวดเร็วอาจไม่ได้สำคัญเท่ากับความ ถูกต้องในการรายงานข่าวก็เป็นได้

ผู้วิจัยนำแนวคิดองค์กรธุรกิจข่าว ใช้ในงานวิจัย เพราะในการปรับตัวตามการ เปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตคือ การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการรับชมสปริงนิวส์ทีวี ทั้งใน เว็บไซต์ และในสมาร์ตโฟน เพื่อเป็นการรองรับการเติบโตของผู้ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้ง รองรับการเปลี่ยนแปลงของสถานี ซึ่งยังคงมีผู้ชมที่สนใจโดยสังเกตจากการใช้บริการเว็บไซต์ สปริงนิวส์ทีวี ที่มีนับหมื่นครั้งต่อวัน ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการปรับตัวให้ทันหรือปรับตัวก่อน ล่วงหน้า เพื่อให้สถานภาพการเป็นสื่อทางเลือก (Alternative Media) ของประชาชนคงอยู่นั้น ย่อม ส่งผลในแง่ดีสำหรับการจัดการธุรกิจให้อยู่รอดต่อไป

2.3 แนวคิดกระบวนการรายงานข่าว

จากการเข้ามามีบทบาทของสื่ออินเทอร์เน็ตทำให้มีการวิพากษ์กันอย่างกว้างขวาง ภายใน กลุ่มนักวิชาการและวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชนต่อบทบาทอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตต่อ การเปลี่ยนแปลงในกระบวนการข่าว ไม่ว่าจะเป็นการกรองข่าวสารการค้นคว้าและได้มาซึ่งข้อมูล ตลอดจนช่องทางการเผยแพร่และเนื้อหาที่ปรับเปลี่ยนไปซึ่งการจะเข้าใจบทบาทของสื่อสังคมซึ่ง เป็นส่วนหนึ่งของสื่ออินเทอร์เน็ตนั้นต้องศึกษาพื้นฐานของลักษณะการทำข่าวแบบดั้งเดิมหรือที่ เรียกว่า Traditional Journalism ก่อน หากพิจารณาจากโมเดลการไหลของข่าวสารในองค์กรข่าว และกระบวนการทำข่าวตลอดจนการเผยแพร่ ข่าวสารแบบเดิมของสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ และ โทรทัศน์โดยไม่มีสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาเกี่ยวข้องจะพบว่าเป็นการสื่อสารทางเดียวจากองค์กรข่าว ไปสู่ผู้รับสารเป็นหลักโดยบทบาทหน้าที่สำคัญของผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการในองค์กรข่าวคือ การคัดเลือกข่าวสารและการนำเสนอเรื่องที่ผ่านมาการกรองโดยพิจารณาจากความจำเป็นต่อการรับรู้ ของผู้รับสารและสังคมแล้วส่งตรงผ่านสื่อไปยังผู้รับสาร การมีส่วนร่วมจากผู้รับสารคือในฐานะ เป็นแหล่งข่าวเมื่อผู้สื่อข่าวต้องการข้อเท็จจริงและความเห็นประกอบข่าวนั้น การมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างหน่วยงานข่าวกับผู้รับสารเป็นในลักษณะผ่านจดหมายถึงกองบรรณาธิการหลังจากที่ข่าวมี การเผยแพร่ไปแล้ว (Nip, 2006)

การสื่อข่าวแบบดั้งเดิม (Traditional Journalism) การไหลของข่าวสารและกระบวนการทำ ข่าวนั้นเริ่มต้นจากผู้สื่อข่าวทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริง เกี่ยวกับประเด็นข่าวเขียนเป็นข่าว หรือรายงานข่าวเรื่องนั้นส่งต่อเข้าสู่กองบรรณาธิการให้ทำหน้าที่เป็นผู้กรองข่าวสารคัดเลือกข่าวที่ จะส่งต่อไปยังผู้รับสารโดยมีปัจจัยในการคัดเลือกข่าวขึ้นอยู่กับนโยบายขององค์กร การกำหนด

วาระข่าวสาร (Agenda Setting) ซึ่งในงานข่าวแบบดั้งเดิมนั้น บทบาทนายทวารข่าวสารหรือ Gate Keeper มีความสำคัญมากในการคัดเลือกข่าวที่คิดว่าสังคมจำเป็นต้องรู้แล้วนำเสนอโดยเป็นผู้กำหนดทั้งประเด็นที่จะนำเสนอเวลาความถี่และปริมาณข่าวที่จะนำเสนอด้วย

เทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตทำให้เกิดลักษณะของการทำข่าวในรูปแบบออนไลน์ซึ่งเรียกว่า Online Journalism การทำงานของผู้สื่อข่าวออนไลน์หรือผู้สื่อข่าวที่ต้องบูรณาการเทคโนโลยีสื่อออนไลน์เข้ากับกระบวนการทำข่าวมีลักษณะการทำงานเฉพาะที่เพิ่มขึ้นจากสื่อดั้งเดิม Deuze (2003) อธิบายว่าผู้สื่อข่าวที่ใช้สื่อออนไลน์ต้องเลือกตัดสินใจการใช้สื่อที่แตกต่างกันให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่จะนำเสนอ (Multimediality) ต้องคำนึงถึงช่องทางเครื่องมือที่จะทำให้มีการโต้ตอบกับผู้รับสารและมีเครื่องมือให้ผู้รับสารสามารถเลือกรับข่าวสารในรูปแบบที่ต้องการ (Interactivity) และต้องคำนึงถึงการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวไปสู่ประเด็นหรือฐานข้อมูลอื่นๆ ผ่าน Hyperlink (Hypertextuality)

2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ (Model) กระบวนการสื่อข่าว

นักวิชาการหลายคนพยายามอธิบายและเสนอรูปแบบวิธีการของการทำข่าว การไหลของข่าวการทำข่าวของกองบรรณาธิการข่าวที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเป็นผลมาจากการนำสื่อออนไลน์เข้ามาหลอมรวม (Convergence) กับสื่อดั้งเดิม ซึ่งเป็นแนวทางหลักในการปรับตัวขององค์กรข่าว ผู้สื่อข่าว (ผู้ส่งสาร) บรรณาธิการ (Gate Keeper) ข่าวสาร (หนังสือพิมพ์/วิทยุ/โทรทัศน์) ประชาชน (ผู้รับสาร) Feedback: จดหมายถึงกองบก./ E-mail/ การร้องเรียนในยุคการสื่อสารดิจิทัล หลักที่นักวิชาการ (Deuze 2001; Harper 1998; Pavlik 1999, อ้างถึงใน สกฤตศรี ศรีสารคาม, 2554, หน้า 8) เสนอแนวคิดที่ตรงกันคือการปฏิวัติของงานด้านวารสารศาสตร์ (revolution in journalism) เป็นผลมาจากเทคโนโลยีสื่อออนไลน์ที่มีลักษณะเฉพาะของการเชื่อมต่อข้อมูล (Hypertext) การมีปฏิสัมพันธ์ (interactivity) การผลิตสื่อมัลติมีเดีย (Multimedia) การสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) การมีส่วนร่วมและทำงานร่วมกันระหว่างผู้สื่อข่าวบรรณาธิการ และผู้รับสาร (Participation and Collaboration) โดยประเด็นสำคัญ คือ ในกระบวนการสื่อข่าวตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการจะเป็นรูปแบบการทำข่าวแบบการร่วมมือกันแบบหุ้นส่วน (Partnership) ในการทำข่าวและการสร้างความสัมพันธ์เป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของสังคมให้ทำงาน ร่วมกันกับองค์กรสื่อ (Skoler, 2009; Paul Bradshaw, 2007 อ้างถึงใน สกฤตศรี ศรีสารคาม, 2554, หน้า 9) บอกว่ากระบวนการทำข่าวแบบใหม่นี้ต้องให้ความสำคัญใน 2 มิติคือ มิติเร็วและ มิติความลึก ซึ่งเป็นศักยภาพ 2 ส่วนของสื่อออนไลน์ที่ควรถูกนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์โดยเสนอการทำงาน ของกองบรรณาธิการใหม่การใช้สื่อดั้งเดิมร่วมกับสื่อออนไลน์เพื่อทำให้สามารถรายงานข่าวได้ทั้งใน มิติลึก (Depth) และ มิติของความเร็ว (Speed) โดยแบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน

1. Alert (การเตือนให้ทราบ) เป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันทีที่มีข้อมูลข่าวเข้ามา โดยรายงานผ่านเทคโนโลยีมือถือและอินเทอร์เน็ต เช่น SMS ข้อความข่าวสั้นผ่าน Twitter และ Facebook เพื่อเตือนให้ผู้รับสารรู้ว่าเกิดเหตุการณ์ใดขึ้นและดึงความสนใจให้ติดตามข่าวสารนั้นต่อ ขั้นตอนในช่วงชิงกันเรื่องความเร็วเพื่อประกาศว่า ใครเป็นเจ้าของข่าวนั้นก่อนกันด้วยระหว่างองค์กรข่าวต่างๆ

2. Draft (ข่าวร่าง) คือการรายงานข่าวแบบคร่าวๆ โดยให้รายละเอียดเท่าที่รวบรวมได้ อัปเดตเพิ่มเติมเป็นระยะ ซึ่งรายละเอียดเหล่านี้จะยังไม่ละเอียดพอที่จะนำเสนอออกสื่อหลัก ซึ่งการทำงานในขั้นตอนนี้จะทำ แบบ Real-time หรือ ณ เวลาที่มีข้อมูลใหม่เข้ามา เพื่อให้ผู้รับสารติดตามได้ต่อเนื่อง และเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากการตอบโต้ของผู้รับสาร สามารถใช้เครื่องมือ Blog ทำงานในขั้นตอนนี้ได้

3. Article / Package (รายงานข่าว) ระหว่างการทำหน้าที่ในมิติเร็ว และลึกของสื่อออนไลน์ต่อการรายงานข่าวการเผยแพร่ข่าวผ่านสื่อดั้งเดิมอย่างหนังสือพิมพ์วิทยุและโทรทัศน์ในกระบวนการนี้การบรรณาธิการข่าว หรือการตัดสินใจของกองบรรณาธิการในการคัดเลือกข่าวและข้อมูลที่จะนำเสนอผลิตเป็น“รายงานข่าวหรือสื่อบรรณาการ” (Package) โดยมีคุณค่าของการผลิตที่มากขึ้นและมีความสมบูรณ์ของเนื้อหาตามประเด็นที่ต้องการนำเสนอ

4. Context (เพิ่มเติมข้อมูล) เป็นการให้ข้อมูลเพิ่มเติม ข้อมูลสนับสนุน ข้อมูลต่อยอดที่เกี่ยวข้องกับข่าวนั้น โดยอาศัยธรรมชาติของสื่อออนไลน์ในการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ เข้ามาด้วยกันด้วย Hyperlink ซึ่งทำให้การค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับข่าวหนึ่งกว้างและครอบคลุมหลายประเด็นมากขึ้น

5. Analysis / Reflection ขั้นตอนการวิเคราะห์และสะท้อนมุมมองเกี่ยวกับข่าวเป็นการรวบรวมปฏิริยาตอบรับความเห็นแบบทันทีจากแหล่งต่างๆ ในชุมชนบล็อกโดยทั่วไป หรือจาก Blog หรือ Forum ของนักข่าว/ สำนักข่าวเอง โดยรวบรวมจากทั้งผู้ที่ได้รับข้อมูลและผู้ที่ได้รับผลกระทบ นำไปสู่การอภิปรายมุมมองที่แตกต่าง

6. Interactivity การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบสองทาง ครอบคลุมเรื่องการแลกเปลี่ยนความเห็น การแบ่งปันข้อมูลการสร้างช่องทางความร่วมมือในการร่วมกันรายงานข่าวหรือหาข้อมูลข่าวระหว่างผู้สื่อข่าวและผู้รับสาร

7. Customisation การสร้างเครื่องมือให้ผู้รับสารเลือกรับข้อมูลได้ตามต้องการ ทั้งรูปแบบของเนื้อหา วิธีการรับสาร และเวลาในการรับสารการเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง แนะนำเนื้อหาเพื่อให้อ่านต่อเป็นต้น

Pavlik (1999 อ้างถึงในสกุลศรี ศรีสารคาม, 2554, หน้า11) บอกว่า เครื่องมือของ New Media และสื่ออินเทอร์เน็ตสร้างความเปลี่ยนแปลงในวงการสื่อสารมวลชนดังนี้

1. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารจะทำได้หลากหลายวิธีมากขึ้น ทำให้การรายงานข่าวที่สำคัญมีเนื้อหาที่ดีขึ้น ถูกต้องมากขึ้น รอบด้านและมาจากหลายมุมมองมากขึ้นรวมถึงสามารถตรวจสอบเหตุการณ์นั้น หรือระบุสิ่งที่เกิดขึ้นได้เร็ว

2. ในแง่ของเนื้อหาข่าว (Content) สื่อใหม่ทำให้เนื้อหาข่าวมีอยู่ทั่วไป การเลือกรับสาร การมีปฏิสัมพันธ์และมัลติมีเดียเป็นเรื่องสำคัญ ในการผลิตเนื้อหาข่าว ส่งผลให้ข่าวที่น่าสนใจมีความหลากหลาย มีมุมมอง ความลึก และเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น แต่สิ่งที่ต้องระวังในการใช้สื่อออนไลน์คือการตรวจสอบข้อเท็จจริงและปัญหาในเรื่องความเร็วที่อาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการรายงานข่าว

3. การเปลี่ยนแปลงการทำงานของห้องข่าว หรือกองบรรณาธิการ Online News ที่มาจากองค์กรข่าวที่เริ่มต้น จากการทำข่าวออนไลน์เลยจะมีความยืดหยุ่นในการปรับองค์กรมากกว่า การที่สื่อดั้งเดิมปรับองค์กรรับสื่อใหม่ยกตัวอย่าง TheStreet.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์ข่าวออนไลน์ที่รายงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเงิน การลงทุน และหุ้นจาก Wall Street มีรูปแบบของกองบรรณาธิการข่าวที่ทำงานคล่องตัวมีระดับขั้นตอนของการทำงานน้อยกว่าสื่อดั้งเดิมมีการรวมข้อมูลการทำงานไว้ที่ศูนย์กลางแต่ก็มีการบูรณาการ (Integrated) การทำงานมากกว่า มีการสื่อสารที่ดี ระหว่างหน่วยงานภายในองค์กรและระหว่างผู้สื่อข่าวส่งผลให้เว็บไซต์ TheStreet.com สามารถผลิต ข่าวที่มีความสร้างสรรค์มีประเด็นมุมมองใหม่ๆ ที่น่าสนใจ และมีการรายงานอย่างต่อเนื่อง และสามารถรายงานการเปลี่ยนแปลงของหุ้นนาที่ต่อหน้าที่ได้อย่างแม่นยำหนักแน่นนอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงลักษณะการทำงานของห้องข่าวหรือกองบรรณาธิการอีกประการคือ จะมีนักข่าวที่เป็น Freelance หรือ Stringers มากขึ้น เพื่อทำงานในพื้นที่ห่างไกลออกไป แล้วส่งข่าวเข้ามาให้โต๊ะข่าว การสามารถรายงานข่าวได้จากทุกที่ทำให้ค่าใช้จ่ายของกองบรรณาธิการลดลงแต่นักข่าวมีความคล่องตัวในการทำงานมากขึ้นจากการศึกษา A New Model for News (2008) โดยสำนักข่าว AP (Associated Press) เกี่ยวกับโครงสร้างการบริโภคข่าวของกลุ่มวัยรุ่นถึงวัยผู้ใหญ่ต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของข่าวการบริโภคข่าวในยุคสื่อดิจิทัลได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบ (Model) กระบวนการข่าวและบริโภคข่าว

ช่องทางและแพลตฟอร์มที่ทำให้การสื่อสาร ส่งต่อข้อมูลทำได้อย่างรวดเร็วส่งผลต่อการสร้างรูปแบบ (Model) ของข่าวที่อยู่บนพื้นฐานของความเร็วในการเผยแพร่เพื่อตอบสนองความต้องการบริโภคข่าวอย่างส่งผลให้เนื้อหาข่าวส่วนใหญ่ที่ส่งออกมาเป็นเรื่องของข้อเท็จจริงและการอัปเดตข่าวสาร (Headlines, Breaking) เป็นสิ่งที่ผู้บริโภคข่าวได้รับจำนวนมากอย่างต่อเนื่องอย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงส่วนของความลึกของเนื้อหาเช่น ข้อมูลเบื้องหลังข่าว หรือการต่อยอดประเด็นพัฒนาเรื่องของข่าวมุมมองอื่นๆ ผู้บริโภคข่าวสารบอกว่าได้รับเนื้อหาลักษณะนี้น้อยกว่า สะท้อน

ให้เห็นว่าความเร็วของเทคโนโลยีทำให้การทำข่าวยิ่งต้องแข่งขันในเรื่องข่าวเร็ว แต่ผู้สื่อข่าวและองค์กรข่าวยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการเรื่องของคุณภาพของเนื้อหาข่าวได้

AP อธิบายว่าการรายงานข่าวในปัจจุบันเป็นเรื่องของการ “รายงานสิ่งที่กำลังเกิดขึ้น” ไม่ใช่รายงานว่าจะอะไรเกิดขึ้นไปแล้ว การเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว ของสำนักข่าว AP จากเดิมการรายงานข่าวโดยผู้สื่อข่าวเพียง 1 ข่าวผ่านกระบวนการบรรณาธิการ ข่าวและเผยแพร่สู่ผู้รับสาร 1 รายงาน เปลี่ยนเป็นผู้รับสาร ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง มีข่าวที่หลากหลายมากกว่าเพียง 1 เรื่อง 1 มุมมอง โดยเกิดจากการพัฒนาประเด็นและข้อมูลในระหว่าง กระบวนการรายงานข่าว

การเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าวการปรับตัวจะเกิดขึ้นในส่วนของกระบวนการรวบรวมข่าวการรายงานข่าว ช่องทางและรูปแบบในการเผยแพร่ข่าว ตลอดจนการคำนึงถึงการสื่อสารสองทางการดึงการมีส่วนร่วมและสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับสารโดยข่าวจะถูกนำเสนอใน 2 มิติคือความเร็วทันต่อเหตุการณ์ ณ เวลาที่สถานการณ์เกิดขึ้นหรือมีข้อมูลพัฒนา การอัปเดตใหม่ๆ และมิติความลึก การให้ข้อมูลที่มากกว่าการรายงานสิ่งที่เกิดขึ้นประกอบด้วยเบื้องหลังข่าว วิเคราะห์ข่าวและการต่อยอดประเด็นข่าว

2.5.2 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการรวบรวมข้อมูลข่าวสารและการรายงานข่าว (News Gathering and News Reporting Method) จากลักษณะของสื่อออนไลน์และกระบวนการสื่อข่าวที่มีการสื่อสารแบบสองทาง ระหว่างสำนักข่าวกับผู้อ่านมากขึ้น ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลการมีส่วนร่วมจากประชาชนทั่วไปเป็นผลทำให้เกิดรูปแบบของกระบวนการหาข่าวหรือรวบรวมข้อมูลข่าวสารแบบใหม่ๆ รวมถึงวิธีการรายงานข่าวที่มีรูปแบบของการมีส่วนร่วมแตกต่างจากกระบวนการสื่อข่าวแบบเดิมที่ผู้สื่อข่าวหรือสำนักข่าวเป็นผู้ส่งข่าวสารไปยังผู้รับสารและผู้รับสารก็ร้อรับและอ่านข้อมูลนั้นเพียงอย่างเดียว

Briggs (2007 อ้างถึงในสกุลศรี ศรีสารคาม, 2554, หน้า 17) อธิบายการรายงานข่าวยุค 2.0 ว่าเป็นการรายงานข่าวที่ทำอย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการทำข่าว ไม่ใช่รอให้ทำรายงานเสร็จแล้วค่อยเผยแพร่การรายงานข่าวระหว่างขั้นตอนกระบวนการทำข่าวทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้สื่อข่าวและคนอ่านและเปิดโอกาสให้ผู้อ่านสามารถมีส่วนร่วมช่วยเหลือในกระบวนการสื่อข่าวได้เรียกโมเดลการรายงานข่าวนี้อีกว่า Distributed, collaborative or open-source reporting โดยมีเหตุการณ์เกิดขึ้นผู้สื่อข่าวจะรายงานและเปิดโอกาสให้ผู้อ่านส่งข้อมูลต่างๆ เข้ามาเพื่อประมวล ต่อยอดประเด็นและใช้เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งของการเจาะข่าวและนำมารายงาน สามารถใช้ได้ทั้งการหาข้อมูลการหาแหล่งข่าวและการตรวจสอบข้อเท็จจริง

Paul Bradshaw (2007 อ้างถึงในสกุลศรี ศรีสารคาม, 2554, หน้า 17) อธิบาย Distributed Journalism ว่าเป็นการทำงานร่วมกับชุมชน (Community) ด้วยการใช้อุปกรณ์ของสื่อออนไลน์ที่

เปิดช่องให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์มีปฏิสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนข้อมูลคั้งนั้นนักข่าวจึงจำเป็นต้องเข้าใจ “ชุมชน” ที่สร้างขึ้นมา ที่ติดตามผู้สื่อข่าวอยู่และชุมชนออนไลน์อื่นๆ บนโลกอินเทอร์เน็ตรวมถึงชุมชนที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องนั้น ซึ่งบางครั้งผู้สื่อข่าวอาจได้ประเด็นข่าวจากข้อมูล ที่ ชุมชนให้มาก็เป็น ได้ผู้รับสารอาจกลายเป็นแหล่งข่าวหรือผู้ให้ข้อมูลข่าวได้ (Contributor) ซึ่งช่วยให้กระบวนการสื่อข่าวสามารถมีความซับซ้อนของมิตินึกคิดและมุมมองต่อประเด็นข่าวที่ หลากหลายแตกต่างกันขึ้น

Miel and Faris (2008 อ้างถึงในสกุลศรี ศรีสารคาม, 2554, หน้า 17) บอกว่าสื่อดิจิทัลที่ เชื่อมโยงต่อกัน เป็นระบบเครือข่ายของสื่อใหม่ทำให้สามารถเผยแพร่เนื้อหาได้ในวงกว้างทั่วโลก โดยใช้ต้นทุนที่น้อยกว่าสิ่งพิมพ์วิทยุและโทรทัศน์ เช่นเดียวกับ Pavlik (1999 อ้างถึงในสกุลศรี ศรี สารคาม, 2554, หน้า 17) บอกว่าเครื่องมือของสื่อใหม่ทำให้สามารถเลือกรับสารได้มีปฏิสัมพันธ์ สร้างมัลติมีเดียได้ช่วยให้กระบวนการสื่อข่าวสามารถทำได้ในมิตินึกคิดมากขึ้น แต่ต้องระวังเรื่องการ ตัดสินใจบนพื้นฐานของจริยธรรมสื่อที่อาจถูกบิดเบือนได้ในบางเรื่อง

Mitchelstein and Boczkowski (200 อ้างถึงในสกุลศรี ศรีสารคาม, 2554, หน้า17) บอกว่า เครื่องมือบน โลกออนไลน์ ทำให้นักข่าวต้องทำงานหลายๆ อย่าง (Multiple tasks) มากขึ้น และต้อง ผสมผสานเครื่องมือในการรวบรวมข่าว (Newsgathering) และเทคนิคในการเล่าเรื่อง (Story-telling technique) ผ่านสื่อและช่องทางต่างๆ ให้ได้อย่างเหมาะสม ธรรมชาติของตำแหน่งหน้าที่ของบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับงานข่าว เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่เปลี่ยนไปจากเดิมที่แต่ละคนไม่ว่าจะเป็นผู้สื่อข่าว ช่างภาพ บรรณาธิการ ฯลฯ จะมีหน้าที่เฉพาะของตนเองกลายเป็นทุกคนต้องสามารถทำทุกอย่างได้ด้วยตัวเอง หรือที่เรียกว่า Multi- 31 skill journalist (Alejandro, 2010 อ้างถึงในสกุลศรี ศรีสารคาม,2554, หน้า 18) ในขณะเดียวกัน กระบวนการรวบรวมข้อมูลเพื่อทำข่าวก็มีวิธีการ รูปแบบ และมีธรรมชาติที่ เปลี่ยนไปหรือเพิ่มเติม ศักยภาพจากการใช้สื่อสังคมในหลายประเด็น ดังนี้

สื่อสังคมเป็นเครื่องมือหรือช่องทางในการได้มาซึ่งเทคนิคหรือประเด็นนำไปสู่ข่าวของ ผู้สื่อข่าว สามารถช่วยเรื่องการเข้าถึงแหล่งข่าว ผู้สื่อข่าวต้องมีบทบาทในการคัดกรองข่าวสารข้อมูล ด้วยตัวเองมากขึ้น จากเดิมที่สามารถให้กองบรรณาธิการเป็นคนตรวจสอบได้แต่เมื่อผู้สื่อข่าว สามารถรายงานข่าวได้ทันที ผ่านสื่อสังคมโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการบรรณาธิการข่าว ผู้สื่อข่าว ต้องทำหน้าที่ “คัดกรอง” (Filter) ด้วยตัวเองเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง อย่างไรก็ตามจากเทคโนโลยี การสื่อสารที่มีการหลอมรวม (Convergence) การข้ามสื่อผ่านสื่อออนไลน์และสื่อสังคมทำให้การ เปลี่ยนแปลงรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างผู้สื่อข่าว และผู้รับสารที่ชัดเจนมากขึ้นด้วย

2.5.3 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทนายทวารข่าวสาร (Gate Keeper) และการกำหนดวาระ ข่าวสาร (Agenda Setting) การตัดสินใจต่อการรายงานข่าว (Journalists’ Decision-Making) จากการ

ที่นักสื่อสารมวลชนมีหน้าที่เลือกสรร ตกแต่ง เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นก่อนที่จะเสนอไปยังผู้รับสาร ซึ่งลักษณะหน้าที่เช่นนี้คล้ายกับว่าทำหน้าที่เป็น “ผู้เฝ้าประตูข่าวสาร” (Gate Keeper) หรือบางแห่งก็เรียกกันว่านายทวารข่าวสาร หรือผู้ปิดและเปิดประตูสารซึ่ง การจะเรียกเช่นใคนั้น ความหมายก็คงไม่พ้นผู้ที่คอยกั้นกรองข่าวสารเพื่อที่จะส่งผ่านสื่อมวลชนไปยังผู้รับสารนั่นเอง มีนักคิดทางสื่อสารมวลชนจำนวนมากให้ความหมายคำว่า Gate Keeper ไว้ดังนี้

Schramm กล่าวว่า Gate Keeper เป็นผู้มีสิทธิในการเปิดและปิดประตูสารต่างๆ ที่มีมาถึง gatekeeper ซึ่งการสื่อสารในสังคมทุกวันนี้ Gate Keeper ก็ยังคงมีบทบาทอย่างสำคัญมาก ทั้งนี้ เพราะ Gate keeper เหล่านี้ได้แก่ นักข่าว บรรณาธิการข่าว หัวหน้าฝ่ายข่าวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นข่าว เศรษฐกิจ การเมือง สังคม หรือวัฒนธรรม ผู้เขียน ผู้พิมพ์นักวิจารณ์ หัวหน้าหน่วยงานด้านสื่อสาร ผู้จัดการโฆษณา ประชาชน ครู และพ่อแม่ เป็นต้น หน้าที่ของ Gate Keeper ไม่เพียงแต่เลือกหรือปฏิเสธสารต่าง ๆ ที่เข้ามาเท่านั้น Gate Keeper ยังทำหน้าที่จัดสารนั้นๆ ให้อยู่รูปที่เขาต้องการตลอดจนกระทั่งกำหนดการนำเสนอข่าวสารระยะเวลาที่หน่วงเหนี่ยวข่าวสารนั้น ไว้ว่าจะเสนอในช่วงเวลาใดหรือเสนอสารทั้งหมดซ้ำกัน หรือเลือกเสนอเพียงบางส่วนเท่านั้น Gate Keeper ผู้ซึ่งควบคุมการไหลของข่าวสารทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นก็มี นักข่าว บรรณาธิการข่าวผู้จัดการโฆษณาของทั้งหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นและหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และเครือสถานีโทรทัศน์ตลอดจนสำนักข่าว อย่างไรก็ตาม กรณีที่นักข่าวได้รับมอบหมายจากบรรณาธิการข่าวให้ไปหาข่าว นักข่าว ผู้ นั้นก็จะทำหน้าที่เหมือนกับผู้เฝ้าประตูหรือผู้ปิดเปิดประตูสารเช่นกัน คือจะเป็นคนตัดสินใจในเบื้องต้นว่าจะเขียนข้อเท็จจริงในเรื่องของข่าวที่ตนหาอย่างไรการที่นักข่าว และบรรณาธิการข่าว จะตัดสินใจเลือกข่าวอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้

1. หลักที่ยึดถือในการบริหาร
2. การมองโลกของความจริงและนิสัยของคน โดยมองว่าผู้อ่านต้องการอะไรและมีความปรารถนาอย่างไร
3. ค่านิยม ซึ่งยึดถือโดยกองบรรณาธิการที่มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ มีมาตรฐาน ทางด้านความยุติธรรม และเป็นที่ยอมรับในวงวิชาชีพ คือเขาจะเป็นผู้ตัดสินใจอะไรที่ผู้อ่านในหมู่ คณะของเขาควรจะรับรู้
4. การประเมินค่าของข่าวสาร โดยการแข่งขันของสื่อ
5. ค่านิยมส่วนตัว และนิสัยแปลกๆ ของบรรณาธิการเช่น ถ้าบรรณาธิการกลัวหรือไม่ชอบอะไรบางอย่าง เขาจะไม่อนุญาตให้สิ่งที่เขาไม่ชอบปรากฏอยู่ในข่าว หรือตีพิมพ์บนหนังสือพิมพ์ในขณะที่เขาเป็นบรรณาธิการอยู่

นอกจากปัจจัยทั้ง 5 แล้วยังมีสิ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของบรรณาธิการอีก เช่น ปัจจัยเรื่องเวลาและเนื้อที่การเสนอข่าวสาร เช่นนักข่าวที่หาข่าวมาได้แล้วรายงานข่าวเข้าสู่หน่วยงานของตนก็จะมีคนอื่น ๆ คือพวก Rewriter เป็นผู้เฝ้าประตูอีกต่อหนึ่งพวกนี้จะทำหน้าที่ตบแต่งข่าวจะโดยการตัดทอนย่อหน้าตัดบางประโยคบางคำของข่าวหรืออาจจะไม่แก้ไขต้นฉบับข่าวที่ นักข่าวคนนั้นส่งมาเลยก็ได้แล้วก็ส่งข่าวนั้นออกไปตีพิมพ์หรือออกอากาศแต่บางครั้งเมื่อส่งข่าวไปแล้วไม่ได้ตีพิมพ์ก็มีทั้งนี้เพราะเนื้อหาในหน้าหนังสือพิมพ์ไม่พอหรือเวลาในการกระจายเสียงมีไม่พออาจจะเป็นเพราะผู้จัดการฝ่ายโฆษณารับโฆษณาเข้ามามากจนทำให้เนื้อที่และเวลาในการเสนอข่าวไม่พอตัวผู้จัดการฝ่ายโฆษณานี้ก็คือว่าทำหน้าที่เป็น Gate Keeper เช่นกัน

นอกจากนี้จากการศึกษาของ AFP (2010) ท่วมกลางการไหลของข่าวสารที่รวดเร็วซึ่งเป็นผลมาจากสื่ออินเทอร์เน็ตและเครื่องมือสื่อสารสังคม แม้ผู้บริโภคว่าจะได้รับข่าวสารจากหลากหลายแหล่งได้อย่างรวดเร็ว แต่ผู้บริโภคว่ายังให้ความสำคัญกับข่าวที่มาจากสำนักข่าวใน เรื่องมาตรฐานด้านการบรรณาธิการข่าว(Editorial decision) และความน่าเชื่อถือจากการตรวจสอบ ข้อมูลข้อเท็จจริง (Reliability) มากกว่าความเร็ว โดยความคาดหวังของผู้รับสารต่อบทบาทด้าน การบรรณาธิการข่าว (Editorial) คือการได้รับข้อมูลแบบเรียลไทม์ (Real-time) คู่ขนานกับความน่าเชื่อถือและการวิเคราะห์ข่าวสารเชิงลึก (In-depth Analysis) Miel and Faris (2008) อธิบายว่า ลักษณะการสื่อสารรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นจากสื่อออนไลน์และสื่อสังคมนั้นทำให้บทบาทของบรรณาธิการเปลี่ยนไป

2.4 แนวปฏิบัติเรื่องการนำเสนอการถ่ายทอดสดเหตุการณ์ข่าวทางเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เป็นสื่อที่ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการดังนี้ (Siapera, 2012 อ้างถึงใน จิตินัน คอมมอน, 2556, หน้า 7)

1. เป็นสื่อที่ทำให้ผู้ใช้สามารถสร้างข้อมูล ดาวน์โหลดและแบ่งปันข้อมูลระหว่างกัน
2. เป็นสื่อที่ทำให้ผู้ใช้สามารถเผยแพร่ข้อมูลและ โพรไฟล์ของตนเองได้
3. เป็นสื่อที่ทำให้ผู้ใช้สามารถเชื่อมต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้

คุณลักษณะของสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) (Rogers, อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2541: 121-124) กล่าวว่า คุณลักษณะสำคัญของสื่อแบบใหม่ (New Media) ทั้ง 3 ประการ คือ

1. ลักษณะการตอบโต้ของสื่อ
2. ลักษณะความเป็นปัจเจกชน
3. ลักษณะการสื่อสารที่สามารถแบ่งแยกกันเป็นส่วนๆ ได้ว่า จะมีความหมายที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมที่เรียกว่า สังคมข่าวสาร

แนวคิดที่อยู่คึกคักของ ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี (2560) ที่ว่าผู้ปฏิบัติงานสื่อทุกระดับ ก็ต้องตื่นรนปรับตัวให้สอดคล้องกับภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งที่เป็นไปเพื่อรักษาองค์กรให้อยู่รอด และการสร้างตัวตนในโลกออนไลน์เพื่อสร้างช่องทางใหม่ๆ ในการสื่อสารกับผู้บริโภคสื่อรุ่นใหม่ที่ไม่เสพสื่อในรูปแบบเดิมๆ การปรับตัวของคนทำงานสื่อเริ่มตั้งแต่ระดับนักข่าวที่ปัจจุบันจะต้องมีทักษะและความสามารถหลายๆ อย่างพร้อมๆ กัน เพื่อให้สามารถนำเสนอข่าวสารในหลายๆ ช่องทาง หรือ Platforms ขององค์กรสื่อที่ตนสังกัด เช่น การเขียนข่าวเพื่อหนังสือพิมพ์และเว็บไซต์ พร้อมๆ ไปกับการถ่ายภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว โดยใช้อุปกรณ์ที่มีเพียงสมาร์ตโฟนรุ่นใหม่ ที่มีประสิทธิภาพในการถ่ายภาพไม่ด้อยกว่ากล้องระดับมืออาชีพ เมื่อถ่ายเหตุการณ์ข่าวเป็นภาพเคลื่อนไหวมาแล้ว นักข่าวต้องมีทักษะในการตัดต่อและเขียนสคริปต์ข่าวเพื่อตอบ โจทย์การนำเสนอ ในรูปแบบของการรายงานด้วยเสียงและภาพเคลื่อนไหว ทั้งนี้ ยังไม่นับรวมถึงการที่นักข่าวต้องมีทักษะในการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือในการหาข้อมูลข่าว ติดต่อแหล่งข่าว และรายงานสดผ่านช่องทาง ต่างๆ เพื่อให้ผู้ชม ผู้อ่านสามารถติดตามบรรยากาศในสนามข่าวอย่างใกล้ชิด ก่อนจะใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเชิญชวนผู้อ่านผู้ชมไปติดตามงานข่าวในช่องทางต่างๆ ที่ข่าวชิ้นนั้นจะนำเสนออีกด้วย คนข่าวในระดับกลาง รวมทั้งผู้ประกาศข่าวที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์จนมีผู้ติดตามเป็นจำนวนมากในระดับหนึ่ง ก็สามารถที่จะใช้ช่องทางการรายงานสด โดยเฉพาะช่องทางเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวนอกเวลาข่าวปกติ หรือรายงานข่าวในรายละเอียดที่มากขึ้น นอกเหนือจากที่นำเสนอออกอากาศในเวลาปกติ ขณะที่คนข่าวระดับกลางที่คร่ำหวอดในสนามข่าวจนมีแหล่งข่าวจำนวนมากและสามารถหาข้อมูลเชิงลึกได้มากกว่านักข่าวรุ่นใหม่ ก็สามารถนำเอาข้อมูลเชิงลึกที่มีอยู่มาวិเคราะห์แบบสดๆ ให้ผู้บริโภคสื่อรุ่นใหม่บนโลกสื่อสังคมออนไลน์ได้ติดตามและเข้าใจถึงเบื้องหน้าและเบื้องหลังของสถานการณ์ข่าวสารที่เกิดขึ้นในช่วงนั้นๆ

สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ ออกแนวปฏิบัติเรื่อง “การนำเสนอการถ่ายทอดสดเหตุการณ์ข่าวทางเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์” เพื่อให้การถ่ายทอดสดดังกล่าวมีมาตรฐานและถูกต้องตามจริยธรรมสื่อ (กนกพร ประสิทธิ์ผล, 2560)

ด้วยขณะนี้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของผู้ใช้บริการเป็นอย่างมาก โดยได้พัฒนารูปแบบการให้บริการให้มีความหลากหลาย และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการมากยิ่งขึ้น ซึ่งบริการหนึ่งที่ได้รับการพัฒนาและได้รับความนิยมคือการเปิดให้ผู้บริการนำเข้าสู่ข้อมูลในรูปแบบของภาพและเสียงส่งผ่านทางอินเทอร์เน็ตในรูปแบบการถ่ายทอดสด (Real Time Streaming) ที่ผ่านมาองค์กรข่าวหลายแห่งได้ใช้ช่องทางดังกล่าวถ่ายทอดสดเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อนำเสนอแก่ผู้รับชมข่าวหรือผู้ใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ โดยบาง

เหตุการณ์ที่น่าเสอมีลักษณะที่หมิ่นเหม่ต่อการละเมิดจริยธรรมของสื่อมวลชนเป็นเหตุให้สื่อมวลชนทั้งหลายถูกวิพากษ์วิจารณ์ถึงความไม่เหมาะสมของการกระทำดังกล่าว

ด้วยเหตุนี้สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมจริยธรรมของสมาคมฯ จึงได้จัดทำแนวปฏิบัติฉบับนี้ขึ้น เพื่อกำหนดแนวทางการนำเสนอการถ่ายทอดสดเหตุการณ์ให้มีความชัดเจนและถูกต้องตามหลักจริยธรรมสื่อมวลชนและเพื่อให้การนำเสนอการถ่ายทอดสดเหตุการณ์ต่างๆ มีมาตรฐานอย่างเดียวกัน

บัดนี้ คณะกรรมการควบคุมจริยธรรมได้จัดทำแนวปฏิบัติเรื่อง “การนำเสนอการถ่ายทอดสดเหตุการณ์ข่าวทางเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์” แล้วเสร็จ และได้รับความเห็นชอบจากองค์การสมาชิกทั้งมวลแล้ว จึงให้มีการประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 12 มกราคม 2560 เป็นต้นไป ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. แนวปฏิบัติฉบับนี้เรียกว่า “แนวปฏิบัติเรื่อง การนำเสนอการถ่ายทอดสดเหตุการณ์ข่าวทางเครือข่ายสังคมออนไลน์”

ข้อ 2. แนวปฏิบัติฉบับนี้ให้ใช้บังคับนับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ส่วนที่ 1

คำนิยาม

ข้อ 3. ในแนวปฏิบัตินี้

“การถ่ายทอดสด (Real Time Streaming)” หมายถึง การเผยแพร่ภาพและกระจายเสียงโดยสมาชิกสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์หรือผู้ประกอบการวิชาชีพในสังกัดสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ ในขณะที่กำลังเกิดเหตุการณ์ขึ้น

“การทำอัตวินิบาตกรรม” หมายถึง การฆ่าตัวตาย รวมถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนและหลังการฆ่าตัวตาย

“การแสดงออกที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง” หมายถึง การใช้คำพูดหรือการแสดงออกทางความหมายใดๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อโจมตีกลุ่มบุคคลหรือปัจเจกบุคคล โดยมุ่งไปที่ฐานของอัตลักษณ์ซึ่งอาจจะติดตัวมาตั้งแต่เดิม หรือเกิดขึ้นภายหลังก็ได้ เช่น เชื้อชาติ ศาสนา อุดมการณ์ทางการเมือง อาชีพ หรือลักษณะอื่นที่สามารถทำให้ถูกแบ่งแยกได้ การแสดงความเกลียดชังที่ปรากฏอาจเป็นการเหยียดหยามศักดิ์ศรี หรือลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ หรือยุยงส่งเสริมให้เกิดความเกลียดชัง ตลอดจนการส่งเสริมให้เกิดความรุนแรง

“ผู้ประกอบการวิชาชีพในสังกัดสมาชิก” หมายถึง ลูกจ้างหรือพนักงานของสมาชิก ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงลูกจ้างหรือพนักงานของสมาชิก

ส่วนที่ 2

แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการถ่ายทอดสด

ข้อ 4. การถ่ายทอดสดเหตุการณ์ข่าวทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ สมาชิกและผู้ประกอบวิชาชีพในสังกัดสมาชิกพึงหลีกเลี่ยงกรณี ดังต่อไปนี้

(1) การถ่ายทอดสดการทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน เช่นเหตุการณ์ที่มีลักษณะเป็นภาพอุจาด ข้อความ รูปภาพที่สื่อไปในทางลามกอนาจาร

(2) การถ่ายทอดสดภาพเหตุการณ์ที่มีพฤติกรรมแสดงออกถึงความรุนแรง การฆาตกรรมและการทำอัตวินิบาตกรรม รวมถึงเนื้อหาในเชิงลบที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชน ความรุนแรงในครอบครัว

(3) การถ่ายทอดสดภาพเหตุการณ์ที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ ข้อมูลส่วนบุคคล ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความแตกต่างและความหลากหลายด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม

(4) การถ่ายทอดสดการแสดงออกที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง ยุยงให้ผู้อื่นเกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน ว่ากล่าวให้ร้ายผู้อื่น หรือคำพูดที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อศีลธรรมอันดีและสังคม อันไม่เข้าลักษณะเป็นการแสดงความคิดเห็นหรือข้อความโดยสุจริตที่ประชาชนพึงกระทำ

(5) การถ่ายทอดสดที่มีลักษณะเป็นการเผยแพร่ข้อความและเนื้อหาที่เป็นการโฆษณาชวนเชื่อและหลอกลวงประชาชน

(6) การถ่ายทอดสดภาพเหตุการณ์ที่เข้าข่ายการกระทำความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ รวมทั้ง ทรัพย์สินทางปัญญาอื่นๆ

(7) การถ่ายทอดสดภาพเหตุการณ์ที่ขัดต่อกฎหมายและ/หรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงภาพเหตุการณ์ที่ขัดต่อจริยธรรมของสื่อมวลชน

ข้อ 5. ภายใต้หลักเกณฑ์ตามข้อ 4. ให้สมาชิกและผู้ประกอบวิชาชีพในสังกัดสมาชิกยึดถือและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) การถ่ายทอดสดงานประชุมหรือสัมมนา

ก่อนการเริ่มดำเนินการถ่ายทอดสด สมาชิกและผู้ประกอบวิชาชีพในสังกัดสมาชิกต้องขออนุญาตการถ่ายทอดสดจากผู้จัดงาน พร้อมทั้งขอให้ผู้จัดงานแจ้งให้ที่ประชุมหรือสัมมนา ตลอดจนผู้เข้าร่วมประชุมหรือสัมมนาทราบก่อนว่าจะมีการถ่ายทอดสดงานประชุมหรือสัมมนาดังกล่าว

(2) การสัมภาษณ์แหล่งข่าว

ก่อนการเริ่มดำเนินการถ่ายทอดสด สมาชิกและผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในสังกัดสมาชิกต้องขออนุญาตแหล่งข่าวและผู้ร่วมสัมภาษณ์ว่าจะมีการถ่ายทอดสดการสัมภาษณ์

ข้อ 6. การไม่ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติฉบับนี้ อาจนำไปสู่การฟื้นฟูสมาธิภาพของสมาชิกตามความแห่งข้อบังคับสมาคมผู้ผลิตข้าวออนไลน์

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิยะดา ไทยเกิด (2558) ศึกษาเรื่องลักษณะการยอมรับนวัตกรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของที่พักออนไลน์ ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ และความจงรักภักดีของผู้ใช้บริการของที่พักออนไลน์ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการวิจัยยังพบว่า (1) ลักษณะการยอมรับนวัตกรรม ได้แก่ ด้านคุณลักษณะประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ ด้านคุณลักษณะที่เข้ากันได้ ด้านคุณลักษณะสามารถทดลองใช้ได้ และด้านคุณลักษณะสามารถสังเกตได้ มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจของที่พักออนไลน์และความพึงพอใจของผู้ใช้บริการของที่พักออนไลน์ (2) การตัดสินใจของที่พักออนไลน์มีอิทธิพลทางบวกต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการของที่พักออนไลน์และความจงรักภักดีของผู้ใช้บริการของที่พักออนไลน์ (3) ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการของที่พักออนไลน์มีอิทธิพลทางบวกต่อความจงรักภักดีของผู้ใช้บริการของที่พักออนไลน์

วรพิน งามไกวัด (2557) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับนวัตกรรมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภคชาวไทย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้เคยใช้หรือรู้จักหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับนวัตกรรมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และเพื่อศึกษาองค์ประกอบของการรับรู้ที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับนวัตกรรมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างจำนวน 322 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีระดับอายุอยู่ที่ 20-29 ปี ระดับการศึกษาในระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า เป็นนักเรียน นักศึกษา มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท ส่วนใหญ่เคยใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาก่อน โดยใช้งานเวลาอยู่ที่บ้าน มีระยะเวลาในการใช้งานอยู่ที่ 2-3 ชั่วโมงต่อวัน จากการวัดระดับการรับรู้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก และการวัดระดับการยอมรับนวัตกรรมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยรวมอยู่ในระดับที่มากเช่นกัน ผลของการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยลักษณะประชากรศาสตร์มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และองค์ประกอบการรับรู้มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บุญดี พนมภู (2556) ศึกษาเรื่อง การปรับตัวของคนข่าวในยุคออนไลน์ : ศึกษาเฉพาะกรณี หนังสือพิมพ์บ้านเมือง งานวิจัยนี้ ศึกษาเฉพาะกรณีหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ซึ่งเป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพขององค์กรข่าว ปัญหาที่เกิดจากการเข้ามาของสื่อออนไลน์และผลกระทบที่ทำให้

หนังสือพิมพ์บ้านเมืองต้องปรับตัว ตลอดจนการเตรียมรับมือการปรับตัวของผู้บริหาร บรรณาธิการ และผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บ้านเมือง รวมถึงเข้าใจบทบาทการทำหน้าที่สื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวในยุคที่สื่อออนไลน์ที่เปิดกว้างให้กับบุคคลทั่วไปรายงานข่าวสาร ทราบถึงปัญหาที่เกิดจากการปรับตัว และแนวทางแก้ไข ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยมาเป็นข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยในครั้งนี้ โดยเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างกันระหว่างองค์กรสื่อ เนื่องจากเป็นองค์กรสื่อเช่นเดียวกัน โดยนำปัญหาที่เกิดขึ้นจากสื่อสิ่งพิมพ์ มาปรับใช้กับสื่อยุคออนไลน์ซึ่งเป็นยุคที่อำนวยความสะดวกให้ผู้บริโภคในการเลือกรับข้อมูลข่าวสารและการเข้าถึงข่าวสารในเวลาที่น่ารวดเร็ว ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ผู้บริโภคสามารถตอบสนองต่อข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและวงกว้างมากขึ้น ซึ่งคนทำงานด้านข่าวต้องมีการเตรียมพร้อมรับมือสื่อใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และนางานวิจัยนี้มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาในครั้งนี้ได้

เทอดรัฐ แววศักดิ์ (2554) ศึกษาเรื่องการยอมรับนวัตกรรมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อแอปพลิเคชันสำหรับสมาร์ตโฟนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริโภคที่ซื้อแอปพลิเคชันสำหรับสมาร์ตโฟนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยการหาค่า t-Test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน/ลูกจ้าง มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 บาทขึ้นไป และมีสถานภาพโสด ผู้บริโภคที่มีเพศแตกต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อแอปพลิเคชันในด้านค่าใช้จ่ายในการซื้อแอปพลิเคชันโดยเฉลี่ยต่อเดือน และด้านการใช้แอปพลิเคชันสำหรับสมาร์ตโฟน โดยเฉลี่ยต่อวันแตกต่างกัน ผู้บริโภคที่มีอาชีพแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อแอปพลิเคชันในด้านค่าใช้จ่ายในการซื้อแอปพลิเคชันโดยเฉลี่ยต่อเดือนและด้านการใช้แอปพลิเคชันสำหรับสมาร์ตโฟน โดยเฉลี่ยต่อวันแตกต่างกัน ผู้บริโภคที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อแอปพลิเคชันในด้านการใช้แอปพลิเคชันสำหรับสมาร์ตโฟน โดยเฉลี่ยต่อวันแตกต่างกัน ผู้บริโภคที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อแอปพลิเคชันด้านค่าใช้จ่ายในการซื้อแอปพลิเคชันโดยเฉลี่ยต่อเดือนและด้านการใช้แอปพลิเคชันสำหรับสมาร์ตโฟน โดยเฉลี่ยต่อวันแตกต่างกัน การยอมรับนวัตกรรมในด้านสอดคล้องกับความต้องการและการยอมรับนวัตกรรมในด้านสามารถทดลองการใช้ได้ โดยรวมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อแอปพลิเคชันด้านค่าใช้จ่ายในการ

ชื่อแอปพลิเคชันโดยเฉลี่ยต่อเดือน การยอมรับนวัตกรรมในด้านสอดคล้องกับความต้องการโดยรวม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการชื่อแอปพลิเคชันด้านการเคยชื่อแอปพลิเคชันสำหรับสมาร์ตโฟนโดยเฉลี่ยต่อเดือน การยอมรับนวัตกรรมในด้านการได้ประโยชน์มากกว่าเดิมที่เข้ามาแทนที่และการยอมรับนวัตกรรมในด้าน ไม่มีความสลับซับซ้อนมากนักโดยรวม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการชื่อแอปพลิเคชันด้านการใช้แอปพลิเคชันสำหรับสมาร์ตโฟนโดยเฉลี่ยต่อวัน

สกุลศรี ศรีสารคาม (2553) ศึกษาเรื่อง สื่อสังคม (Social Media) กับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้สื่อสังคมของผู้สื่อข่าวในกระบวนการสื่อข่าวสามารถสรุปการใช้งานสื่อสังคมของผู้สื่อข่าว/กองบรรณาธิการได้ว่า มีการใช้งานในมิติของข่าวเร็วอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการใช้งานทวีตเตอร์เป็นเครื่องมือหลักที่มีการนำมาใช้งานในปัจจุบัน เพราะผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการมองเห็นประโยชน์ของการรายงานข่าวทันที ทันต่อเหตุการณ์ รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูล การโปรโมทผลงาน ดึงผู้อ่านกลับเข้าสู่สื่อหลัก และการสร้างเครือข่ายซึ่งนำไปสู่การสร้างแบรนด์ของผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการที่ชัดเจนมากขึ้นในกลุ่มผู้รับสารบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยมาเป็นข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยในครั้งนี้ โดยสื่อใหม่ทำให้เนื้อหาข่าวมีอยู่ทั่วไป การเลือกรับสาร การมีปฏิสัมพันธ์ และมัลติมีเดียเป็นเรื่องสำคัญในการผลิตเนื้อหาข่าวส่งผลให้ข่าวที่น่าเสนอมีความหลากหลาย มีมุมมอง ความลึก และเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงการทำงานของห้องข่าวหรือกองบรรณาธิการ online news ที่มาจากองค์กรข่าวที่เริ่มต้นจากการทำข่าวออนไลน์เลยจะมีความยืดหยุ่นในการปรับองค์กรมากกว่าการที่สื่อดั้งเดิมปรับองค์กรรับสื่อใหม่

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม (เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระดับรายได้) ที่แตกต่างกัน มีความต้องการข่าวสารจากรายการข่าวโทรทัศน์เป็นประจำทุกวันที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมได้แก่เพศ และรายได้ที่แตกต่างกัน มีความเชื่อถือข่าวโทรทัศน์ที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน มีความเชื่อถือข่าวโทรทัศน์แตกต่างกันและพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวโทรทัศน์แตกต่างกัน

Gerrard และ Cunningham (2003) ศึกษาการแพร่กระจายอินเทอร์เน็ตแบบคั้งในประเทศสิงคโปร์ โดยแบ่งกลุ่มผู้บริโภคเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ใช้และไม่ใช้บริการ เพื่อเปรียบเทียบคุณสมบัติในทฤษฎีการแพร่กระจายเทคโนโลยีของ Roger (2003) โดยศึกษาจากปัจจัยทั้งหมด 8 ปัจจัย จากคุณสมบัติ 4 คุณสมบัติ ดังนี้

1. Relative advantage จาก 3 ปัจจัย ได้แก่ Social Desirable, Convenience, Economic Benefit

2. Compatibility

3. Complex จาก 2 ปัจจัย ได้แก่ Complex, PC Competence

4. Risk จาก 2 ปัจจัย ได้แก่ Confidential, Accessibility

ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติของกลุ่มผู้ใช้บริการต่อปัจจัยความสะดวก (Convenience) เหมาะกับการดำรงชีวิตประจำวัน (Compatibility) มากกว่า แต่มีทัศนคติต่อความซับซ้อนน้อยกว่ากลุ่มผู้ใช้บริการสำหรับปัจจัยอื่นๆ ไม่แตกต่างกันระหว่าง 2 กลุ่ม

Lee, Kwon และ Schumann (2005) ศึกษาหัวข้อ “Segmenting the Non-adopter Category in the Diffusion of Internet Banking” เพื่อนิยามแนวทางที่เหมาะสมในการจัดแบ่งกลุ่มผู้บริโภคเทคโนโลยีโดยอ้างอิงทฤษฎีการแพร่กระจายของ Roger (2003) แบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี (TAM) ของ Davis (1989) และทฤษฎีอื่นๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมความตั้งใจหรือแรงกระตุ้นการยอมรับเทคโนโลยีรวมถึงประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวกับธุรกรรมการเงิน การศึกษาของ Lee ได้แบ่งกลุ่มผู้บริโภคออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้บริการ (Adopter) กลุ่มผู้ยังไม่ใช้แต่คาดว่าจะใช้ (Prospective Adopter) และกลุ่มผู้ที่ยืนยันว่าไม่ใช้บริการ (Persistent Adopter) จากการศึกษาพบว่ามีความแตกต่างกันด้านพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีบริการธุรกรรมการเงิน เช่น ATM Phone Banking ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น พบว่ากลุ่มผู้ยังไม่ใช้แต่คาดว่าจะใช้บริการ เป็นกลุ่มที่ใช้บริการดังกล่าวบ่อยครั้งกว่ากลุ่มผู้ที่ยืนยันว่าไม่ใช้บริการ และคำนึงถึงปัจจัยความสะดวก มากกว่าจึงคาดว่าจะเลือกใช้อินเทอร์เน็ตแบงก์กิ้ง แต่ทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันในการคำนึงถึงความเสี่ยง นั่นอาจเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ยังไม่ใช้บริการ สรุปว่าธนาคารควรทำการศึกษากลุ่มลูกค้าและจัดกลุ่มอย่างชัดเจนเพื่อวางแผนทางการตลาด ไม่ควรแบ่งลูกค้าเป็นกลุ่มผู้ใช้และไม่ใช้เพราะในกลุ่มผู้ยังไม่ใช้มีความแตกต่างของทัศนคติต่อปัจจัยต่างๆ เช่นกัน

นงนุช จันท (2549) วิจัยเรื่อง การยอมรับนวัตกรรมเครือข่ายเว็บไซต์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย พบว่า กระบวนการยอมรับของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับขั้นสนใจ (Interest Stage) ซึ่งเป็นขั้นที่ 2 ของกระบวนการยอมรับนวัตกรรม โดยกลุ่มตัวอย่างให้การยอมรับเครือข่ายเว็บไซต์ในเรื่องการพัฒนาสู่การค้าระหว่างประเทศ ความสามารถอำนวยความสะดวกในการจัดหาผลิตภัณฑ์ได้ทั่วทุกมุมโลก และเป็นแหล่งข้อมูลที่มาขายทั่วทุกมุมโลก เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย โดยการยอมรับเรื่องระบบความปลอดภัยในการทำธุรกรรมการเงินผ่านเว็บไซต์ได้รับการยอมรับน้อยที่สุด

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้ศึกษานั้น จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวแตกต่างกัน ซึ่งอายุเป็นปัจจัยที่ทำให้คนยอมรับนวัตกรรมแตกต่างกัน ในส่วนของลักษณะการยอมรับนวัตกรรมด้านคุณลักษณะประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ ด้านคุณลักษณะที่เข้ากันได้ ด้านคุณลักษณะสามารถทดลองใช้ได้ และด้านคุณลักษณะสามารถสังเกตได้ ย่อมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรม เนื่องจากปัญหาที่เกิดจากการเข้ามาของสื่อออนไลน์ ส่งผลให้การทำงานของสื่อมวลชนแต่ละองค์กรต้องมีการปรับตัว รวมถึงเข้าใจบทบาทการทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวในยุคที่สื่อออนไลน์ที่เปิดกว้างให้กับบุคคลทั่วไปไปรายงานข่าวสาร การปรับใช้กับสื่อยุคออนไลน์จึงเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกให้ผู้บริโภคในการเลือกรับข้อมูลข่าวสาร และการเข้าถึงข่าวสารในเวลาที่รวดเร็ว

2.6 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์กลุ่มต่าง ๆ และศึกษาการรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์จากมุมมองของโต๊ะข่าวที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการศึกษาและกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ประเภทของงานวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

3.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการวิจัยนี้ ดำเนินการด้วยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อสามารถตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเลือกจาก 3 กลุ่ม ได้แก่

1) บุคลากรข่าวระดับนโยบายผู้บริหาร ได้แก่ คุณประกิต ชมพุกำ ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายนิเวศน์ เพื่อให้ข้อมูลในการตอบคำถามการวิจัยข้อ 1 โดยการคัดเลือกมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ เนื่องจากมีตำแหน่งบริหาร ที่สามารถกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวผ่านสื่อออนไลน์ (ประวัติเพิ่มเติมอยู่ที่ท้ายเล่ม)

2) บุคลากรข่าวระดับปฏิบัติการ โต๊ะที่มีนโยบายใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว ประกอบด้วย โต๊ะข่าวอาชญากรรม กีฬา และต่างประเทศ เพื่อให้ข้อมูลในการตอบคำถามการวิจัยข้อ 1 และข้อ 2 โดยการคัดเลือกมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์บรรณาธิการ และนักข่าวจากอายุ

งานในตำแหน่งประมาณ 2-3 ปี ขึ้นไป และมีประสบการณ์ในการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว (ประวัติเพิ่มเติมอยู่ที่ท้ายเล่ม) ได้แก่

2.1) บรรณาธิการ จำนวน 3 คน

2.1.1) คุณยุทธพล เปลี้นเพ็ง, บรรณาธิการข่าวอาชญากรรม, โตะอาชญากรรม

2.1.2) คุณศุภย์ หอมสุคนธ์, บรรณาธิการข่าวกีฬา, โตะกีฬา

2.1.3) คุณฉันทชนก จงยศยิ่ง, บรรณาธิการข่าวต่างประเทศ, โตะต่างประเทศ

2.2) นักข่าว จำนวน 3 คน

2.2.1) คุณกณิชนันท์ ทองชื่น, ผู้สื่อข่าวอาชญากรรม, โตะอาชญากรรม

2.2.2) คุณลปิการ์ ชูกลม, ผู้สื่อข่าวกีฬา, โตะกีฬา

2.2.3) คุณทศพล ชัยสัมฤทธิ์ผล, ผู้สื่อข่าวต่างประเทศ, โตะต่างประเทศ

3) บุคลากรข่าวระดับปฏิบัติการ โตะที่ไม่มีนโยบายใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว ประกอบด้วย โตะข่าวบันเทิง ท้องถิ่น และเศรษฐกิจ โดยการคัดเลือกมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์บรรณาธิการ และนักข่าวจากอายุงานในตำแหน่งประมาณ 2-3 ปี ขึ้นไปเพื่อให้ข้อมูลในการตอบคำถามการวิจัยข้อ 1 (ประวัติเพิ่มเติมอยู่ที่ท้ายเล่ม) ได้แก่

3.1) บรรณาธิการ จำนวน 3 คน

3.1.1) คุณรุ่งโรจน์ ลุยประเสริฐ, บรรณาธิการข่าวบันเทิง, โตะบันเทิง

3.1.2) คุณนุชนาฏ ผ่าผิวดี, บรรณาธิการข่าวท้องถิ่น, โตะท้องถิ่น

3.1.3) คุณนภา ศรีประสิทธิ์, บรรณาธิการข่าวเศรษฐกิจ, โตะเศรษฐกิจ

3.2) นักข่าว จำนวน 3 คน

3.2.1) คุณจิรนนท์ พรหมมาตร, ผู้สื่อข่าวบันเทิง, โตะบันเทิง

3.2.2) คุณกมลวรรณ โกวิทองศา, ผู้สื่อข่าวท้องถิ่น, โตะท้องถิ่น

3.2.3) คุณชารมย์ ศิวะกุล, ผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ, โตะเศรษฐกิจ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi structural Interview) โดยแบบสัมภาษณ์มีคำถามที่กำหนดไว้ล่วงหน้า (ดูภาคผนวก 1) แต่เมื่อสัมภาษณ์จะไม่เคร่งครัดอาจไม่เรียงลำดับคำถามเหมือนกันกับผู้สัมภาษณ์ทุกคน และอาจถามนอกเหนือจากคำถามที่ได้ตั้งไว้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ระหว่างการสัมภาษณ์ แต่ก็จะไม่เกินขอบเขตความต้องการใน

การศึกษาวิจัย โดยแบบสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยได้จากการทบทวน วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นจะแตกต่างกันระหว่างผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม โดยแบบสัมภาษณ์นั้นได้เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจ และมีการปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ มีการนัดหมายล่วงหน้า โดยเริ่มสัมภาษณ์ระหว่าง เดือนมีนาคม 2560 ถึงเดือนพฤษภาคม 2560 จากนั้นรวบรวมและจัดเก็บบทสัมภาษณ์ทั้งหมดที่ได้มาดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมจากการสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ออกนอกเขต จากนั้นทำการศึกษาข้อมูลโดยละเอียด จับใจความหลัก จัดกลุ่มข้อมูล หาความเชื่อมโยงความเหมือนและแตกต่างระหว่างข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีการยอมรับนวัตกรรมเป็นหลักในการวิเคราะห์ แล้วจึงนำเสนอข้อค้นพบในเชิงพรรณนาเพื่อตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

3.5.1 คุณลักษณะของนวัตกรรมเฟชบุ๊กไลฟ์ แยกวิเคราะห์ 5 ด้าน คือ คุณลักษณะประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ คุณลักษณะที่เข้าถึงได้ คุณลักษณะความยุ่งยากซับซ้อน คุณลักษณะสามารถทดลองใช้ได้ และคุณลักษณะสามารถสังเกตได้ จากนั้นนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบว่า ผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มเห็นว่าคุณลักษณะของนวัตกรรมเฟชบุ๊กไลฟ์ ส่งผลให้มีการยอมรับนวัตกรรมเฟชบุ๊กไลฟ์ ในการรายงานข่าวของบุคลากรข่าวสปริงนิวส์แตกต่างกันหรือไม่

3.5.2 คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรม วิเคราะห์ว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากกลุ่ม โต้ะที่มีนโยบายใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวมองว่าคุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรม ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านบุคลิกภาพ ด้านพฤติกรรมการสื่อสาร ของผู้สื่อข่าวยอมรับนวัตกรรมเฟชบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวเป็นอย่างไร

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์กลุ่มต่าง ๆ และศึกษาการรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์จากมุมมองของโต๊ะข่าวที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับบุคลากรข่าวของ บริษัท สปริงนิวส์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด ประกอบด้วย ผู้บริหาร บรรณาธิการข่าว และผู้สื่อข่าว ผลการศึกษาตามคำถามวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 การรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว ของบุคลากรข่าว สถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์

บุคลากรข่าวของสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้ ประกอบด้วย 1) บุคลากรข่าวระดับกลยุทธ์ ได้แก่ ผู้บริหาร บรรณาธิการข่าว ซึ่งมีทั้งโต๊ะที่ยอมรับการใช้นวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว คือ โต๊ะข่าวอาชญากรรม ข่าวกีฬา ข่าวต่างประเทศ และ บรรณาธิการข่าวโต๊ะที่ไม่ได้ใช้นวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว คือ โต๊ะข่าวบันเทิง ข่าวท้องถิ่น ข่าวเศรษฐกิจ 2) บุคลากรข่าวระดับปฏิบัติการ ได้แก่ นักข่าวจากโต๊ะที่ยอมรับการใช้ นวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวและโต๊ะที่ไม่ได้ใช้ ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้คุณลักษณะ ของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ของบุคลากรข่าวทั้ง 2 กลุ่ม ดังกล่าวข้างต้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 คุณลักษณะประโยชน์เชิงเปรียบเทียบของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์

เมื่อเปรียบเทียบกับรายงานข่าวทางโทรทัศน์รูปแบบเดิมแล้ว ในมุมมองของบุคลากรข่าว ระดับกลยุทธ์ทั้งผู้บริหาร และบรรณาธิการ โต๊ะที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ มีการรับรู้คุณลักษณะประโยชน์เชิงเปรียบเทียบของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว ดังนี้

ผู้บริหารเห็นว่า นวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์นั้นมีประโยชน์กว่าในการรายงานข่าวด้วยความรวดเร็ว สดทันเหตุการณ์ และสามารถสื่อสารกับผู้ชมทำให้ผู้ชมเหมือนได้อยู่ในเหตุการณ์จริง ณ เวลานั้น รวมถึง ยังช่วยให้ผู้ชมสามารถมีปฏิสัมพันธ์สองทางกับผู้รายงานข่าวด้วย เช่น การสอบถามเหตุการณ์ หรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างไลฟ์ ในขณะที่การรายงานข่าวทางโทรทัศน์มีข้อจำกัดเรื่องการออกอากาศตามผังรายการ

การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ จะทำให้ผู้ชมเหมือนได้อยู่ในเหตุการณ์นั้นจริงๆ ได้ทราบความเคลื่อนไหวของข่าวอย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ปัจจุบัน ก่อนที่เราจะได้ทราบจากข่าวในแต่ละช่วง ทำให้ผู้ชมสามารถพูดคุยโต้ตอบข้อซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้อีกด้วย แต่ต้องมีการวางแผนในการไลฟ์ให้น่าสนใจ น่าติดตาม...เฟซบุ๊กไลฟ์มีความสดแน่นอนเป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับทีวี บางครั้งทีวีออกข่าวเป็นช่วง แต่ข้อดีของทีวีมีข่าวพักเบรก แต่ทีวีมีข้อจำกัด ผังรายการที่ต้องมีบางช่วงๆ ที่สำคัญคือโฆษณา หายไปปุ๊บ เงินหาย แต่เฟซบุ๊กไลฟ์ไม่มีข้อจำกัด ไลฟ์ได้ตลอด และทุกแง่มุม. (ประกิต ชมพุกำ, ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายนิเวศนิยม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 พฤษภาคม 2560)

นอกจากนี้ผู้บริหารยังเห็นว่า การใช้นวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวนั้นมีข้อดีกว่า ก็คือ ไม่มีต้นทุนแต่สามารถรายงานข่าวได้ตลอดเวลา และมีคนดูคนแชร์จำนวนมากซึ่งถือเป็นการทำที่คุ้มค่า แต่บรรณาธิการโต๊ะที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวเห็นว่าหากใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวบ่อยก็อาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กร เพราะแสดงให้เห็นถึงการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ บริษัทไม่ต้องลงทุนอะไรเลย

ข่าวทีวีจีน ไม่มีนักข่าวไปทำเลย ทีมนิเวศนิยมทำให้เป็นตัวอย่าง ว่าทีมเราทำได้เสมอ อยากให้เป็นสปิริตขององค์กร ได้ยอดคนดูเกือบ 500,000 คน แชร์ก็เยอะ แคนนี่ก็คุ้มแล้วอาชีพที่ทำแล้วสำหรับการทำงานแบบไม่มีต้นทุน. (ประกิต ชมพุกำ, ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายนิเวศนิยม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 พฤษภาคม 2560)

การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ทำให้บริษัทประหยัดต้นทุนในบางสถานการณ์ แต่ถ้าทำบ่อยๆ จะทำให้บริษัทขาดความน่าเชื่อถือ อะไรก็เฟซบุ๊กไลฟ์ บริษัทไม่ต้องลงทุนอะไรเลย. (ธันย์ชนก จงยศยิ่ง, บรรณาธิการข่าวต่างประเทศ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 พฤษภาคม 2560)

นอกจากนี้ บุคลากรข่าวระดับกลยุทธ์กลุ่มบรรณาธิการ โต๊ะที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวยังเห็นว่านวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์มีคุณลักษณะประโยชน์เชิงเปรียบเทียบกับกรรายงานข่าวทางโทรทัศน์ คือ นวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ช่วยให้การรายงานข่าวของนักข่าวสะดวกขึ้นและรายงานเหตุการณ์ที่เห็นได้ทันทั่วทั้งที่

สะดวกมาก ตอนไปทำข่าวตอนเลือกตั้งที่อเมริกา ไปเจอเหตุการณ์ประท้วง การทำเฟซบุ๊กไลฟ์ก็สามารถทำได้เลย คือ สะดวกมากๆ ดีกว่าการที่ออกไปทั้งทีมแล้วส่งมาตัดต่อแน่นอน แต่ว่าเฟซบุ๊กไลฟ์ยังไม่ได้เป็นสื่อที่เป็นสื่อหลัก เป็นทางการ เนื้อหาเหมาะกับแค่บางประเภทมากกว่า.(รัชย์ชนก จงยศยิ่ง, บรรณาธิการข่าวต่างประเทศ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 พฤษภาคม 2560)

อย่างไรก็ดี บรรณาธิการกลุ่มที่ใช้นวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ก็เห็นข้อจำกัดของเฟซบุ๊กไลฟ์ว่าอาจจะไม่สามารถรายงานสาระสำคัญได้ครบถ้วน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทักษะของผู้สื่อข่าวที่รายงานไลฟ์ด้วย

การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ได้เนื้อหาบ่อย บางทีได้เนื้อหาไม่หมด ได้แก่ความสด ความปัจจุบัน การพูดบางคนอาจไม่ค่อยมีสาระ จับใจความได้นิดเดียวเป็นการพูดไปเรื่อยๆ จับใจความสำคัญไม่ได้ เหมือนให้คนได้อยู่ในเหตุการณ์มากกว่า ไม่เหมือนการทำทีวี เราเขียนแล้ว คัดแล้ว ว่าเสียงนี้ โอเคนะ. (ตุลย์ หอมสุคนธ์, บรรณาธิการข่าวกีฬา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

เช่นเดียวกันกับ บุคลากรข่าวระดับกลยุทธ์กลุ่มบรรณาธิการกลุ่มที่ไม่ได้ใช้นวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกรรายงานข่าวแบบเดิมแล้ว นวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์มีข้อจำกัดบางประการ กล่าวคือ การทำงานข่าวในรูปแบบเดิม ข้อมูลที่ได้มีความถูกต้องชัดเจน ครบถ้วน เป็นข้อมูลข่าวสารที่ผ่านการคัดกรองแล้ว สามารถควบคุมเนื้อหาได้ แต่การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์จะขาดคุณภาพไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้สัมพันธ์ต่อการ โดนฟ้องร้อง รวมถึง ในบางสถานการณ์การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวก็กลับทำให้ลดประสิทธิภาพในการรายงานข่าวต่อผู้ชมอีกด้วย

เฟซบุ๊กไลฟ์กับการนำเสนอแบบเทป มีข้อดี ข้อเสียต่างกัน เฟซบุ๊กไลฟ์เป็นการนำเสนอข้อมูลที่รวดเร็วสามารถติดตามบรรยากาศ ได้เห็นเหตุการณ์ ติดตามเนื้อหาที่เกิดขึ้นขณะนั้นเป็นข้อมูลสด แต่ข้อเสียเป็นเรื่องคุณภาพของภาพ หรือการควบคุมเนื้อหา หรือเนื้อเรื่องที่เราคุมไม่ได้ การนำเสนอข่าวปัจจุบันมีเรื่องของความครบ เหมาะสมของเนื้อหาข่าวสารด้วย บางครั้งการนำเสนอที่มีการนำกลับมาตัดต่อเรียบเรียงข้อมูลที่ถูกต้อง เช็คแล้ว และนำเสนอที่สมบูรณ์แบบ บางทีก็มีความแตกต่าง บางทีอาจจะซ้ำกว่าแต่มีความครบถ้วน ความสมบูรณ์แบบของเนื้อหาข่าวสารก็จะดีกว่า. (รุ่งโรจน์ ลุยประเสริฐ, บรรณาธิการข่าวบันเทิง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

การเสนอข่าวทีวีมีการตรวจสอบก่อนออกอากาศ ประมวลผล ตรวจสอบประเด็นสำคัญมากกว่าว่าอะไรที่ออกอากาศได้ อะไรออกอากาศไม่ได้ แต่เฟซบุ๊กไลฟ์จะเป็นหน้างาน สด อะไรหลุดก็หลุดไปเลย สุ่มเสี่ยง อาจโดนฟ้องร้องได้ หรือว่าประเด็นครบไหม ดีตรงที่ได้ฟังชี้แจงแถลง

จากปากของแหล่งข่าวเอง แต่เสียงไม่ผ่านการเซ็นเซอร์ก่อนออกอากาศ. (นุชนาฏ ฟ้าผิวดี ,บรรณาธิการข่าวท้องถิ่น, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤษภาคม 2560)

ได้ 2 สถาน การเฟซบุ๊กไลฟ์ทำให้นักข่าวตั้งใจกับการทำไลฟ์ การต้องมุงมั้นกับเนื้อหาตอบโต้ซักถามให้ได้ประโยชน์จริงๆ มันน้อย ถ้า จำเป็นต้องรายงานสดขณะนั้นทำให้ไม่ได้อะไรเลย แต่ส่วนดีทำให้เกิดผู้ชมแพร่หลาย เคยถามคนที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์รายงานเหมือนกัน ได้รับคำตอบว่าทำอะไรไม่ได้เลยว่าพูดอะไร ไปบ้าง ต้องกลับมานั่งชม พิจารณา หรือถามเพื่อนว่าพูดอะไรไป. (นภา ศรประสิทธิ์, บรรณาธิการข่าวเศรษฐกิจ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 พฤษภาคม 2560)

นอกจากนี้ คุณลักษณะประโยชน์เชิงเปรียบเทียบของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวที่บุคลากรข่าวกลุ่มบรรณาธิการ โຕ้ะที่ใช้และไม่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ รับรู้เหมือนกัน คือ ลักษณะของข่าวที่เหมาะสมกับการรายงานสดทางเฟซบุ๊กไลฟ์ คือ ข่าวที่อยู่ในความสนใจของประชาชนจำนวนมาก ณ ขณะนั้นและการรายงานเหตุการณ์ทั่วไป ในขณะที่ลักษณะของข่าวที่รายงานทางโทรทัศน์มักจะเป็นข่าวที่ต้องการคัดกรองและตัดต่อก่อนนำเสนอ เช่นข่าวบันเทิง ซึ่งเหมาะกับการตัดต่อและรวบรวมเพื่อนำมาออกอากาศภายหลังมากกว่า

ประเด็นสำคัญหรือเปล่า ถ้าเป็นประเด็นร้อนมีคนติดตามเยอะอยู่แล้ว เรื่องธรรมดาไลฟ์ไปขอดก็ธรรมดา แต่มันไม่มีต้นทุน ถ้าสะดวกก็ไลฟ์. (ยุทธพล เปลี่ยนเฟิง, บรรณาธิการข่าวอาชญากรรม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

เฟซบุ๊กไลฟ์เหมาะกับการรายงาน การนำเสนอรูปแบบใหม่ ถ้าเป็นเนื้อหาที่ต้องการความสนใจและคนอยากรู้มากก็เหมาะกับการนำเสนอรูปแบบนั้น บางทีอาจไม่ต้องเน้นความปราณีตหรือการเรียบเรียงที่ต้องสมบูรณ์แบบมากมาย ซึ่งการนำเสนอรูปแบบเดิมตัดต่อนำเสนอ ข้อดี คือความสวยงามครบถ้วนสมบูรณ์ และมีการคัดกรองที่มากกว่า ...การที่ไม่นำเฟซบุ๊กไลฟ์มาทดลองใช้ในการทำงานเพราะเนื้อหาข้อมูลรูปแบบที่เรานำเสนอไม่จำเป็นต้องใช้การไลฟ์สด เป็นการรวบรวมข้อมูลที่ละส่วน ทีละตอนเอามาประกอบกันเป็นงานมากกว่า เฟซบุ๊กไลฟ์จึงไม่อยู่ในรูปแบบการนำเสนอข่าวในรูปแบบการรายงานข่าวโຕ้ะบันเทิง. (รุ่งโรจน์ คุ้มประเสริฐ, บรรณาธิการข่าวบันเทิง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

ส่วนมุมมองของบุคลากรข่าวระดับปฏิบัติการนั้น ผู้สื่อข่าวในโຕ้ะที่มีการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ และไม่ได้ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ต่างก็รับรู้ว่าการใช้นวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวมีประโยชน์เมื่อเปรียบเทียบกับรายงานข่าวทางโทรทัศน์ โดยเห็นว่าการรายงานข่าวทางเฟซบุ๊กไลฟ์ทำให้มีคนรับรู้ข่าวสารของสถานีมากยิ่งขึ้นเพราะผู้ชมในปัจจุบันซึ่งใช้เฟซบุ๊กกันมาก ทำให้ผู้ชมสามารถ

ติดตามข่าวและทราบข่าวได้รวดเร็วกว่าที่จะรอชมข่าวทางโทรทัศน์ในแต่ละช่วง รวมถึงยังเป็นช่องทางให้ผู้ชมได้รู้จักสถานีและผู้สื่อข่าวเพิ่มมากขึ้นและช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับสถานีอีกด้วย

การใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ในการทำงานนั้นดีกว่าการทำงานแบบเดิม เพราะทุกวันนี้คนเล่นเฟชบุ๊กกันเยอะ ทำให้คนที่รอติดตามอยู่เห็นเหตุการณ์ในขณะนั้นได้เร็วกว่าที่จะมารอชมช่วงเช้าข่าว ...การใช้เฟชบุ๊กไลฟ์และการที่มีคนติดตามทำให้ทันเหตุการณ์มากกว่าคนที่ไม่ได้ใช้ เพราะข่าวในแต่ละช่วงของแต่ละช่องไม่เหมือนกัน อาจไม่ได้เข้าข่าวตอนนั้น ถ้าเรามีการไลฟ์ คนที่อยู่ในสังคมออนไลน์ ได้เห็นเหตุการณ์แล้วมาแชร์กันทำให้คนดูทันเหตุการณ์มากกว่า. (ลิปิการ์ ชูกลม, ผู้สื่อข่าวกีฬา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

ไม่ได้บอกว่ามันดีกว่านะ มันดีคนละแบบ แต่ว่าเมื่อก่อนไม่มีเฟชบุ๊กไลฟ์ ทุกคนก็จะมีช่องทางการสื่อสารช่องทางเดียวที่ติดตามข่าวสารของเราได้คือทางทีวี หน้าจอสปริงนิวส์ ทวิตเตอร์ อินสตาแกรมของผู้สื่อข่าว แค่นั้นก็จบไป แต่ข้อดีก็จะสามารถเห็นข้อมูลผลงานที่เราคัดกรอง แต่งเติม และมีความละเอียดเรียบร้อยแล้ว แต่ปัจจุบันมีเฟชบุ๊กไลฟ์ เพิ่มช่องทางให้คนรู้จักมากขึ้น ให้ช่องดูมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น . (จิรนนท์ พรหมมาตร์, ผู้สื่อข่าวบันเทิง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤษภาคม 2560)

นอกจากนี้ บุคลากรข่าวระดับปฏิบัติการในโต๊ะที่ไม่ได้ใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ยังเห็นประโยชน์ของการรายงานข่าวทางเฟชบุ๊กไลฟ์ว่าสามารถสร้างอารมณ์ร่วมกับผู้ชม ผู้ชมสามารถสื่อสารแบบมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รายงานข่าวได้ รวมถึงเป็นการเชื่อมโยงให้ผู้ชมไลฟ์ทางออนไลน์สู่การติดตามข้อมูลเพิ่มเติมทางโทรทัศน์ด้วย

เฟชบุ๊ก ไลฟ์จะมีการแสดงความคิดเห็น เห็นว่ามีผู้ชมกี่คน นับได้ เราสามารถคุยกับผู้ชมได้ แต่ทุกคนอาจจะคิดว่าถ้าดูเฟชบุ๊กไลฟ์ทุกคนจะไม่ดูทีวีหรือไม่ จริงๆ ไม่ใช่ เพราะถ้าอยากรู้ข้อมูลมากกว่านั้นก็ต้องติดตามฟังจากผู้ประกาศข่าว พิธีกร ซึ่งจะมาพูดเพิ่มเติมในทีวี ผู้ชมก็สามารถรับรู้ความเคลื่อนไหวไปเรื่อยๆ. จิรนนท์ พรหมมาตร์, ผู้สื่อข่าวบันเทิง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤษภาคม 2560)

มันไม่เหมือนกัน เทปเป็นการประมวล สรุปเหตุการณ์ทั้งวันให้เข้าใจง่าย ภายใน 3 นาที ไม่ต้องเอาน้ำ นำเสนอเนื้อลื่นๆ แต่คนดูจะไม่ได้ฟัง อารมณ์สดๆ เหมือนในเฟชบุ๊กไลฟ์ เพราะคนดูจะมีอารมณ์ร่วม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สงสัยก็ถามได้ เทปมันคือการสื่อสารช่องทางเดียว.(กมลวรรณ โกวิทองสา, ผู้สื่อข่าวท้องถิ่น, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤษภาคม 2560)

ส่วนข้อจำกัดของการใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวนั้น บุคลากรข่าวระดับปฏิบัติการทั้งในโต๊ะที่ใช้และไม่ใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ก็สะท้อนให้เห็นข้อจำกัดเกี่ยวกับผู้สื่อข่าวที่รายงาน โดยใช้

เฟซบุ๊กไลฟ์ว่าผู้สื่อข่าวในสนามจำเป็นต้องทำงานหลายด้านทำให้มีเวลาจำกัดในการเตรียมตัวไลฟ์ และจำเป็นต้องมีทักษะมากกว่ารายงานทางโทรทัศน์ปกติ ไมเช่นนั้นจะไม่สามารถรายงานข่าวทางเฟซบุ๊กไลฟ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ดีกว่าการทำงานข่าวในรูปแบบเดิมๆ แต่ในบางครั้งก็ไม่สามารถที่จะไลฟ์ได้ เพราะผู้สื่อข่าวต้องเตรียมตัวเพื่อรายงานข่าวด้วย บางครั้งจะไม่ทัน ไม่สามารถทำได้.

(กณิศนันท์ ทองชื่น, ผู้สื่อข่าวอาชญากรรม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

การทำงานข่าวในรูปแบบเดิมๆ ได้เรื่องของคุณภาพของภาพที่ ดีกว่า แต่แลกมากับต้นทุนค่าใช้จ่าย ต้นทุนการดำเนินงานสูงกว่า เพราะมีค่ากล้อง ค่าพนักงานที่ออกไปถ่ายด้วย แต่ในเรื่องภาพดีกว่า อาจจะล่าช้า ไปบ้างแต่มันมีแง่ดีตรงที่ว่ามันไม่ต้องมีทักษะที่หลากหลายขนาด [การไลฟ์] นั้น ทำให้มีสมาธิจดจ่อกับสิ่งที่แหล่งข่าวพูด.(ชยารมย์ ศิวะกุล, ผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 พฤษภาคม 2560)

กล่าวโดยสรุปคือ คุณลักษณะด้านประโยชน์เชิงเปรียบเทียบของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ที่บุคลากรข่าวระดับกลยุทธ์และระดับปฏิบัติการของสปริงนิวส์มีการรับรู้ที่คล้ายคลึงกัน คือ นวัตกรรมเฟซบุ๊ก ไลฟ์ช่วยให้การรายงานข่าวรวดเร็ว สด ทันเหตุการณ์และสามารถสื่อสารแบบมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ชมได้มากกว่าการรายงานข่าวทางโทรทัศน์ปกติ และรับรู้ข้อจำกัดของการใช้นวัตกรรมเฟซบุ๊ก ไลฟ์ประการสำคัญคือ การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวให้มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยผู้สื่อข่าวที่มีทักษะการรายงานข่าวอย่างมากและมีเวลาในการเตรียมตัวเป็นอย่างดี

เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้คุณลักษณะด้านประโยชน์เชิงเปรียบเทียบของนวัตกรรมเฟซบุ๊ก ไลฟ์ระหว่างโตะที่ใช้เฟซบุ๊ก ไลฟ์กับโตะที่ไม่ใช้เฟซบุ๊ก ไลฟ์ พบว่า เฟซบุ๊ก ไลฟ์เหมาะกับการใช้ในการรายงานข่าว เหตุการณ์ทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์ที่อยู่ในความสนใจของคนจำนวนมาก หรือประเด็นร้อน แต่ไม่เหมาะกับการรายงานข่าวบางประเภทที่ต้องการการคัดกรอง การเรียบเรียงประเด็น การตัดต่อก่อนนำเสนอ นอกจากนี้ การใช้เฟซบุ๊ก ไลฟ์ในการรายงานข่าวยังมีประโยชน์ในการขยายช่องทางให้ผู้ชมเข้าถึงเนื้อหา ทำให้คนรู้จักสถานีและผู้สื่อข่าวมากขึ้น รวมถึงรับรู้ข้อจำกัดที่คล้ายคลึงกันว่า การใช้เฟซบุ๊ก ไลฟ์ในการรายงานข่าวอาจได้สาระสำคัญไม่ครบถ้วน และอาจคุมสถานการณ์ไม่ได้

ส่วนประเด็นที่รับรู้แตกต่างกัน พบว่า กลุ่มบุคลากรข่าวระดับกลยุทธ์เห็นว่า การใช้ นวัตกรรมเฟซบุ๊ก ไลฟ์ในการรายงานข่าวนั้นไม่มีต้นทุนและคุ้มค่าเพราะมีคนดูคนแชร์จำนวนมากแต่หากใช้เฟซบุ๊ก ไลฟ์ในการรายงานข่าวบ่อยก็อาจทำลายความน่าเชื่อถือขององค์กร เพราะผู้ชมอาจเข้าใจว่าสถานีไม่ลงทุนอะไรเลย

4.1.2 คุณลักษณะที่เข้ากันได้ของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์

เมื่อศึกษาคุณลักษณะที่เข้ากันได้ของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการติดตามข่าวสารว่าสอดคล้องกับความจำเป็น ค่านิยม ลักษณะของการรายงานข่าวในระบบโทรทัศน์ดิจิทัล พบว่าบุคลากรข่าวระดับกลยุทธ์ทั้งผู้บริหาร และบรรณาธิการโต๊ะที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ มีการรับรู้คุณลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกันว่าเมื่อนำนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์นั้นมาใช้เข้ากันได้กับรูปแบบการทำงานเดิมในระบบโทรทัศน์ดิจิทัลเพราะเป็นการผสมผสานการทำงานกับสื่อในรูปแบบเดิมๆ ช่วยทำให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายทั้งที่ดูโทรทัศน์ และออนไลน์ อีกทั้งยังสอดคล้องกับค่านิยมของการเปิดรับสื่อของคนในยุคปัจจุบัน เนื่องจากปัจจุบันคนดูทีวีน้อยลงหันมาใช้สื่อสังคมออนไลน์เพิ่มมากขึ้น การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์จึงมีผลดีต่อการใช้รายงานข่าว เพราะมีความสะดวกทำให้ผู้ชมสามารถติดตามการรายงานข่าวได้หลากหลายช่องทาง เพราะตอนนี้แทบทุกวัยที่โทรศัพท์ที่สามารถเล่นโซเชียลมีเดียได้

เข้ากันได้ เหมือนการเติมเต็มซึ่งกันและกัน การสื่อสารข่าวแบบเดิมยังไม่ตาย แต่รอแค่ การสื่อสารข่าวแบบใหม่มาช่วย. (ประกิต ชมพุกำ, ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายนิเวศ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 พฤษภาคม 2560)

ต้องคู่กันนะ เพราะจะทำทีวี่อย่างเดียวโดยไม่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ ไม่อิงเครื่องมืออื่นไม่ได้ เพราะคนไม่ได้ดูทีวีก็มี ดูผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์ก็มี...แล้วสำนักข่าวจะยังงั้น ต้องทำไปด้วยกัน แยกกันไม่ได้ ถ้าไม่ทำแบบสื่อสังคมออนไลน์ก็ไม่เข้าถึงคนดูอีกกลุ่มที่วันๆ อยู่กับเฟซบุ๊ก ไม่ได้ดูทีวี เช่น ข่าวการเลือกตั้งมีข้อมูลแน่นมีตัดต่อ ปล่อยเสียงทางการตามรูปแบบการทำข่าว ตามหลักการของมันก็ออกทีวี แต่พอมาลงเฟซบุ๊กไลฟ์ก็จะได้อีกแนวหนึ่ง เหมือนคนดูทีวีไม่ได้ดูเฟซบุ๊ก คนดูเฟซบุ๊ก ไม่ได้ดูทีวี เราต้องทำให้ตอบโจทย์คนดูทั้งสองกลุ่ม. (ฉันทชนก จงยศยิ่ง, บรรณาธิการข่าวต่างประเทศ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 พฤษภาคม 2560)

ช่วงที่ไม่มีโลกออนไลน์คนก็จะดูแต่หน้าจอทีวี ปัจจุบันทำให้ผู้คนมีทางเลือกในการรับสื่อสารข่าว รู้ข่าวได้เยอะขึ้น คนดูทีวีน้อยลง ดูในโทรศัพท์มือถือก็มากขึ้น ถ้าใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ก็เป็นเรื่องดีของสถานี. (ศุลย์ หอมสุคนธ์, บรรณาธิการข่าวกีฬา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

อย่างไรก็ดีบรรณาธิการโต๊ะที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ก็รับรู้ข้อจำกัดในคุณลักษณะนี้ด้วยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ไม่ได้เข้ากันได้กับการทำงานในระบบโทรทัศน์ แต่กลับเป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้นของบุคลากรข่าวมากกว่า

เอาจริงๆ ทุกบริษัทต้องทำทีวีเป็นหลัก เติมรูปแบบอยู่แล้ว แต่มีโจทย์เพิ่มมาต้องทำออนไลน์ ด้วยนะ ช่วยกันทำวิทยุด้วยนะ ทำเฟซบุ๊กด้วยนะ ซึ่งขั้นตอนหลักๆ เราก็ต้องทำอยู่แล้ว

มันเป็นสิ่งที่เพิ่มภาระ แต่ต้องทำ.(ชั้นยศชนก จงยศยิ่ง, บรรณาธิการข่าวต่างประเทศ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 พฤษภาคม 2560)

ส่วนบุคลากรข่าวระดับปฏิบัติการนั้น ไม่ว่าจะอยู่ในโต๊ะที่มีการใช้เฟชบุ๊กไลฟ์และไม่ได้ใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ต่างก็รับรู้คุณลักษณะที่เข้ากันได้ของนวัตกรรมเฟชบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว ในหลายด้าน โดยเห็นว่า การรายงานข่าวทางเฟชบุ๊กไลฟ์สอดคล้องกับค่านิยมของผู้ชมในปัจจุบันซึ่งใช้เฟชบุ๊กกันมาก และส่วนใหญ่ใช้ผ่านสมาร์ทโฟน เพราะผู้ชมในยุคปัจจุบันก็มีความทันสมัย ใช้เทคโนโลยีเพื่อติดตามข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทำให้ผู้ชมสามารถติดตามข่าวและทราบข่าวได้รวดเร็วในเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นขณะนั้น และทำให้ข่าวมีความน่าสนใจมากขึ้น

การใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ในการทำงานนั้นสอดคล้องกับค่านิยม มีความทันสมัย เข้ากันได้กับการสื่อสารข่าวแบบเดิมทำให้ข่าวมีความน่าสนใจขึ้น. (กณิศนันท์ ทองชื่น, ผู้สื่อข่าวอาชญากรรม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

ช่วยให้ข่าวในรูปแบบเดิมๆ มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น มีความสดมากขึ้น.(ลิปิการ์ ชุกมล, ผู้สื่อข่าวกีฬา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

สอดคล้องมาก เพราะทุกวันนี้บางคนแทบจะไม่มีทีวีอยู่ที่ห้องเลยด้วย จะดูทีวี อาจดูจากโปรแกรมที่วิวออนไลน์ ก็ดูจากมือถือได้ มีความสะดวกสบายมาก ทุกอย่างจบในสมาร์ทโฟนเพียงเครื่องเดียว. (จิรนนท์ พรหมมาตร์, ผู้สื่อข่าวบันเทิง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤษภาคม 2560)

อย่างไรก็ดี บุคลากรข่าวระดับปฏิบัติการในโต๊ะที่ไม่ใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ก็สะท้อนให้เห็นว่า การใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวอาจเข้ากันไม่ได้กับการทำงานแบบโทรทัศน์ทั้งหมด โดยการนำเฟชบุ๊กไลฟ์จะใช้กับข่าวใหญ่เท่านั้นแต่หากเป็นข่าวธรรมดา ผู้รายงานข่าวต้องใช้สมาธิในการฟังจดจำข้อมูล จับประเด็น เพื่อมานำเสนอในแบบเจาะลึกและเข้มข้นทางโทรทัศน์

เข้ากันได้ระดับหนึ่ง เพราะเฟชบุ๊กไลฟ์ควรจะนำเสนอเฉพาะข่าวที่มีผลกระทบ ข่าวใหญ่ๆ เท่านั้น ถ้าข่าวธรรมดาให้นักข่าวมีสมาธิ ตั้งใจฟัง จับประเด็นเพื่อซักถามแหล่งข่าว เอาประเด็นที่เจาะลึก เอาความเข้มข้นมานำเสนอมากกว่า. (ชยารมย์ ศิวะกุล, ผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 พฤษภาคม 2560)

กล่าวโดยสรุปคือ คุณลักษณะที่เข้ากันได้ของนวัตกรรมเฟชบุ๊กไลฟ์ที่บุคลากรข่าวระดับกลยุทธ์และระดับปฏิบัติการของสปริงนิวส์ ทั้งโต๊ะที่ใช้และไม่ใช้เฟชบุ๊กไลฟ์มีการรับรู้ที่คล้ายคลึงกัน คือ นวัตกรรมเฟชบุ๊กไลฟ์สามารถนำมาปรับใช้ร่วมกันได้กับการรายงานข่าวทางระบบโทรทัศน์ดิจิทัล ช่วยให้การทำงานต่างๆ ง่ายขึ้น น่าสนใจขึ้น และช่วยให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายบน

แพลตฟอร์มโทรทัศน์และออนไลน์ รวมถึงสอดคล้องกับค่านิยมการใช้สื่อของคนปัจจุบันที่รับชมทางออนไลน์มากขึ้น

ส่วนข้อจำกัดของการใช้นวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ประการสำคัญที่บรรณาธิการข่าวโต๊ะที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์รับรู้คือ การรายงานข่าวทางเฟซบุ๊กไลฟ์เป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้นของบุคลากรข่าวที่ต้องรายงานทั้งทางโทรทัศน์และทางออนไลน์ ส่วนกลุ่มผู้สื่อข่าวในโต๊ะที่ไม่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์นั้น รับรู้ข้อจำกัดว่า การใช้นวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์นั้นมาเสริมการรายงานข่าวทางโทรทัศน์ได้แต่ไม่ทั้งหมด เพราะอาจจะแค่เฉพาะการรายงานข่าวใหญ่ๆ เท่านั้น ไม่ใช่รายงานข่าวเจาะลึก

4.1.3 คุณลักษณะความยุ่งยากซับซ้อนของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์

เมื่อศึกษาคุณลักษณะความยุ่งยากซับซ้อนของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ ในมุมมองของบุคลากรข่าวระดับกลยุทธ์กลุ่มบรรณาธิการที่ใช้และไม่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์นั้น มีการรับรู้ที่คล้ายกันว่าการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ไม่มีความยุ่งยาก ในเรื่องของการใช้งานเพราะใช้ในชีวิตประจำวันกันเป็นปกติอยู่แล้ว แต่ทั้งนี้อาจต้องอยู่ที่ความสะดวกที่จะใช้งานด้วย อยู่ที่เนื้อหาของงาน รูปแบบที่จะนำเสนอมากกว่า

ไม่นะ บางทีไม่ต้องใช้การนำเสนอ บางทีใช้ในชีวิตประจำวันก็ไลฟ์ให้เพื่อนดูอยู่แล้วที่เราอยู่ไหน ทำอะไร กับใคร ก็ถือว่าเป็นกระแส ไม่ได้ว่ามีความยุ่งยาก อยู่ที่เนื้อหาของงาน รูปแบบที่จะนำเสนอมากกว่า ถ้าเอากลับมาใช้ในงานข่าว. (รุ่งโรจน์ ลွ้ยประเสริฐ, บรรณาธิการข่าวบันเทิง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

ไม่ซับซ้อนมาก แต่ผู้ทำงานที่เกี่ยวข้องกับข่าวต้องสามารถรับแรงกดดันได้เพราะเฟซบุ๊กไลฟ์ต้องตอบด้วย ฟังด้วย ถ้าบริษัทต้องการความด่วน ให้โทรเข้ามาต้องจำให้ได้และต้องรู้ว่าเค้าตอบโต๊ะอะไรมา ผู้สื่อข่าวต้องมีทักษะที่หลากหลายในการจดจำ และตอบได้. (นภา สรประสิทธิ์, บรรณาธิการข่าวเศรษฐกิจ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 พฤษภาคม 2560)

แต่บรรณาธิการกลุ่มที่ใช้นวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์อยู่ก็เห็นข้อเสียของเฟซบุ๊กไลฟ์เช่นกันว่า หากคนที่ไม่ถนัดในเรื่องของเทคโนโลยีใช้เทคโนโลยีไม่ค่อยคล่อง ก็อาจจะยุ่งยากในการทำงานบ้าง ทำให้เกิดปัญหาและผลกระทบในการทำงานที่ต้องทำงานที่เป็นขั้นตอนที่ต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว

ถ้าคนใช้เทคโนโลยีไม่เป็น อาจมีปัญหานักข่าวผู้อาวุโส แต่ถ้าได้เรียนรู้และทำไม่ยาก. (ตุลย์ หอมสุคนธ์, บรรณาธิการข่าวกีฬา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์มีความสะดวก แต่เนื่องจากนักข่าวต้องสัมภาษณ์ จดข่าว ถามประเด็น โอกาสเฟซบุ๊กไลฟ์ ตอนนั้นอาจจะติดขัด ช่วงภาพต้องอยู่กับกล้องหลัก ผู้สื่อข่าวต้องติดตามถามประเด็น จี้ถาม บางที บก.ก็ตั้งคำถามไป ต้องมีความสะดวกจริงๆ ทีมหนึ่งมีสามคนอยู่แล้ว ช่วงภาพ ผู้สื่อข่าว ผู้ช่วย ดังนั้นผู้ช่วยอาจต้องทำหน้าที่เฟซบุ๊กไลฟ์ เพราะเป็นตัวย่อย

แต่ผู้สื่อข่าวทำไม่ได้เพราะมือหนึ่งต้องจดข่าว มือหนึ่งถือกล้องดังนั้นมันเลยมีข้อจำกัด... เพราะบางช่วงทางสถานีขอให้มีการแจ้งข่าวช่วงสั้นๆ โทรเข้ามาก่อนช่วงข่าวก็ต้องทำ จะให้มาเฟชบุ๊กไลฟ์ก็ติดขัดบางทีเพราะต้องใช้โทรศัพท์โทรเข้ามาด้วย และหน้างานอาจจะยุ่ง. (ยุทธพล เปลี่ยนเฟิง, บรรณาธิการข่าวอาชญากรรม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

ส่วนบุคคลกรข่าวระดับปฏิบัติการนั้น รับรู้คุณลักษณะความยุ่งยากซับซ้อนของนวัตกรรมเฟชบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวว่า เทคนิคการรายงานข่าวทางเฟชบุ๊กไลฟ์ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน หากมีการศึกษาเพิ่มเติม เพราะแต่ละแห่งจะมีการนำเสนอในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปในการรายงานสถานการณ์ข่าวให้ผู้ชมรับฟัง แต่ประเด็นสำคัญคือ การหารูปแบบที่โดดเด่นในการทำเฟชบุ๊กไลฟ์ของตัวเอง ให้ชัดเจนก่อน และก่อนที่จะไลฟ์เฟชบุ๊กควรมีเวลาเตรียมตัว เตรียมข้อมูลว่าจะนำเสนออะไรแก่ผู้ชม รวมถึง การใช้เทคโนโลยีนั้น ไม่ยุ่งยาก หากมีผู้ช่วยถืออุปกรณ์

การใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ซับซ้อนไหม ถ้าตัวเทคโนโลยีไม่ซับซ้อนนะ แต่ตัวอุปกรณ์ และเทคโนโลยีต้องมีการศึกษาเพิ่มเติม ซึ่งแล้วแต่บุคคลด้วย เช่น การรายงานของช่อง 9 ของโต๊ะต่างประเทศการใช้เฟชบุ๊กไลฟ์จะมีซอฟต์แวร์ที่ทำให้เห็นหน้าคนสรุปข่าว และเห็นภาพเหตุการณ์ด้วย ตัวนี้เป็นวิธีนำเสนอของช่อง 9 ในส่วนนี้ใครอยากทำยังไงต้องหารูปแบบการทำเฟชบุ๊กไลฟ์ของตัวเองให้เจอก่อน แต่โต๊ะต่างประเทศของเราเรานั้นรายงานสถานการณ์ให้ผู้ชมเห็นจริงๆ ไม่ใช่นั่งเล่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นไปแล้ว... ก่อนใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ควรมีเวลาสัก 5 นาที เตรียมในเรื่องของเทคนิคเตรียมข้อมูล แล้วถ่วงกรองภาพว่าเราจะนำเสนออะไรแก่ผู้ชม เหมือนการทำข่าว การทำสตูปีหนึ่งไม่ใช่ว่าสัมภาษณ์ เอาภาพชัดใส่ ลงเสียงแล้วจบ ต้องมีการไล่เรียงลำดับเรื่องราวด้วย การใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ก็เหมือนกัน ถึงแม้คุณจะสามารถยกโทรศัพท์มือถือขึ้นแล้วสามารถกดเฟชบุ๊กไลฟ์ได้เลย แต่คิดว่ามันต้องมีการไล่รายละเอียดวางเนื้อหาเรื่องราวที่จะมานำเสนอด้วย. (ทศพล ชัยสัมฤทธิ์ผล, ผู้สื่อข่าวต่างประเทศ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

การใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ไม่ยุ่งยาก แต่ถ้ามีคนถือเครื่องให้ได้จะดีมาก แต่บางครั้งที่เป็นคดีใหญ่ๆ อาจจะไลฟ์ทุกคดี แต่ต้องรายงานสดด้วย จึงไม่ทันจริงๆ. (กนิสนันท์ ทองชื่น, ผู้สื่อข่าวอาชญากรรม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

สำหรับบุคลากรข่าวระดับปฏิบัติการในโต๊ะที่ไม่ได้ใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ก็เห็นว่าการใช้เทคโนโลยีรายงานข่าวทางเฟชบุ๊กไลฟ์ก็ไม่มีมีความยุ่งยากซับซ้อน แต่จะมีความเสี่ยงในการรายงานข่าว เพราะเป็นข้อมูลที่ไม่ได้ผ่านการคัดกรอง

ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ไม่ว่าจะเป็นคนดูหรือคนถ่ายเองทุกอย่างมันง่ายไปหมด เพราะแค่มี อินเทอร์เน็ต สมาร์ทโฟน หรือมีกล้องคุณภาพสูง ก็สามารถเป็นผู้สื่อข่าวช่างภาพได้โดย ปริญญา แต่มีความสัมพันธ์ ในเมื่อการถ่ายภาพได้ทุกอย่าง ก็ต้องอยู่ที่การคัดกรองว่า ข้อมูลนั้นเป็นภัยต่อตัวเองหรือผู้รับชมหรือไม่ เพราะบางทีการไลฟ์ตัวเองก็อาจมีคนติดตาม จับจุดที่เราอยู่ได้หรือเป็นอันตรายต่อเราได้. (จิรนนท์ พรหมมาตร, ผู้สื่อข่าวบันเทิง, การ สื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤษภาคม 2560)

ไม่ยาก เพราะปกติก็ใช้ส่วนตัวอยู่แล้ว แต่นักข่าวรุ่นเก่าที่ยังไม่เปิดรับเทคโนโลยีขนาดนั้น ไม่มีใครสอนหรือไม่ได้เรียนรู้ขั้นตอนการไลฟ์ว่าต้องทำอะไร อาจไม่สะดวกที่จะทำ. (ชยา รมย์ ศิวะกุล, ผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 พฤษภาคม 2560)

กล่าวโดยสรุปคือ คุณลักษณะด้านความยุ่งยากซับซ้อนของนวัตกรรมเฟชบุ๊กไลฟ์นั้น บุคลากรข่าวระดับกลยุทธ์และระดับปฏิบัติการของสปริงนิวส์ทั้งโต๊ะที่ใช้และไม่ใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ มีการรับรู้ที่คล้ายคลึงกันว่านวัตกรรมเฟชบุ๊กไลฟ์ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนในตัวเทคโนโลยี หากมีการศึกษาเพิ่มเติมและมีผู้ช่วยถืออุปกรณ์เมื่ออยู่บนสนามข่าว แต่การใช้นวัตกรรมเฟชบุ๊กไลฟ์ยังมีความ ยากบางประการ ได้แก่ รูปแบบการนำเสนอของผู้สื่อข่าวที่ต้องมีความน่าสนใจ เป็นลำดับชัดเจน รวมถึงแรงกดดันของผู้สื่อข่าวที่ต้องทำหลายอย่างในเวลาเดียวกันระหว่างไลฟ์

4.1.4 คุณลักษณะสามารถทดลองใช้ได้ของนวัตกรรมเฟชบุ๊กไลฟ์

เมื่อศึกษาคุณลักษณะสามารถทดลองใช้ได้ของนวัตกรรมเฟชบุ๊กไลฟ์ บุคลากรข่าวระดับ กลยุทธ์กลุ่มบรรณาธิการ โต๊ะที่ใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ รับรู้ว่าเมื่อผู้บริหารมีนโยบายให้นำนวัตกรรม เฟชบุ๊กไลฟ์มาใช้ในการรายงานข่าวนั้น หากการรายงานนั้นมีข้อผิดพลาด ทำให้องค์กรเสื่อมเสีย อาจ มีมาตรการลงโทษผู้สื่อข่าวที่ใช้เฟชบุ๊กไลฟ์

ในการรายงานหากมีข้อผิดพลาดจะเป็นผลเสียต่อองค์กร และทำให้ผู้รายงานมีความผิด และ โดนลงโทษได้ การใช้จึงต้องมีความชำนาญ และระมัดระวังมากขึ้น. (ชั้นยศชนก จงยศยิ่ง, บรรณาธิการข่าวต่างประเทศ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 พฤษภาคม 2560)

เช่นเดียวกับ บุคลากรข่าวระดับปฏิบัติการ โต๊ะที่ใช้เฟชบุ๊กไลฟ์รับรู้คุณลักษณะ สามารถทดลองใช้ได้ของนวัตกรรมเฟชบุ๊กไลฟ์ว่ามีความเสี่ยงที่จะเกิดข้อผิดพลาด และอาจผิด กฎหมายหรือส่งผลเสียต่อองค์กรและตนเอง จึงทำให้บุคลากรข่าวใช้วิธีการเตรียมและพูดตามบทที่ เตรียมไปในการรายงานทางเฟชบุ๊กไลฟ์ และไม่อ่านหรือตอบคอมเมนต์จากผู้ชม เพื่อป้องกันความ ผิดพลาดในการสื่อสารที่อาจเกิดขึ้นระหว่างไลฟ์ได้

มันเป็นเฟซบุ๊กของทางช่อง ควรต้องระมัดระวังมากขึ้น เพราะไม่แน่ว่าหากเราทำอะไรที่ไม่เหมาะสมมันก็ผิดกฎหมายได้. (ทศพล ชัยสัมฤทธิ์ผล, ผู้สื่อข่าวต่างประเทศ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

การไลฟ์อาจทำให้เกิดข้อผิดพลาด เพราะหากไลฟ์แล้วมีความคิดเห็นของผู้ชมมาถามเราอาจตอบผิดพลาด มีความเสี่ยง จึงหลีกเลี่ยง พุดตามสคริปต์ที่มีไป. (ลิขิการ์ ชุมมล, ผู้สื่อข่าวกีฬา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

ส่วนบุคคลการข่าวระดับปฏิบัติโต๊ะไม่ได้ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ก็รับรู้ถึงความเสี่ยงในการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวเช่นกัน เนื่องจาก ผู้สื่อข่าวอาจขาดสมาธิในการฟังแหล่งข่าว อาจสื่อสารผิดพลาดได้

การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ทำให้สมาธิในการที่จะฟังแหล่งข่าวพลุดลง ทำให้บางครั้งมีการสื่อสารที่ผิดพลาด อาจเป็นผลเสียต่อสถานีได้. (ชยารมย์ สีวะกุล, ผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 พฤษภาคม 2560)

กล่าวโดยสรุปคือ คุณลักษณะสามารถทดลองใช้ได้ของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์นั้น บุคลากรข่าวระดับกลยุทธ์และระดับปฏิบัติการของสปริงนิวส์ทั้งโต๊ะที่ใช้และไม่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ มีการรับรู้ที่คล้ายคลึงกันว่าการรายงานข่าวทางเฟซบุ๊กไลฟ์นั้น ทางสถานีฯ ไม่ได้มีนโยบายให้มีการทดลองใช้ก่อน เพราะหากการรายงานข่าวทางเฟซบุ๊กไลฟ์แล้วเกิดการสื่อสารที่ผิดพลาด เกิดผลเสียตามมา และทำให้สถานีเสียหาย อาจมีมาตรการลงโทษผู้สื่อข่าวจากทางสถานี นอกจากนี้ ผู้สื่อข่าวที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจึงหลีกเลี่ยงการอ่านและตอบคอมเมนต์จากผู้ชม และรายงานข่าวตามบทข่าวที่เตรียมไว้ล่วงหน้า แต่ผู้สื่อข่าวในโต๊ะที่ไม่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ก็เห็นว่ามีความเสี่ยงในการใช้ เพราะผู้สื่อข่าวอาจขาดสมาธิในการรายงานข่าวทางเฟซบุ๊กไลฟ์ได้

4.1.5 คุณลักษณะสามารถสังเกตได้ของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์

เมื่อศึกษาคุณลักษณะสามารถสังเกตได้ของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ ในมุมมองของบุคลากรข่าวระดับกลยุทธ์กลุ่มบรรณาธิการ และผู้สื่อข่าวรับรู้ถึงผลลัพธ์อันเป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นภายหลังการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว ที่สำคัญคือเมื่อใช้แล้วจำนวนคนที่เข้ามาดูเนื้อหาข่าวอื่นๆ ในเพจของช่องเพิ่มมากขึ้น และการไลฟ์ยังดึงดูดให้ผู้ติดตามของเฟซบุ๊กเพจ กลับเข้ามาเยี่ยมเพจมากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับผู้สื่อข่าวที่เห็นว่า การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์รายงานข่าว ช่วยดึงดูดคนให้เข้ามาสนใจเนื้อหาอื่นๆ ที่เผยแพร่ในเพจอีกทั้งยังช่วยให้เกิดการรับรู้แบรนด์ของสปริงนิวส์เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในรายงานข่าว ทำให้ผู้สื่อข่าวและทีมงานสังเกตเห็นผลตอบรับจากผู้ชมได้ทันทีจากยอดรับชม (View) รวมถึงการกดไลค์คอมเมนต์และแชร์ด้วย

การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์นั้น ทำให้เราเห็นว่ามีคนติดตามเรามากน้อยแค่ไหน และยังต่อเนื่องในการไปติดตามเราทางช่องทางอื่นๆ อีกด้วย. (ยุทธพล เปลี้นเพ็ง, บรรณาธิการข่าวอาชญากรรม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

การนำเฟซบุ๊กไลฟ์มาใช้นั้น สามารถทำให้ผู้บริโภคหลายคนได้ ว่าคนที่ดูเราในเฟซบุ๊กไลฟ์ มีผลตอบรับกลับมา. (กมลวรรณ โกวิทองศา, ผู้สื่อข่าวท้องถิ่น, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤษภาคม 2560)

พอเราไลฟ์เสร็จแล้วคนที่เพิ่งดูจบไป ส่วนใหญ่แล้วก็กดเข้ามาดูในเว็บไซต์ของช่องนะ ดูว่ามีข่าวอะไรที่น่าสนใจอีกบ้าง บางคนก็ติดตามเป็นแฟนเพจด้วยเลย เพราะทำให้เวลาที่มีข่าวอะไรจะได้รู้ก่อน. (ทศพล ชัยสัมฤทธิ์ผล, ผู้สื่อข่าวต่างประเทศ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

กล่าวโดยสรุปคือ การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวนั้น บุคลากรข่าวระดับกลยุทธ์และระดับปฏิบัติการของสปริงนิวส์มีการรับรู้ที่คล้ายคลึงกันว่า วัตกรรมการเฟซบุ๊กไลฟ์ช่วยให้รู้ผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ได้อย่างชัดเจนหลังจากใช้ กล่าวคือ สามารถสังเกตเห็นผลตอบรับจากผู้ชมได้ทันทีจากยอดรับชม (View) รวมถึงการกดไลค์คอมเมนต์และแชร์ด้วย รวมถึงเมื่อใช้แล้วจำนวนคนที่เข้ามาดูเนื้อหาข่าวอื่นๆ ในเพจของช่องเพิ่มมากขึ้นด้วย

4.2 การรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์ในโต๊ะที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว

การรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์จากมุมมองของโต๊ะข่าวที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ในมุมมองของโต๊ะข่าวที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ เห็นว่า บุคลากรข่าวของสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์ที่ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวส่วนใหญ่จะมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

4.2.1 การมีบุคลิกภาพที่กล้าแสดงออกและกระตือรือร้นเสมอ

คุณลักษณะของผู้สื่อข่าวที่ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ได้ง่ายจะต้องเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน พร้อมเปิดรับสิ่งใหม่ๆ และปรับตัวกับการทำงานให้เร็ว รวมถึงกล้าแสดงออก มีไหวพริบ

ต้องมีความกระตือรือร้นอย่างมากเลย เพราะถ้าเราเข้ามาทำงานด้านนี้แล้วคล้ายๆ กับว่าเราต้องตื่นตัวตลอดเวลาคือต้องเป็นคนช่างสังเกต อยากรู้อยากเห็นต้องมีความกระตือรือร้น. (ธัญชนก จงยศยิ่ง, บรรณาธิการข่าวต่างประเทศ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 พฤษภาคม 2560)

ผู้สื่อข่าวต้องกล้าแสดงออกด้วยนะ จะมาเงินอายตอนทำงานนี้ไม่ได้ เพราะมันคือหน้าตาของช่อง ต้องเตรียมตัวให้ดี ที่สำคัญไหวพริบต้องดี อะไรที่พอเป็นประเด็นได้ต้องคอยสังเกต. (ลิปิการ์ ชูกลม, ผู้สื่อข่าวกีฬา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

4.2.2 การมีทักษะในการรายงานข่าวสด

คุณลักษณะของผู้สื่อข่าวที่ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ได้ง่าย จะต้องมีพื้นฐานของนักข่าวที่สำคัญคือ ต้องสามารถรายงานข่าวสดได้ เพราะเป็นหนึ่งในคุณสมบัติของนักข่าวที่จะได้รับการคัดเลือกจากองค์กรก่อนเข้าไปทำงาน แต่นักข่าวที่จะยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ได้ง่ายนั้นจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

4.2.2.1 มีความสามารถรายงานข่าวสดที่เหมาะสมกับรูปแบบข่าว

ผู้สื่อข่าวที่ได้รับมอบหมายไปรายงานสดในไลฟ์จะต้องมีความถนัดในการรายงานข่าวนั้นๆ รวมถึงมีความรู้พื้นฐานและมีการเตรียมตัวก่อนออกไปรายงานข่าว

นักข่าวต้องถนัดหรือมีความคุ้นเคยกับข่าวที่จะออกไปทำ เพราะทำให้รู้ว่าต้องนำเสนออย่างไรบ้าง มีความคุ้นเคย ถ้าไปทำข่าวที่ไม่ถนัดอาจทำได้ไม่ดี แล้วก่อนออกไปก็ต้องเตรียมข้อมูลบางส่วนไปก่อน ถ้าไปหวังเอาข้างหน้าบางที่อาจไม่ทัน. (ตุลย์ หอมสุคนธ์, บรรณาธิการข่าวกีฬา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

4.2.2.2 มีเทคนิคในการรายงานข่าวสดได้อย่างต่อเนื่องและนำติดตาม การรายงานข่าวสด

ผู้สื่อข่าวจะต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวที่รายงาน เพื่อที่จะสามารถเรียบเรียงและนำเสนอได้อย่างถูกต้อง เป็นขั้นเป็นตอน และมีการอ่านออกเสียงที่ชัดเจน ถูกต้อง ใช้คำพูดที่สุภาพ ชวนเชื่อถือ ไม่นำความรู้สึกส่วนตัวของนักข่าวมาปะปนข่าวที่นำเสนอจะต้องเสนอเฉพาะข้อเท็จจริง มีความเที่ยงธรรม สมดุล

การออกเสียงนี้สำคัญมากไม่ว่าภาษาไทยหรืออังกฤษ เพราะถ้าออกเสียงผิดบางทีความหมายก็ผิดตาม และคนดูก็จะมองว่าไม่โปรบ้าง ไม่มีการเตรียมตัวบ้าง บางทีทำให้คนดูขาดความน่าเชื่อถือเลย เวลารายงานก็ต้องใช้น้ำเสียงที่ฟังแล้วไม่ใช่ตะโกน ต้องนุ่มๆพูดเพราะ การพูดมีหางเสียงบางที่ทำให้คนดูติดตามสนใจแล้วติดตาม. (รัชชชก จงยศยิ่ง, บรรณาธิการข่าวต่างประเทศ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 พฤษภาคม 2560)

4.2.2.3 การมีประสบการณ์สูงในการรายงานข่าวสด

ผู้สื่อข่าวที่ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ได้ง่ายจะต้องเป็นคนที่มีความประสบการณ์ในการทำงานด้านรายงานข่าวสด เพราะถ้ามีประสบการณ์รวมถึงมีสมาธิและวุฒิภาวะในการออกไปรายงานข่าวนั้นๆ จะสามารถควบคุมสถานการณ์รอบข้างและสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นได้

ผู้สื่อข่าวที่มีประสบการณ์การทำงานที่นานจะค่อนข้างได้เปรียบ เพราะเหมือนเค้ารู้ว่าข่าวลักษณะไหนควรทำอย่างไร สามารถคุมสถานการณ์ได้ แรกประเด็นได้หลายประเด็น. (ทศพล ชัยสัมฤทธิ์ผล, ผู้สื่อข่าวต่างประเทศ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

นอกจากนี้ผู้สื่อข่าวที่ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ได้ง่ายจะต้องเป็นคนที่มีความสัมพันธ์อันดีกับแหล่งข่าวเพราะสามารถเข้าถึงแหล่งข่าวที่จะสัมภาษณ์ได้อย่างเป็นกันเอง

มีคอนเนกชันในการทำข่าวดีนะ เพราะการที่เราลงพื้นที่ไปแล้วมีคนรู้จักหรือมีแหล่งข่าวที่สามารถพูดคุยกัน ได้ทำให้เรามีความสนิทสนมกัน สามารถถามเรื่องต่างๆ ได้อย่างเป็นกันเอง เพราะบางที่เราออกจากพื้นที่ไปแล้ว ถ้าอยากได้ข้อมูลเพิ่มเติมก็ยังสามารถติดต่อกันได้อย่างใกล้ชิด. (กมลวรรณ โกวิทองศา, ผู้สื่อข่าวท้องถิ่น, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤษภาคม 2560)

4.2.4 การมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์หรือมีทัศนคติที่รักการเรียนรู้สิ่งใหม่

ผู้สื่อข่าวที่ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ได้ง่ายจะต้องเป็นคน que เข้าใจวิธีการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์และหากไม่ใช่คนที่เข้าใจมาก่อนก็ควรเป็นคน que รักในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อรองรับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับงานที่กำลังจะได้รับการมอบหมาย

เห็นเพื่อนในวงการข่าวอายุมากแต่ไหนก็ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ เรื่องของอายุไม่ใช่ข้อจำกัด สิ่งสำคัญอยู่ที่การศึกษาและหาวิธีพัฒนามากกว่า. (ทศพล ชัยสัมฤทธิ์ผล, ผู้สื่อข่าวต่างประเทศ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

มีส่วน บางคนมีระดับความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยีไม่เท่ากัน ว่าต้องใช้ต้องทำอะไร เลยคิดว่าถ้าทำแล้วยังยากไม่ใช่ทำแบบเดิมดีกว่า. (ชยารมย์ สีวะกุล, ผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 พฤษภาคม 2560)

กล่าวโดยสรุปคือ การรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์นั้น บุคลากรข่าวระดับกลยุทธ์และระดับปฏิบัติการของสปริงนิวส์ที่ใช้ในนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์มีการรับรู้ที่คล้ายคลึงกันว่า ผู้สื่อข่าวที่ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ได้ง่ายหากไม่ใช่คนที่เข้าใจเทคโนโลยีเฟซบุ๊กไลฟ์มาก่อนก็ควรเป็นคน que รักในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อรองรับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับงานที่กำลังจะได้รับการมอบหมาย จะต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่กล้าแสดงออกและมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ปรับตัวกับการทำงานให้เร็ว รวมถึงกล้าแสดงออก มีไหวพริบในการให้ข้อมูลและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ มีทักษะและประสบการณ์สูงในการรายงานข่าวสด (Live news reporting) รวมถึงมีความรู้พื้นฐานและมีการเตรียมตัวก่อนออกไปรายงานข่าว มีเทคนิคในการรายงานข่าวสดได้อย่างต่อเนื่องและน่าติดตาม

เนื่องจากการที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์สื่อสารไปเพื่อคั้งให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมกับตนเอง การสื่อสารสามารถทำได้ในหลายรูปแบบแล้วแต่บุคคล

บทที่ 5

สรุป และอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์กลุ่มต่าง ๆ และศึกษาการรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์จากมุมมองของโต๊ะข่าวที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับบุคลากรข่าวของสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์ ประกอบด้วย ผู้บริหาร บรรณาธิการข่าว และผู้สื่อข่าว จากโต๊ะข่าวที่ใช้และไม่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ สามารถสรุปผลการศึกษาและอภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

การรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์กลุ่มต่าง ๆ

ตารางที่ 5.1 การรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์กลุ่มกลยุทธ์ และปฏิบัติการ

คุณลักษณะ		กลยุทธ์	ปฏิบัติการ
คุณลักษณะ ประโยชน์เชิง เปรียบเทียบ ของนวัตกรรม เฟซบุ๊กไลฟ์	เหมือน	1. นวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์มีประโยชน์กว่าในการรายงานข่าวด้วยความรวดเร็ว สดทันเหตุการณ์ 2. สามารถสื่อสารกับผู้ชมทำให้ผู้ชมเหมือนได้อยู่ในเหตุการณ์จริง ณ เวลานั้น 3. ช่วยให้ผู้ชมสามารถมีปฏิสัมพันธ์สองทางกับผู้รายงานข่าว	

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

คุณลักษณะ		กลยุทธ์	ปฏิบัติการ
	แตกต่าง	1. ไม่มีต้นทุนแต่สามารถรายงานข่าวได้ตลอดเวลา	1. หากใช้เฟสบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวบ่อยก็อาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กร เพราะแสดงให้เห็นถึงการใช้เฟสบุ๊กไลฟ์ บริษัทไม่ต้องลงทุนอะไรเลย
คุณลักษณะที่เข้ากันได้ของนวัตกรรมเฟสบุ๊กไลฟ์	เหมือน	1. เป็นการผสมผสานการทำงานกับสื่อในรูปแบบเดิมๆ ช่วยทำให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายทั้งที่คูโทรทัศน์ และออนไลน์ 2. สอดคล้องกับค่านิยมของการเปิดรับสื่อของคนในยุคปัจจุบัน เนื่องจากปัจจุบันคนดูทีวีน้อยลง หันมาใช้สื่อสังคมออนไลน์เพิ่มมากขึ้น 3. มีความสะดวกทำให้ผู้ชมสามารถติดตามการรายงานข่าวได้หลากหลายช่องทาง	
	แตกต่าง	1. การสื่อสารข่าวแบบเดิมยังไม่ตาย แต่รวดเร็ว การสื่อสารข่าวแบบใหม่มาช่วย	1. เป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้นของบุคลากรข่าวมากกว่า

ตารางที่ 5.2 การรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์โตะที่ใช้และโตะที่ไม่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

คุณลักษณะ		โตะที่ใช้	โตะที่ไม่ใช้
คุณลักษณะประโยชน์เชิงเปรียบเทียบของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์	เหมือน	<p>1.ลักษณะของข่าวที่เหมาะสมกับการรายงานสดทางเฟซบุ๊กไลฟ์ คือ ข่าวที่อยู่ในความสนใจของประชาชนจำนวนมาก ณ ขณะนั้นและการรายงานเหตุการณ์ทั่วไป</p> <p>2. การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวยังมีประโยชน์ในการขยายช่องทางให้ผู้ชมเข้าถึงเนื้อหา ทำให้คนรู้จักสถานีและผู้สื่อข่าวมากขึ้น</p> <p>3. การทำงานข่าวในรูปแบบเดิม ข้อมูลที่ได้มีความถูกต้องชัดเจนครบถ้วน เป็นข้อมูลข่าวสารที่ผ่านการคัดกรองแล้ว สามารถควบคุมเนื้อหาได้ แต่การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์จะขาดคุณภาพไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้สุ่มเสี่ยงต่อการโดนฟ้องร้อง รวมถึง ในบางสถานการณ์การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวก็กลับทำให้ลดประสิทธิผลในการรายงาน ได้สาระสำคัญไม่ครบถ้วน</p> <p>4. เฟซบุ๊กไลฟ์ที่สามารถสร้างอารมณ์ร่วมกับผู้ชม ผู้ชมสามารถสื่อสารแบบมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รายงานข่าวได้</p>	
	แตกต่าง	-	-
คุณลักษณะที่เข้ากันได้ของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์	เหมือน	1. การรายงานข่าวทางเฟซบุ๊กไลฟ์สอดคล้องกับค่านิยมการใช้สื่อของคนปัจจุบันที่รับชมทางออนไลน์มากขึ้น	
	แตกต่าง	1.การรายงานข่าวทางเฟซบุ๊กไลฟ์เป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้นของบุคลากรข่าวที่ต้องรายงานทั้งทางโทรทัศน์และทางออนไลน์	1. การใช้นวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์นั้นมาเสริมการรายงานข่าวทางโทรทัศน์ได้แต่ไม่ทั้งหมด เพราะอาจจะแค่เฉพาะการรายงานข่าวใหญ่ๆ เท่านั้น ไม่ใช่รายงานข่าวเจาะลึก

ตารางที่ 5.3 การรับรู้คุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวจากมุมมองของบุคลากรสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์โต๊ะที่ใช้และโต๊ะที่ไม่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

คุณลักษณะ		โต๊ะที่ใช้	โต๊ะที่ไม่ใช้
คุณลักษณะความยุ่งยากซับซ้อนของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์	เหมือน	1. การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนในเชิงเทคโนโลยี หากได้ศึกษาเพิ่มเติมก็จะเข้าใจ	
	แตกต่าง	1. หากคนที่ไม่ถนัดในเรื่องของเทคโนโลยี ก็อาจจะยุ่งยากในการทำงานบ้าง ทำให้เกิดปัญหาและผลกระทบในการทำงานที่ต้องทำงานที่เป็นขั้นตอนที่ต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว	1. การใช้เทคโนโลยีรายงานข่าวทางเฟซบุ๊กไลฟ์ก็ไม่มี ความยุ่งยากซับซ้อน แต่จะมีความเสี่ยงในการรายงานข่าว เพราะเป็นข้อมูลที่ไม่ได้ผ่านการคัดกรอง
คุณลักษณะสามารถทดลองใช้ได้ของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์	เหมือน	1. การรายงานข่าวทางเฟซบุ๊กไลฟ์นั้น ทางสถานีฯ ไม่ได้มีนโยบายให้มีการทดลองใช้ก่อน เพราะหากเกิดการสื่อสารที่ผิดพลาด เกิดผลเสียตามมา และทำให้สถานีเสียหาย อาจมีมาตรการลงโทษผู้สื่อข่าวจากทางสถานี	
	แตกต่าง	1. หากการรายงานผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์มีข้อผิดพลาด จะทำให้องค์กรเสื่อมเสีย อาจมีมาตรการลงโทษผู้สื่อข่าว 2. ในการรายงานข่าวจึงหลีกเลี่ยงการอ่านและตอบคอมเมนต์จากผู้ชม และรายงานข่าวตามบทข่าวที่เตรียมไว้ล่วงหน้า	1. รับรู้ถึงความเสี่ยงในการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวเช่นกัน เนื่องจาก ผู้สื่อข่าวอาจขาดสมาธิในการฟังแหล่งข่าว อาจสื่อสารผิดพลาดได้
คุณลักษณะสามารถสังเกตได้ของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์	เหมือน	1. เมื่อใช้เฟซบุ๊กไลฟ์แล้วสามารถสังเกตเห็นผลตอบรับจากผู้ชมได้ทันทีจากยอดรับชม (View) รวมถึงการกดไลค์คอมเมนต์และแชร์ด้วย รวมถึงเมื่อใช้แล้วจำนวนคนที่เข้ามาดูเนื้อหาข่าวอื่นๆ ในเพจของช่องเพิ่มมากขึ้นด้วย	
	แตกต่าง	-	-

การรับรู้คุณลักษณะของผู้ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวของบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์จากมุมมองของโต๊ะข่าวที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

ในมุมมองของโต๊ะข่าวที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ เห็นว่า บุคลากรข่าวของสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์ที่ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวส่วนใหญ่จะมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีบุคลิกภาพที่กล้าแสดงออกและกระตือรือร้นเสมอ คือผู้สื่อข่าวที่ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ได้ง่ายจะต้องเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน พร้อมเปิดรับสิ่งใหม่ๆ และปรับตัวกับการทำงานให้เร็ว รวมถึงกล้าแสดงออก มีไหวพริบ

2. มีทักษะในการรายงานข่าวสด พื้นฐานของนักข่าวต้องสามารถรายงานข่าวสดได้ เพราะเป็นหนึ่งในคุณสมบัติของนักข่าวที่จะได้รับการคัดเลือกจากองค์กรก่อนเข้าไปทำงาน แต่นักข่าวที่ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ได้ง่ายนั้น มีความสามารถรายงานข่าวสดที่เหมาะสมกับรูปแบบข่าว คือนักข่าวที่ได้รับมอบหมายไปรายงานสดในไลฟ์จะต้องมีความถนัดในการรายงานข่าวนั้นๆ รวมถึงมีความรู้พื้นฐานและมีการเตรียมตัวก่อนออกไปรายงานข่าว มีเทคนิคในการรายงานข่าวสดได้อย่างต่อเนื่องและน่าติดตาม การรายงานข่าวสดผู้สื่อข่าวจะต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวที่รายงาน เพื่อที่จะสามารถเรียบเรียงและนำเสนอได้อย่างถูกต้อง เป็นขั้นเป็นตอน และมีการอ่านออกเสียงที่ชัดเจน ถูกต้อง ใช้คำพูดที่สุภาพ คุ้นหูเชื่อถือ ไม่นำความรู้สึกส่วนตัวของนักข่าวมาปะปนข่าวที่นำเสนอจะต้องเสนอเฉพาะข้อเท็จจริง มีความเที่ยงธรรม สมดุล

3. มีประสบการณ์สูงในการรายงานข่าวสด คือผู้สื่อข่าวที่ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ได้ง่ายจะต้องเป็นคนที่มีความสามารถในการทำงานด้านรายงานข่าวสด เพราะถ้ามีประสบการณ์ รวมถึงมีสมาธิและวุฒิภาวะในการออกไปรายงานข่าวนั้นๆ จะสามารถควบคุมสถานการณ์รอบข้าง และสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นได้ มีความสัมพันธ์อันดีกับแหล่งข่าวเพราะสามารถเข้าถึงแหล่งข่าวที่จะสัมภาษณ์ได้อย่างเป็นกันเอง

4. มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์หรือมีทัศนคติที่รักการเรียนรู้สิ่งใหม่ ผู้สื่อข่าวที่ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ได้ง่ายจะต้องเป็นคนที่เข้าใจวิธีการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์และหากไม่ใช่คนที่เข้าใจมาก่อนก็ควรเป็นคนที่รักในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อรองรับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปรวมถึงเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับงานที่กำลังจะได้รับมอบหมาย

5.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยนี้ สามารถอภิปรายผลในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 จากทฤษฎีการยอมรับนวัตกรรมระบุถึงคุณลักษณะของนวัตกรรมที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรม 5 ประการ (Rogers and Shoemaker, 1971; Rogers, 2003) นั้น ผลการศึกษาค้นคว้านี้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีข้างต้น โดยคุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ที่บุคลากรข่าวของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์เห็นว่ามีส่วนต่อการยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว มีดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะประโยชน์เชิงเปรียบเทียบของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวกับรายงานข่าวทางโทรทัศน์ปกติที่มีประโยชน์กว่าเพราะช่วยให้บุคลากรข่าวสามารถรายงานข่าวด้วยความรวดเร็ว สดทันเหตุการณ์ รวมถึงทำให้ผู้ชมเหมือนได้อยู่ในเหตุการณ์จริง ณ เวลานั้น ในขณะที่การรายงานข่าวทางโทรทัศน์มีข้อจำกัดเรื่องการออกอากาศตามผังรายการ รวมถึงคุณลักษณะที่เข้ากันได้กับบุคลากรข่าวเห็นว่าเมื่อนำนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์นั้นมาใช้นั้นเข้ากันได้กับรูปแบบการทำงานเดิมในระบบโทรทัศน์ดิจิทัลเพราะเป็นการผสมผสานการทำงานกับสื่อในรูปแบบเดิมๆ ช่วยทำให้การนำเสนอข่าวสารมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น และครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายทั้งที่ดูโทรทัศน์ และออนไลน์

จากคุณลักษณะของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับแนวคิดคุณลักษณะของสื่อใหม่ที่ระบุประโยชน์ของสื่อใหม่ไว้ว่า สื่อใหม่สามารถให้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ไปยังกลุ่มเป้าหมายได้หลากหลายกลุ่มเป็นจำนวนมาก โดยเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทั่วประเทศ และทั่วโลก ในระยะเวลาพร้อมๆ กัน รวมถึงยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสกุลศิริ ศรีสารคาม (2553) ที่พบว่า ผู้สื่อข่าว/กองบรรณาธิการมีการใช้งานสื่อสังคมในมิติของข่าวเร็วอย่างชัดเจน เพราะมองเห็นประโยชน์ของการรายงานข่าวทันที ทันต่อเหตุการณ์

นอกจากนี้ คุณลักษณะอีกประการของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ที่บุคลากรข่าวของสปริงนิวส์เห็นว่าสำคัญคือนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ช่วยให้ผู้ชมสามารถมีปฏิสัมพันธ์สองทางกับผู้รายงานข่าวด้วย มีการสอบถามเหตุการณ์ หรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างไลฟ์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะของ social media ที่สำคัญคือ social media เป็นสื่อที่ทำให้ผู้ใช้สามารถเชื่อมต่อกับผู้ใช้คนอื่นได้ (Siapera, 2012 อ้างถึงใน จูตินัน คอมมอน, 2556, หน้า 7) และลักษณะการเปลี่ยนแปลงของสังคมจากสื่อใหม่ที่ทำให้ผู้สื่อข่าวสามารถโต้ตอบกันได้ (interactivity) (Rogers, อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2541: 121-124)

แต่อย่างไรก็ดี แม้ว่านวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์จะมีคุณลักษณะของสื่อใหม่ที่ช่วยให้ได้ตอบและเชื่อมต่อกับผู้ใช้คนอื่นได้ แต่บุคลากรข่าวกลับไม่ได้ใช้ประโยชน์จากคุณลักษณะดังกล่าว

กล่าวคือ ผู้สื่อข่าวที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวมักจะไม้อ่านหรือตอบคอมเมนต์ที่ผู้ชมส่งมา ระหว่างไลฟ์ แต่เลือกที่จะรายงานตามบทที่เตรียมไว้ล่วงหน้าแล้วเท่านั้น เพราะไม่อยากจะให้เกิดข้อผิดพลาดซึ่งอาจทำให้เกิดผลกระทบเสียหายสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์ และตนเองอาจถูกลงโทษจากต้นสังกัดได้ สะท้อนให้เห็นว่า การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวของสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์ยังขาดคุณลักษณะสามารถทดลองใช้ได้ (Trialability) หากองค์กรสื่อต้นสังกัดไม่ได้มีนโยบายให้ผู้สื่อข่าวได้ฝึกฝนหรือลองใช้ในการรายงานข่าวโดยยังไม่มีมาตรการลงโทษหากเกิดข้อผิดพลาดจากการรายงานข่าวทางเฟซบุ๊กไลฟ์ ดังนั้น คุณลักษณะสามารถทดลองใช้ได้ (Trialability) จึงเป็นคุณลักษณะของนวัตกรรมประการหนึ่งที่ต้องกระตุ้นสื่อต้องให้ความสำคัญหากต้องการให้บุคลากรข่าวยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์รวมถึงนวัตกรรมอื่น ๆ ในอนาคตเพื่อช่วยในการรายงานข่าวในหลากหลายช่องทาง (multiplatform) มากขึ้น

2. คุณลักษณะสามารถสังเกตได้ (Observability) ของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว เป็นอีกคุณลักษณะหนึ่งที่มีความโดดเด่น เนื่องจากการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว บุคลากรข่าวสามารถรู้ถึงผลลัพธ์อันเป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นภายหลังการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว ได้ทันทีจากยอดรับชม (View) รวมถึงการกดไลค์คอมเมนต์และแชร์ รวมถึง ยังเห็นว่ามีผู้ติดตามของเฟซบุ๊กเพจ กลับเข้ามาเยี่ยมเพจ และยอดรับชมของเนื้อหาอื่น ๆ ในเพจเพิ่มขึ้น ซึ่งผู้ดูแลเพจสามารถดูข้อมูลสถิติและข้อมูลคุณภาพของสมาชิกเฟซบุ๊กเพจได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ Rogers ได้อธิบายไว้ว่าหากผลของนวัตกรรมที่สังเกตได้ยังเป็นรูปธรรมมากก็จะมีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมได้มากกว่าผลที่เป็นนามธรรมหรือเป็นจินตนาการ

ประเด็นที่ 2 เทคนิคการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน แต่ก็มีเงื่อนไขอื่นที่ทำให้บุคลากรข่าวไม่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว

คุณลักษณะความยุ่งยากซับซ้อนของนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ ในมุมมองของบุคลากรข่าว ระดับกลยุทธ์กลุ่มบรรณาธิการ ที่ใช้และไม่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์นั้น เห็นพ้องกันว่า เทคนิคหรือวิธีการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ไม่มีความยุ่งยาก ในเรื่องของการใช้งานเพราะใช้ในชีวิตประจำวันกันเป็นปกติอยู่แล้ว สอดคล้องกับแนวคิดคุณลักษณะของนวัตกรรมเรื่องความซับซ้อนของนวัตกรรมของ Rogers (1983) พบว่า นวัตกรรมใดที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจจะได้รับการยอมรับเร็วกว่านวัตกรรมที่ผู้รับต้องมีการพัฒนาทักษะและการทำความเข้าใจแบบใหม่

อย่างไรก็ดี การจะใช้หรือไม่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวนั้นยังมีเงื่อนไขอื่นที่ไม่ใช่ความยุ่งยากทางเทคนิค แต่เป็นความยุ่งยากด้านอื่น ได้แก่ การเลือกรูปแบบของข่าวที่เหมาะสมจะนำเสนอทางเฟซบุ๊กไลฟ์ กับ สภาพแวดล้อมตัวผู้สื่อข่าวที่จะใช้นวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว

กล่าวคือ รูปแบบของข่าวที่จะนำเสนอทางเฟซบุ๊ก ไลน์ก็เหมาะกับการรายงานเหตุการณ์ทั่วไปที่เป็นประเด็นร้อน มากกว่ารายงานพิเศษเจาะลึกหรือรายงานข่าวที่ต้องการการคัดกรองการติดต่อก่อนนำเสนอ ส่วนสภาพแวดล้อมที่กดดันผู้สื่อข่าวที่อยู่ในสนามข่าวทั้งจากทางบรรณาธิการและเหตุการณ์ที่กำลังไล่ฟ้ออีกทั้งองค์กรสื่อที่คาดหวังให้ผู้สื่อข่าวในยุคดิจิทัลมีทักษะที่หลากหลาย (multiskill) ทำให้ผู้สื่อข่าวต้องทำอะไรหลายอย่างในการรายงานข่าวครั้งหนึ่ง อาจทำให้มีเวลาเตรียมตัวไล่ฟ้อไม่เพียงพอ จึงไม่ยอมไล่ฟ้อเพราะกลัวผิดพลาด สอดคล้องกับแนวคิดสื่อยุคดิจิทัลของชาวรงค์ ลิ้มปี๊ทหมปาณี (2560) ที่ว่านักข่าวที่ปัจจุบันจะต้องมีทักษะและความสามารถหลายๆ อย่างพร้อมๆ กัน เพื่อให้สามารถนำเสนอข่าวสารในหลายๆ ช่องทาง หรือ Platforms ขององค์กรสื่อที่ตนสังกัด เช่น การเขียนข่าวเพื่อหนังสือพิมพ์และเว็บไซต์ พร้อมๆ กับการถ่ายภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวโดยใช้อุปกรณ์ที่มีเพียงสมาร์ตโฟนรุ่นใหม่ ที่มีประสิทธิภาพในการถ่ายภาพไม่ด้อยกว่ากล้องระดับมืออาชีพ เมื่อถ่ายเหตุการณ์ข่าวเป็นภาพเคลื่อนไหวมาแล้ว นักข่าวต้องมีทักษะในการติดต่อและเขียนสคริปต์ข่าวเพื่อตอบโจทย์การนำเสนอ ในรูปแบบของการรายงานด้วยเสียงและภาพเคลื่อนไหว ทั้งนี้ ยังไม่นับรวมถึงการที่นักข่าวต้องมีทักษะในการใช้ Social Media เป็นเครื่องมือในการหาข้อมูลข่าว ติดต่อแหล่งข่าว และรายงานสดผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อให้ผู้ชม ผู้อ่านสามารถติดตามบรรยากาศในสนามข่าวอย่างใกล้ชิด ก่อนจะใช้ Social Media ในการเชิญชวนผู้อ่านผู้ชมไปติดตามงานข่าวในช่องทางต่างๆ ที่ข่าวชิ้นนั้นจะนำเสนออีกด้วย

ประเด็นที่ 3 คุณลักษณะของผู้สื่อข่าวที่ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊ก ไลน์ในการรายงานข่าว

การศึกษาพบว่า คุณลักษณะของผู้สื่อข่าวที่เป็นปัจจัยต่อการยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊ก ไลน์ในการรายงานข่าวประกอบด้วย

1) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ การมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาและการเรียนรู้ กล่าวคือผู้สื่อข่าวที่ยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊ก ไลน์ได้ง่ายหากไม่ใช่คนที่เข้าใจเทคโนโลยีเฟซบุ๊ก ไลน์มาก่อนก็ควรเป็นคนที่รักในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อรองรับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปรวมถึงเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับงานที่กำลังจะได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับข้อค้นพบของการศึกษาก่อนหน้านี้ (Rogers, 1983) และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษดี พนมภู (2556) ที่สรุปไว้ว่าคนทำงานด้านข่าวต้องมีการเตรียมพร้อมรับมือสื่อใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

ส่วนปัจจัยด้านบุคลิกภาพอีกประการหนึ่งซึ่งค้นพบใหม่ในการศึกษครั้งนี้เกี่ยวกับการยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊ก ไลน์ในการรายงานข่าว คือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่ผู้สื่อข่าวซึ่งยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊ก ไลน์ได้ง่ายจะต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่กล้าแสดงออกและมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ปรับตัวกับการทำงานให้เร็ว รวมถึงกล้าแสดงออก มีไหวพริบในการให้

ข้อมูลและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของคุณลักษณะและพฤติกรรมของ ผู้ยอมรับนวัตกรรม Rogers 1983, อ้างถึงใน ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2546, หน้า 284) ที่ว่าผู้นำ การยอมรับ (innovators : venturesome) คุณสมบัติของคนกลุ่มนี้ คือ ความกล้าเสี่ยง และกระหายที่จะทดลอง อันเป็นเหตุให้ต้องขวนขวายหาความรู้ และพบปะกับบุคคลอยู่เสมอ มีฐานะทาง เศรษฐกิจดี มีรายได้สุทธิสูง และมีทรัพย์สินพอที่จะเสี่ยงกับการได้เสียอันเนื่องจากการทดลองทำ และกล้าที่จะยอมรับความล้มเหลวอันอาจเกิดมีขึ้นได้ มีความสามารถและความรู้ดีพอที่จะเข้าใจ และตามทันแนวคิดนวัตกรรม มีความกระตือรือร้น คล่องแคล่ว ชอบสังคมกับพวกเดียวกัน แม้จะ อยู่คนละแห่งและห่างไกลกันก็ตาม กลุ่มนี้มักจะถูกหาว่าเป็นพวกหัวก้าวหน้า และไม่ยอมตาม สังคม

2 ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสื่อสาร ได้แก่ การมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้อง กับข้อค้นพบของการศึกษาก่อนหน้านี้ (Rogers, 1983) กล่าวคือ ผู้สื่อข่าวที่ยอมรับนวัตกรรม เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวได้ง่ายจะเป็นคนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้งานเฟซบุ๊ก และเฟซบุ๊กไลฟ์มาก่อน สอดคล้องกับแนวคิดที่อยู่คติจิตของ ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี (2560) ที่ว่า คนข่าวในระดับกลาง รวมทั้งผู้ประกาศข่าวที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์จนมีผู้ติดตามเป็นจำนวนมากใน ระดับหนึ่ง ก็สามารถที่จะใช้ช่องทางการรายงานสด โดยเฉพาะช่องทางเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงาน ข่าวนอกเวลาข่าวปกติ หรือรายงานข่าวในรายละเอียดที่มากขึ้น นอกเหนือจากที่นำเสนอออกอากาศ ในเวลาปกติ

ส่วนปัจจัยด้านพฤติกรรมการสื่อสารอีกประการหนึ่งซึ่งค้นพบใหม่ในการศึกษาคั้งนี้ เกี่ยวกับการยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวคือ การมีทักษะและประสบการณ์สูง ในการรายงานข่าวสด (Live news reporting) คือนักข่าวที่ได้รับมอบหมายไปรายงานสดในไลฟ์ จะต้องมีความถนัดในการรายงานข่าวนั้นๆ รวมถึงมีความรู้พื้นฐานและมีการเตรียมตัวก่อนออกไป รายงานข่าว มีเทคนิคในการรายงานข่าวสดได้อย่างต่อเนื่องและน่าติดตามเนื่องจากการที่ผู้ใช้ เฟซบุ๊กไลฟ์สื่อสารไปเพื่อดึงให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมกับตนเอง การสื่อสารสามารถทำได้ในหลาย รูปแบบแล้วแต่บุคคล สอดคล้องกับแนวคิดที่อยู่คติจิตของ ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี (2560) ที่ว่า นักข่าวต้องมีทักษะเพื่อตอบ โจทย์การนำเสนอ ในรูปแบบของการรายงานด้วยเสียงและ ภาพเคลื่อนไหว และรายงานสดผ่านช่องทาง ต่างๆ เพื่อให้ผู้ชม ผู้อ่านสามารถติดตามบรรยากาศใน สนามข่าวอย่างใกล้ชิด ขณะที่คนข่าวระดับกลางที่คร่ำหวอดในสนามข่าวจนมีแหล่งข่าวจำนวนมาก และสามารถหาข้อมูลเชิงลึกได้มากกว่านักข่าวรุ่นใหม่ๆ ก็สามารถนำเอาข้อมูลเชิงลึกที่มีอยู่มา วิเคราะห์แบบสดๆ ให้ผู้บริโภคสื่อรุ่นใหม่บนโลก Social Media ได้ติดตามและเข้าใจถึงเบื้องหน้า และเบื้องหลังของสถานการณ์ข่าวสารที่เกิดขึ้นในช่วงนั้นๆ

5.3 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

5.3.1 ผลจากการศึกษาจะเห็นได้ว่าการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์เป็นประโยชน์กับองค์กรข่าว ผู้บริหารควรกำหนดเป็นนโยบายของบริษัท และเพื่อรับทราบนโยบายการทำงานร่วมกันว่า ในการทำงานข่าวควรนำเสนอรูปแบบการรายงานข่าวผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์ควบคู่ด้วย เพราะจะได้นำเสนอข่าวที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

5.3.2 องค์กรควรให้ความสำคัญในการยอมรับเฟซบุ๊กไลฟ์มาใช้ เพราะการยอมรับเทคโนโลยีของพนักงานภายในองค์กรจะเกิดขึ้นเมื่อองค์กรมีการให้การสนับสนุนและริเริ่มนวัตกรรมนั้นๆ ให้เป็นที่รับรู้ในระดับองค์กรเสียก่อน เมื่อองค์กรเกิดการยอมรับนวัตกรรมเหล่านั้นแล้ว พนักงานก็จะเกิดการยอมรับเทคโนโลยีเหล่านั้นด้วย

5.3.3 ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจถึงการยอมรับนวัตกรรมในระดับบุคคลของพนักงาน โดยให้การสนับสนุนและสร้างการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศในด้าน ฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ ข้อมูลและการสื่อสาร การใช้งานระบบสารสนเทศ เพื่อให้พนักงานเกิดความพึงพอใจต่องานที่ทำ ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันองค์กรให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้

5.3.4 ในการทำข่าว บรรณาธิการข่าวนั้น ต้องชี้แจงและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการรายงานข่าวผ่านทางเฟซบุ๊กไลฟ์ วิธีการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ รวมถึงประโยชน์ของการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ให้ผู้สื่อข่าวเห็นถึงความจำเป็น หากบุคคลรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งานและรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งานเทคโนโลยีใดๆ จะทำให้บุคคลนั้นมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้งานเทคโนโลยีนั้นๆ และจะส่งผลให้เกิดความตั้งใจที่จะใช้งานเทคโนโลยีตามไปด้วย และเกิดการใช้งานจริง

5.3.5 การรายงานข่าวผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์ควรให้ผู้สื่อข่าวที่มีความชำนาญ และมีประสบการณ์ในการไลฟ์ และมีทักษะ ปฏิภาณไหวพริบที่ดี เพราะการนำเสนอข้อมูลที่รายงานออกไปไม่สามารถตรวจสอบคัดกรองได้ ไม่สามารถควบคุมเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆ ได้ หากมีอะไรผิดพลาดจะเกิดความเสียหายและมีผลกระทบต่อสถานี

5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

5.4.1 ควรศึกษาปัจจัยการยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวของบุคลากรข่าวในองค์กรธุรกิจโทรทัศน์ดิจิทัล โดยเฉพาะปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม

5.4.2 ควรศึกษาในเชิงลึกเกี่ยวกับความแตกต่างระดับของอายุมีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมเฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวของบุคลากรข่าวในองค์กรธุรกิจโทรทัศน์ดิจิทัล กรณีศึกษา: สปริงนิวส์ เนื่องจากระดับอายุอาจมีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมที่แตกต่างกัน

5.4.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยการยอมรับนวัตกรรมเฟชบุ๊กไลฟ์ในการ
รายงานข่าวของบุคลากรข่าวในองค์กรธุรกิจขององค์กรที่ต่างกััน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ. (2541). *สื่อสารมวลชน. ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์. (2536). *เทคโนโลยีเทคนิคศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

กิดานันท์ มลิทอง. (2536). *เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2521). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี. (2560). *Live สดคนข่าว ทางเลือกเพื่อรอดของสื่อยุคดิจิทัล?*. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/923982>.

ณัฐพร พันธุ์อุดม. (2559). *โฆษณาออนไลน์ไทยโตแรงติดอันดับ 2 ของอาเซียน คาดมูลค่าตลาดโฆษณาออนไลน์ไทยปี 63 ทะลุ 3 พันล้านบาท*. สืบค้นจาก <http://www.pwc.com/th/en/press-room/press-release/2016/news-release-21-07-2016-th.html>

จิตินันท์ บุญภาพ คอมมอน. (2556). *บทบาทของสื่อใหม่ในการสร้างค่านิยมทางสังคมและอัตลักษณ์ของเยาวชนชาวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร*. รายงาน, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2546). *ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: แชนโพร์ พรินติ้ง.

เทอดรัฐ แววศักดิ์. (2556). *การยอมรับนวัตกรรมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน สำหรับสมาร์ตโฟนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นงนุช จันทร. (2549). *การยอมรับนวัตกรรมเครือข่ายเว็บไซต์พหิมัลติมีเดียอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นเรศ เหล่าพรรณราย. (2557). *จับกระแสโฆษณาออนไลน์*. สืบค้นจาก <http://www.smethailandclub.com/knowledges-view.php?id=588&page=7>.

บุษดี พนมภู. (2556). *การปรับตัวของคนข่าวในยุคออนไลน์ : ศึกษาเฉพาะกรณี หนังสือพิมพ์บ้านเมือง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

- พิบูล ทีปะปาล. (2551). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์.
- ภาวธ พงษ์วิทย์ภาน. (2559). *คนไทยติดหนึบโซเชียล มีเดีย ยอดเฟซบุ๊กทะลุ 41 ล้านราย ติดอันดับ 8 ของโลก*. สืบค้นจาก <http://positioningmag.com/1092090>
- มานะ ตีรธยาภิวัดณ์. (2559). *พฤติกรรมกรรับข่าวสารและความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อสื่อมวลชน*. แบบสำรวจ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- วรพิน นงมไกวัด. (2557). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับนวัตกรรมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภคชาวไทย*. สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วิยะดา ไทยเกิด. (2558). *ลักษณะการยอมรับนวัตกรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจองที่พักออนไลน์ ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ และความจงรักภักดีของผู้ใช้บริการองที่พักออนไลน์ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2542). *การบริหารเชิงกลยุทธ์ และกรณีศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ชีระฟิล์มและโซเท็กซ์.
- สกุลศรี ศิริสารคาม. (2553). *สื่อสังคม (Social Media) กับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว*. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เอกพล ชูเชิด. (2559). *Facebook Live ทำดีได้โดน*. สืบค้นจาก <http://www.digitalagemag.com/facebook-live-%E0%B8%97%E0%B8%B3%E0%B8%94%E0%B8%B5%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B9%89%E0%B9%82%E0%B8%94%E0%B8%99/>

ภาษาต่างประเทศ

- Franklin, B.D., Grady, K. et al. (2005). *Knowledge Management Synergy*. Retrieved from <http://www.providersedge.com/kma>. Accessed.
- Gerrard, Philip and Cunningham, Barton J. (2003). The Diffusion of Internet Banking Among Singapore Consumers. *International Journal of Bank Marketing*. 21 (February): 16-28. Retrieved October 27, 2005 from Emerald Full Text.
- John R. Schermerhorn. (2002). *Management*. (7th ed.). Wiley.
- Lee, E. J., Kwon, K. N., & Schumann, D. W. (2005). Segmenting the non-adopter category in the diffusion of Internet banking. *International Journal of Bank Marketing*, 23(5), 414-437.
- McQuail , Dennis. (2005). *McQuail s Mass Communication Theory*. London : Sage.
- Mary Coulter. (2005). *Strategic Management in Action*. New Jersey: Pearson.

Robbins, S. P., & Coulter, M. K. (2007). *Fundamentals of Management* (9th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson-Prentice Hall.

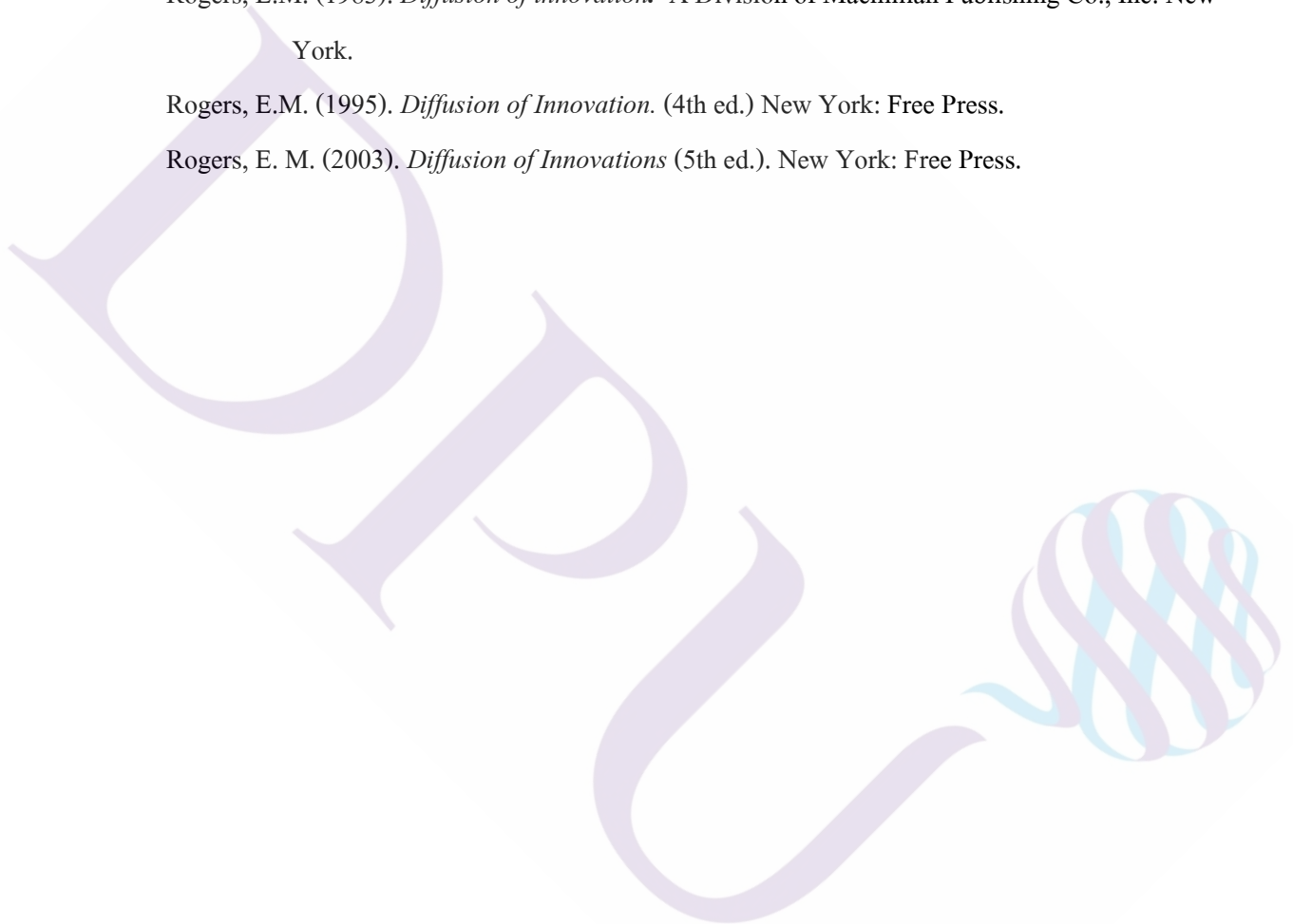
Rogers, E., & Shoemaker, F. (1971). *Communication of Innovations : A Cross Cultural Approach*. (2nd ed.) New York: The Free Press.

Rogers, E., & Shoemaker, F. (1978). *Communication of innovations: A cross-cultural approach*. New York: Free Press.

Rogers, E.M. (1983). *Diffusion of innovation*. A Division of Macmillan Publishing Co., Inc. New York.

Rogers, E.M. (1995). *Diffusion of Innovation*. (4th ed.) New York: Free Press.

Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of Innovations* (5th ed.). New York: Free Press.

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 1 ผู้บริหารองค์กร

1. บริษัทมีการยอมรับนวัตกรรมเฟชบุ๊กไลฟ์มาใช้ในการทำงานอย่างไรบ้าง
2. การนำเอาเฟชบุ๊กไลฟ์มาใช้ในการรายงานข่าวของบริษัท เป็นกลยุทธ์ของบริษัทอย่างไรบ้าง
 - 2.1 กลยุทธ์ระดับบริษัทหรือองค์กร--มีการดำเนินธุรกิจอย่างไร และจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างไร
 - 2.2 กลยุทธ์ระดับธุรกิจ--ให้ความสำคัญ กับการแข่งขันของธุรกิจอย่างไร สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือไม่
 - 2.3 กลยุทธ์ระดับหน้าที่--มีการกำหนดอย่างไร
4. ท่านคิดว่าการใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ในการทำงานนั้นดีกว่าการทำงานข่าวในรูปแบบเดิมๆ อย่างไร (คุณลักษณะประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ)
5. ท่านคิดว่าการใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ในการทำงานนั้นสอดคล้องกับค่านิยม และมีความทันสมัย เข้ากันได้กับการสื่อสารข่าวแบบเดิมอย่างไร (คุณลักษณะที่เข้ากันได้)
6. ทางผู้บริหารได้กำหนดนโยบายในการใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ของแต่ละกองข่าวอย่างไรบ้าง แตกต่างกันไหม บังคับหรือว่าให้อิสระแก่ บก. เลือกใช้หรือไม่ใช้
7. ที่ผ่านมามีการใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ของนักข่าวของสปริงนิวส์ปรากฏเป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจข่าวบ้างหรือไม่อย่างไร > ด้านบุคลากร ด้านการตลาด ด้านการบริหาร ต้นทุน หรือด้านอื่น ๆ

ส่วนที่ 2 บรรณาธิการข่าว

1. กองข่าวที่ท่านรับผิดชอบมีการยอมรับนวัตกรรมเฟชบุ๊กไลฟ์มาใช้ในการทำงานอย่างไรบ้าง
2. ท่านคิดว่าการใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ในการทำงานนั้นดีกว่าการทำงานข่าวในรูปแบบเดิมๆ อย่างไร (คุณลักษณะประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ)
3. ท่านคิดว่าการใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ในการทำงานนั้นสอดคล้องกับค่านิยม และมีความทันสมัย เข้ากันได้กับการสื่อสารข่าวแบบเดิมอย่างไร (คุณลักษณะที่เข้ากันได้)
4. ท่านคิดว่าการใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ในการทำงานนั้นมีความยุ่งยากซับซ้อนอย่างไร (คุณลักษณะความยุ่งยากซับซ้อน)
5. ท่านมีความพึงพอใจ ความประทับใจจากการใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ในการทำงาน (คุณลักษณะสามารถทดลองใช้ได้)
6. ประโยชน์และผลกระทบที่ได้รับจากการใช้เฟชบุ๊กไลฟ์ในการทำงานอย่างไร (คุณลักษณะสามารถสังเกตได้)

7. นักข่าวในกองฯ ที่ชอบหรือมักจะใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว ท่านเห็นว่ามี ความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การสื่อสารส่วนบุคคล เช่น อายุ ระดับการศึกษา ความรู้ความสามารถ สถานะทางสังคม ตำแหน่งงาน หรือไม่ อย่างไร
8. นักข่าวในกองฯ ที่ชอบหรือมักจะใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ท่านเห็นว่ามี ความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การสื่อสารด้านบุคลิกภาพ เช่น ความเอาใจใส่ ความมีเหตุผล การมีทัศนคติที่ดี แรงจูงใจในการประสบความสำเร็จ ความทะเยอทะยานหรือไม่ อย่างไร
9. นักข่าวในกองฯ ที่ชอบหรือมักจะใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ท่านเห็นว่ามี ความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การสื่อสาร เช่น การมีส่วนร่วมต่อสังคม การสื่อสารอย่างมีปฏิสัมพันธ์กับคนในองค์กร การแสวงหาข้อมูล การมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม การเป็นผู้นำด้านความคิดหรือไม่ อย่างไร
10. การออกไปรายงานข่าวโดยใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ผู้ใช้นั้น ได้ผลตอบแทนแตกต่างจากผู้ที่ไม่ได้ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์อย่างไรบ้าง
11. การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวทำให้ออดผู้ชมเพิ่มขึ้นหรือไม่ อย่างไร

สำหรับกองที่ไม่ใช้หรือไม่ค่อยใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการทำงาน

12. เพราะเหตุผลใดนักข่าวในกองฯ จึงไม่ใช้หรือไม่ค่อยใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการทำงาน
 - การทำงานข่าวในรูปแบบเดิมๆ ดีกว่าอย่างไร
 - เฟซบุ๊กไลฟ์สอดคล้องกับค่านิยม และมีความทันสมัย เข้ากันได้กับการสื่อสารข่าวแบบเดิมหรือไม่
 - เฟซบุ๊กไลฟ์มีความยุ่งยากซับซ้อนหรือไม่
 - ไม่มีความพึงพอใจ หรือความประทับใจจากการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการทำงาน หรือไม่
13. นักข่าวในกองฯ ที่ไม่ชอบหรือไม่ค่อยอยากใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว ท่านเห็นว่ามี ความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การสื่อสารส่วนบุคคล เช่น อายุ ระดับการศึกษา ความรู้ความสามารถ สถานะทางสังคม ตำแหน่งงาน หรือไม่ อย่างไร
14. นักข่าวในกองฯ ที่ไม่ชอบหรือไม่ค่อยอยากใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ท่านเห็นว่ามี ความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การสื่อสารด้านบุคลิกภาพ เช่น ความเอาใจใส่ ความมีเหตุผล การมีทัศนคติที่ดี แรงจูงใจในการประสบความสำเร็จ ความทะเยอทะยานหรือไม่ อย่างไร
15. นักข่าวในกองฯ ที่ไม่ชอบหรือไม่ค่อยอยากใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ท่านเห็นว่ามี ความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การสื่อสาร เช่น การมีส่วนร่วมต่อสังคม การสื่อสารอย่างมีปฏิสัมพันธ์กับคนในองค์กร การแสวงหาข้อมูล การมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม การเป็นผู้นำด้านความคิดหรือไม่ อย่างไร

ส่วนที่ 3 ผู้สื่อข่าว

1. ลักษณะการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการทำงาน
2. ปัญหาและอุปสรรคจากการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการทำงาน
3. แนวทางการแก้ไขปัญหาจากการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการทำงาน
4. ท่านคิดว่าการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการทำงานนั้นดีกว่าการทำงานข่าวในรูปแบบเดิมๆ อย่างไร (คุณลักษณะประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ)
5. ท่านคิดว่าการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการทำงานนั้นสอดคล้องกับค่านิยม และมีความทันสมัย เข้ากันได้กับการสื่อสารข่าวแบบเดิมอย่างไร (คุณลักษณะที่เข้ากันได้)
6. ท่านคิดว่าการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการทำงานนั้นมีความยุ่งยากซับซ้อนอย่างไร (คุณลักษณะความยุ่งยากซับซ้อน)
7. ท่านมีความพึงพอใจ ความประทับใจจากการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการทำงาน (คุณลักษณะสามารถทดลองใช้ได้)
8. ประโยชน์และผลกระทบที่ได้รับจากการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการทำงานอย่างไร (คุณลักษณะสามารถสังเกตได้)
9. ท่านมีความคิดเห็นต่อการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการทำงานอย่างไร
10. การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว ท่านเห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสื่อสารส่วนบุคคล เช่น อายุ ระดับการศึกษา ความรู้ความสามารถ สถานะทางสังคม ตำแหน่งงาน หรือไม่ อย่างไร แล้วถ้าเปรียบเทียบกับนักข่าวที่ไม่ชอบใช้ เป็นอย่างไร
11. การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว ท่านเห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสื่อสารด้านบุคลิกภาพ เช่น ความเอาใจใส่ ความมีเหตุผล การมีทัศนคติที่ดี แรงจูงใจในการประสบความสำเร็จ ความทะเยอทะยานหรือไม่ อย่างไร แล้วถ้าเปรียบเทียบกับนักข่าวที่ไม่ชอบใช้ เป็นอย่างไร
12. การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว ท่านเห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสื่อสาร เช่น การมีส่วนร่วมต่อสังคม การสื่อสารอย่างมีปฏิสัมพันธ์กับคนในองค์กร การแสวงหาข้อมูล การมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม การเป็นผู้นำด้านความคิดหรือไม่ อย่างไร แล้วถ้าเปรียบเทียบกับนักข่าวที่ไม่ชอบใช้ เป็นอย่างไร
13. การออกไปรายงานข่าวโดยใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ผู้ใช้นั้นได้ผลตอบแทนแตกต่างจากผู้ที่ไม่ได้ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์อย่างไรบ้าง
14. การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าวทำให้ออดผู้ชมเพิ่มขึ้นหรือไม่ อย่างไร

สำหรับกองที่ไม่ใช่หรือไม่ค่อยใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว

15. เพราะเหตุผลใดจึงไม่ใช่หรือไม่ค่อยใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว

- การทำงานข่าวในรูปแบบเดิมๆ ดีกว่าอย่างไร
- เฟซบุ๊ก ไลฟ์สอดคล้องกับค่านิยม และมีความทันสมัย เข้ากันได้กับการสื่อสารข่าวแบบเดิมหรือไม่
- เฟซบุ๊ก ไลฟ์มีความยุ่งยากซับซ้อนหรือไม่
- ไม่มีความพึงพอใจ หรือความประทับใจจากการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการทำงาน หรือไม่

16. การไม่ใช่เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว ท่านเห็นว่ามี ความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การสื่อสารส่วนบุคคล เช่น อายุ ระดับการศึกษา ความรู้ความสามารถ สถานะทางสังคม ตำแหน่งงาน หรือไม่ อย่างไร แล้วถ้าเปรียบเทียบกับนักข่าวที่ชอบใช้ เป็นอย่างไร

17. การไม่ใช่เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว ท่านเห็นว่ามี ความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การสื่อสารด้านบุคลิกภาพ เช่น ความเอาใจใส่ ความมีเหตุผล การมีทัศนคติที่ดี แรงจูงใจในการประสบความสำเร็จ ความทะเยอทะยานหรือไม่ อย่างไร แล้วถ้าเปรียบเทียบกับนักข่าวที่ชอบใช้ เป็นอย่างไร

18. การไม่ใช่เฟซบุ๊กไลฟ์ในการรายงานข่าว ท่านเห็นว่ามี ความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การสื่อสาร เช่น การมีส่วนร่วมต่อสังคม การสื่อสารอย่างมีปฏิสัมพันธ์กับคนในองค์กร การแสวงหาข้อมูล การมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม การเป็นผู้นำด้านความคิดหรือไม่ อย่างไร แล้วถ้าเปรียบเทียบกับนักข่าวที่ชอบใช้ เป็นอย่างไร

ภาคผนวก ข

ประวัติบุคลากรข่าวสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสปริงนิวส์

บุคลากรข่าวระดับนโยบายผู้บริหาร

คุณประภิต ชมพุกำ ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายนิเวศ
ปี พ.ศ.2559 เริ่มดำรงตำแหน่ง

บุคลากรข่าวระดับปฏิบัติการ โตะที่มีนโยบายใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

คุณยุทธพล เปลี้นเพ็ง, บรรณาธิการข่าวอาชญากรรม
ปี พ.ศ.2559 เริ่มดำรงตำแหน่ง

คุณกณิชนันท์ ทองชื่น, ผู้สื่อข่าวอาชญากรรม
ปี พ.ศ.2558 เริ่มดำรงตำแหน่ง

คุณ ตุลย์ หอมสุคนธ์, บรรณาธิการข่าวกีฬา
ปี พ.ศ.2555 เริ่มดำรงตำแหน่ง

คุณลิปิการ์ ชูกลม, ผู้สื่อข่าวกีฬา
ปี พ.ศ.2558 เริ่มดำรงตำแหน่ง

คุณรัชย์ชนก จงยศยิ่ง, บรรณาธิการข่าวต่างประเทศ คุณทศพล ชัยสัมฤทธิ์ผล, ผู้สื่อข่าวต่างประเทศ
ปี พ.ศ.2559 เริ่มดำรงตำแหน่ง

ปี พ.ศ.2558 เริ่มดำรงตำแหน่ง

บุคลากรข่าวระดับปฏิบัติการ โตะที่ไม่มีนโยบายใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

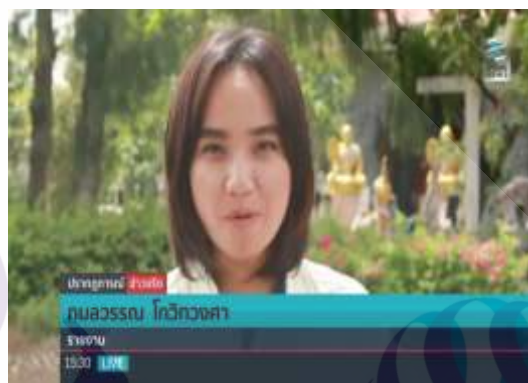
คุณรุ่งโรจน์ ล้อยประเสริฐ, บรรณาธิการข่าวบันเทิง
ปี พ.ศ.2555 เริ่มดำรงตำแหน่ง

คุณจิรนนท์ พรหมมาตร์, ผู้สื่อข่าวบันเทิง
ปี พ.ศ.2558 เริ่มดำรงตำแหน่ง

คุณนุชชนาฏ ผ่าพิวดี, บรรณาธิการข่าวท้องถิ่น
ปี พ.ศ.2555 เริ่มดำรงตำแหน่ง

คุณกมลวรรณ โกวิทองศา, ผู้สื่อข่าวท้องถิ่น
ปี พ.ศ.2560 เริ่มดำรงตำแหน่ง

คุณนภา ศรีประสิทธิ์, บรรณาธิการข่าวเศรษฐกิจ
ปี พ.ศ.2555 เริ่มดำรงตำแหน่ง

คุณชยารมย์ ศิวะกุล, ผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ
ปี พ.ศ.2557 เริ่มดำรงตำแหน่ง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล

ประวัติการศึกษา

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

รุจิวัฒน์ ตระกูลทอง

ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์

บริษัท สปริงนิวส์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด

ตำแหน่งผู้สื่อข่าวและพิธีกร

